

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท ดันดีกรุ๊ปอินเตอร์เฟิร์น จำกัด
สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ฉบับที่ ๖๒

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาดำรงหน้าที่ครูผู้สอนตามหลักสูตร
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตศึกษาดำรงตำแหน่งวิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

พุทธศักราช ๒๕๕๖

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเพิร์น จำกัด
สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

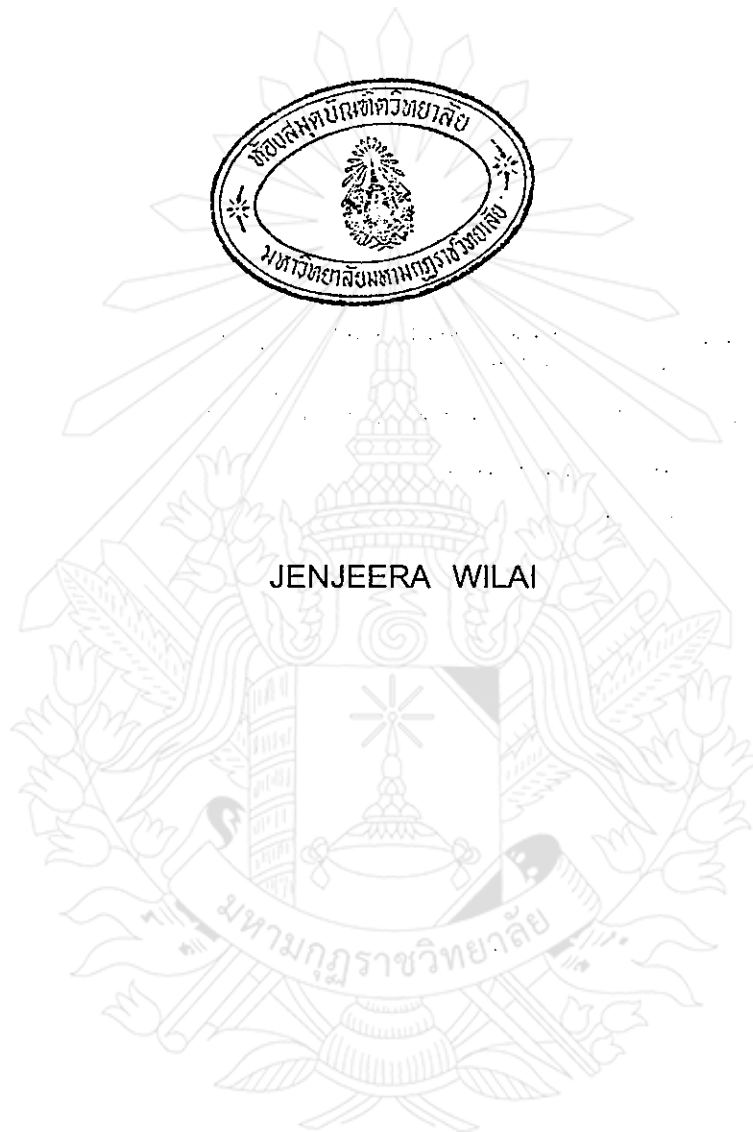
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2557

B 20017

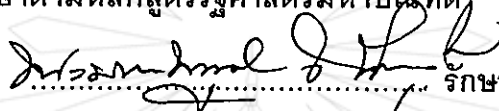
EMPLOYEE' POLITICAL PARTICIPATION IN INDEX INTERFURN CO., LTD.,
MAHACHAI BRANCH, NADI SUB-DISTRICT, MUEANG DISTRICT,
SAMUT SAKNON PROVINCE

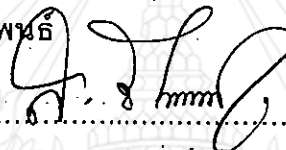
A THESIS PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATESCHOOL
MAHAMAKUTBUDDHISTUNIVERSITY
B.E. 2557 (2014)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์
เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
ชื่อนักศึกษา : เจนจิรา วิไล
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. สุวัฒน์ จิตจันทร์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : พระครูศรีปริยัติวิธาน (ดร.)

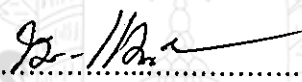
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

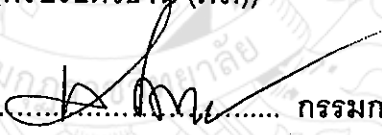

..... รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระมหาบุญศรี ภาณวฑูโต (ผศ. ดร.))

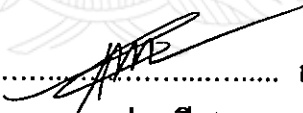
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร. สุวัฒน์ จิตจันทร์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(พระครูศรีปริยัติวิธาน (ดร.))

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ เกียรติเจริญ)

..... กรรมการ
(ดร. ยุทธนา ปราณิต)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Title : Employees' Political Participation in Index Interfum Co., Ltd., Mahachai
Branch, Hadi Subdistrict, Mueang District, Samut Sakhon Province

Student's Name : Jenjeera Wilai

Department : Government

Advisor : Dr. Suwat Jitjun

Co-Advisor : Phrakhrusripariyattivitan (Dr.)

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master's of Political Science.

P.S. Nanavuddho
..... Acting Dean of Graduate School
(Phramaha Boonsri Nanavuddho (Asst. Prof. Dr.))

Thesis Committee

S. Chaimusik
..... Chairman
(Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

Suwat Jitjun
..... Advisor
(Dr. Suwat Jitjun)

Phrakhrusripariyattivitan
..... Co-Advisor
(Phrakhrusripariyattivitan (Dr.))

Somkiet Kietjareon
..... Member
(Asst. Prof. Dr. Somkiet Kietjareon)

Yuttana Praneet
..... Member
(Dr. Yuttana Praneet)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์
เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัด
สมุทรสาคร
ชื่อนักศึกษา : เจนจิรา วิไล
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. สุวัฒน์ จิตรจันทร์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : พระครูศรีปริยัติวิธาน (ดร.)
ปีการศึกษา : 2556

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานบริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร รวมทั้งสิ้น จำนวน 269 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางของเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้คือ สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffé) แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามลำดับ

2. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขา มหาวิทยาลัย ตาบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ พนักงานที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขา มหาวิทยาลัย ตาบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า 1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ควรมีการจัดมุมหนังสือพิมพ์ ติดตามข่าวสารตามบอร์ดประชาสัมพันธ์ และควรมีการเพิ่มโทรทัศน์ตามจุดที่เหมาะสม 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ควรส่งเสริมให้พนักงานแสดงความคิดเห็นในทางที่สร้างสรรค์ 3) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรให้ความรู้และส่งเสริมให้พนักงานไปเลือกตั้ง และดำเนินการยื่นคำร้องขอเลือกตั้งนอกพื้นที่แทนพนักงาน และ 4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ควรให้ความรู้และส่งเสริมให้พนักงานเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และควรเปิดโอกาสให้นักการเมืองเข้ามาปราศรัยนโยบายตามความเหมาะสม

4. จากคำสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขา มหาวิทยาลัย ตาบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ควรมีการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ความรู้แก่พนักงาน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน และแสดงออกไปในทางสร้างสรรค์ ทั้งการติดตามข่าวสารทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เพื่อพัฒนาส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ต่อไป

Thesis Title : Employee' Political Participation in Index Interfurn CO., Ltd., Mahachai Branch, Nadi Sub–district, Mueang District, Samut Saknon Province

Student's Name : Jenjeera Wilai

Department : Government

Advisor : Dr. Suwat Jitjan

Co-Advisor : Phrakhrusripariyattivitan (Dr.)

Academic Year : B.E. 2556 (2013)

ABSTRACT

The objectives of this thesis were as follows: 1) to study the employees' political participation in Index Interfurn CO., Ltd., Mahachai Branch, Nadi sub–district, Mueang district, Samut Sakhon province 2) to compare the employees' political participation in Index Interfurn CO., Ltd., Mahachai Branch, Nadi sub–district, Mueang district, Samut Sakhon province, with different genders, ages, levels of education, and working-experiences, and 3) to study suggestions and solutions concerning the employees' political participation in Index Interfurn CO., Ltd., Mahachai Branch, Nadi sub–district, Mueang district, Samut Sakhon province. Research instruments were questionnaires. A sampling group was the amount of 269 of the employees of Index Interfurn CO., Ltd., Mahachai Branch, Nadi sub–district, Mueang district, Samut Sakhon province, sized by Krejcie's and Morgan's table, and used simple random sampling on collecting data. The used statistics were descriptive statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation and inferential statistics; t–test or One–Way ANOVA. If differentiation was found, it was tested in a pair by mean of Scheffé and analyzed by computing.

The results of research were found as follows:

1. The employees' political participation in Index Interfurn CO., Ltd., Mahachai Branch, Nadi sub–district, Mueang district, Samut Sakhon province was at a moderate level in the whole view. Having been considered in each aspect from the highest to the

lowest average, it was found: the right to election, the tracking of political news; the participation in political activity, and the political opinion respectively.

2. The results of hypothesis test were found that the employees of Index Interfurn CO., Ltd., Mahachai Branch, Nadi sub-district, Mueang district, Samut Sakhon province, with different genders, ages, levels of education, and working experiences had political participation in the whole view of the 4 aspects indifferently. But the ones with different levels of education had political participation in the tracking of political news differently with the statistic significant average of 0.05.

3. Suggestions concerning political participation of the employees of Index Interfurn CO., Ltd., Mahachai Branch, Nadi sub-district, Mueang district, Samut Sakhon province, was found: 1) the tracking of political news; the newspaper should be provided-information should be fixed on the public relation board, and televisions should be added at appropriate point 2) the political opinion; employees should express political opinions creatively 3) the right to election; should educate and encourage the employees to do election and submit the petition of the election outside the area in state of the employees and 4) the participation in political activity; should educate and encourage the employees to participate in the political activity, and should allow politicians to give speech about their policies as appropriate.

4. The interviews of the political participation of the employees of Index Interfurn CO., Ltd., Mahachai Branch, Nadi sub-district, Mueang district, Samut Sakhon province, in the whole view of the 4 aspects were found: should support the public relation of information-educate to the employees to encourage the political participation and to express themselves in a creative way of the tracking of political news, the political opinion, the right to election, and the participation in political activity to develop and to promote the development of democracy system.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

กราบขอบพระคุณคณะผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่เมตตาคอยให้
กำลังใจ

กราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุก ๆ ท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ โดยเฉพาะ
ดร. สุวัฒน์ จิตจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษา และ พระครูศรีปริยัติวิธาน (ดร.) อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
ที่ช่วยแก้ไขตรวจสอบปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์

กราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ)
ดร. สุกิจ ชัยมุสิก ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์. ดร. สมเกียรติ เกียรติเจริญ และ
ดร. ยุทธนา ปรานีต กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ช่วยแนะนำสิ่งต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ รัฐศาสตร์การปกครอง รุ่น 7 ทุกคนที่ช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียนและ
การทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วง

กราบขอบพระคุณผู้จัดการทั่วไป บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ที่ได้
ให้โอกาส ให้ความเมตตา ความอนุเคราะห์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้ รวมถึงเพื่อนร่วมงาน
ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามในการทำวิจัยครั้งนี้

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบคุณพระคุณพ่อแดง วิไล คุณแม่สุพรรณ วิไล และพี่น้องทุกคนใน
ครอบครัว ที่คอยเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งและเป็นแรงกระตุ้นให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด อนึ่งคุณ
ความดีและประโยชน์ที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้แก่บุพการีและผู้มีพระคุณ
ทุก ๆ ท่าน และหากความผิดพลาด บกพร่องถ้าจะมี ผู้วิจัยขอน้อมรับเพื่อแก้ไขต่อไป

เจนจิรา วิไล

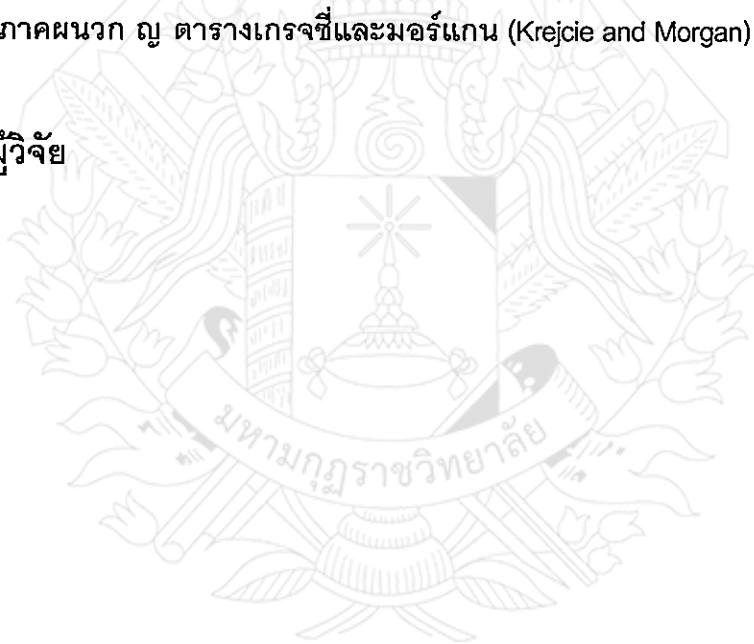
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	น
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	10
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	19
2.4 สภาพพื้นที่ทำวิจัย	59
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	66
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	68
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	68

	๗	
3.2	เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	69
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	69
3.4	การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	70
3.5	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	72
3.6	การวิเคราะห์ข้อมูล	73
3.7	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	74
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
4.1	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
4.2	ขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
4.3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	79
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	81
	ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	88
	ตอนที่ 4 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	111
	ตอนที่ 5 คำสัมภาษณ์เชิงลึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	115
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	122
5.1	สรุปผลการวิจัย	123
5.2	อภิปรายผลการศึกษา	126
5.3	ข้อเสนอแนะ	135

บรรณานุกรม	138
ภาคผนวก	145
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	146
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	148
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก	153
ภาคผนวก ง รูปภาพการสัมภาษณ์เชิงลึก	156
ภาคผนวก จ แผนที่ บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย	161
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	163
ภาคผนวก ช แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเชิงลึก	170
ภาคผนวก ซ สรุปผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	173
ภาคผนวก ฅ คำอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	177
ภาคผนวก ฎ ตารางเกรจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)	179
ประวัติผู้วิจัย	181

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	79
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	79
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา	80
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน	80
ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม และรายด้าน	81
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ	82
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ	83
ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมและรายข้อ	85
ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ	86

ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามเพศ	88
ตารางที่ 4.11	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามเพศ	88
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามเพศ	89
ตารางที่ 4.13	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามเพศ	89
ตารางที่ 4.14	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามเพศ	90
ตารางที่ 4.15	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามเพศ	90
ตารางที่ 4.16	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ	91
ตารางที่ 4.17	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ	91

- ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามเพศ 92
- ตารางที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามเพศ 92
- ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามอายุ 93
- ตารางที่ 4.21 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามอายุ 93
- ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามอายุ 94
- ตารางที่ 4.23 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามอายุ 94
- ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอายุ 95
- ตารางที่ 4.25 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอายุ 95

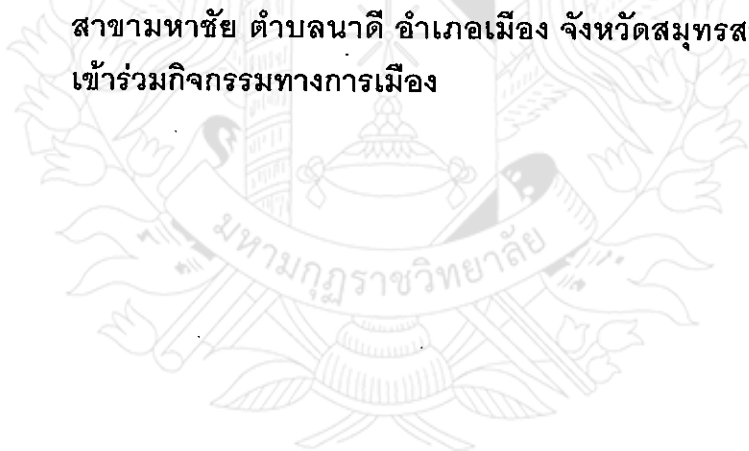
- ตารางที่ 4.26 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ 96
- ตารางที่ 4.27 แสดงการวิเคราะห์ความการมีส่วนร่วมร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ 96
- ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามอายุ 97
- ตารางที่ 4.29 แสดงการวิเคราะห์ความการมีส่วนร่วมร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามอายุ 97
- ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา 98
- ตารางที่ 4.31 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา 98
- ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา 99
- ตารางที่ 4.33 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา 100

- ตารางที่ 4.34 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffé) 101
- ตารางที่ 4.35 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา 102
- ตารางที่ 4.36 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา 102
- ตารางที่ 4.37 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา 103
- ตารางที่ 4.38 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา 104
- ตารางที่ 4.39 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา 104
- ตารางที่ 4.40 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา 105
- ตารางที่ 4.41 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 105

- ตารางที่ 4.42 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 106
- ตารางที่ 4.43 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 106
- ตารางที่ 4.44 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 107
- ตารางที่ 4.45 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 107
- ตารางที่ 4.46 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 108
- ตารางที่ 4.47 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 108
- ตารางที่ 4.48 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 109
- ตารางที่ 4.49 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 109

- ตารางที่ 4.50 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 110
- ตารางที่ 4.51 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง 111
- ตารางที่ 4.52 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง 112
- ตารางที่ 4.53 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง 113
- ตารางที่ 4.54 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง 114

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2.1 แสดงบันไดการมีส่วนร่วม 8 ชั้น ของอาร์นสไตน์ (Arnstein)	16
แผนภูมิที่ 2.2 แสดงบันไดการมีส่วนร่วมทางการเมือง 14 ชั้น	37
แผนภูมิที่ 2.3 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง	50
แผนภูมิที่ 2.4 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	56
แผนภูมิที่ 2.5 แสดงโครงสร้างองค์กร	60
แผนภูมิที่ 2.6 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	67

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองด้วยประชาชน อำนาจสูงสุดของระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็นของประชาชน ดังคำกล่าวของประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln) แห่งสหรัฐอเมริกาได้ให้ความหมายของประชาธิปไตยไว้ว่า "เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน" หมายถึงเป็นการปกครองที่ถือปวงชนเป็นใหญ่ ในระบอบนี้รัฐหรือผู้ปกครองจะต้องส่งเสริม ค้ำจุน คัดดีศรีความเป็นมนุษย์ และประกันเสรีภาพในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง¹ ในประเทศไทยมีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในระบอบประชาธิปไตย โดยผ่านตัวแทนของประชาชนคือรัฐบาลที่ได้รับเลือกเข้ามาบริหารประเทศ นับว่าที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง แต่การพัฒนาของรัฐบาลนั้นยังไม่ตรงกับหลักความต้องการของระบอบประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริง แต่ถือได้ว่าการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น และเห็นได้ชัดจากการกำหนดสิทธิ อำนาจ และหน้าที่ของบุคคลไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน เช่น สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย (หมวด 3) หน้าที่ของชนชาวไทย (หมวด 4) การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน (หมวด 7) เป็นต้น

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมือง โดยประชาชนหรือชุมชน เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังเป็นการเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนา โดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก โดยมีการกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาสู่ส่วนภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อให้ภูมิภาคเป็นเอกเทศ ให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหาร มี

---

¹ อนุรักษ์ นิยมเวช, บทความเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2554), หน้า 1.

อำนาจต่อรองในการจัดการทรัพยากร โดยให้อยู่มาตรฐานเดียวกันและประชาชนสามารถตรวจสอบได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจ กำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นการเสริมพลังอำนาจให้แก่ประชาชน/กลุ่ม/องค์กรชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ และการควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังสามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความจำเป็น อย่างมีศักดิ์ศรี และสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชน/ชุมชนในด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ ความสามารถและการจัดการ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้²

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาประชาชนให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น ความต้องการของประชาชนมีเป้าหมายเดียวกันคือ ต้องการเห็นการเมือง สังคม และประเทศชาติ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และให้ความสนใจติดตามข่าวสารการเมืองอย่างต่อเนื่อง มีประชาชนส่วนหนึ่งของประเทศทำงาน อยู่ในภาคอุตสาหกรรมการผลิต ซึ่งเป็นหน่วยงานของเอกชน ประชาชนกลุ่มนี้เป็นผู้มีสิทธิ เหมือนกับประชาชนทั่วไป เพียงแต่เป็นผู้ใช้แรงงานอยู่ในภาคอุตสาหกรรม แต่เนื่องจากหน่วยงาน ในภาคอุตสาหกรรมนั้นเป็นหน่วยงานที่มุ่งเน้นทางด้านการผลิต จึงทำให้ประชาชนซึ่งเป็นพนักงาน ในสังกัดโรงงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิต เวลาส่วนใหญ่จะมุ่งให้กับการทำงานมากกว่า ประชาชนทั่วไป ทำให้ประชาชนหรือพนักงานเหล่านี้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยลง อีกทั้งเวลาในการทำงานส่วนใหญ่จะไม่ตรงกัน เพราะการผลิตส่วนใหญ่จะเป็นการผลิตงานที่มีความต่อเนื่อง พนักงานต้องทำงานทั้งช่วงเวลากลางวันและบางส่วนต้องทำงานเวลากลางคืน และพนักงานบางส่วนต้องทำงานล่วงเวลา อีกทั้งส่วนใหญ่พนักงานเป็นผู้มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด หากมีการเลือกตั้งในแต่ละครั้งจะต้องเดินทางกลับไปภูมิลำเนาเพื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือหากต้องการทำการเลือกตั้งล่วงหน้าจะต้องไปติดต่อกับทางราชการ และโอกาสที่จะได้พบปะกับ นักการเมืองที่มาหาเสียงทั้งในระดับชาติและท้องถิ่นก็มีโอกาสพบน้อยมาก แต่ด้วยแนวทางของ ระบอบประชาธิปไตยพนักงานเหล่านี้ควรมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น สามารถแสดงออกในการมีส่วนร่วมได้อย่างเสรี และสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การรับฟังข่าวสารทางการเมือง การเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรม

²admin, "แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation)", 11 ธันวาคม 2556, <<http://library.vu.ac.th/km/?p=84>>(21 September 2011).

ทางการเมือง ทั้งนี้ควรได้รับความร่วมมือจากบริษัทให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนา และหาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประชาชนในประเทศที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยในอนาคต เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพและความมั่นคงเข้มแข็งเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

1.3.2 พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

1.3.3 พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

1.3.4 พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีสัญชาติไทย อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 900 คน³

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ใน 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง
- 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง
- 3) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง
- 4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

1.5.2 ทำให้ทราบผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

1.5.4 สามารถนำผลงานวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ให้มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

---

³ฝ่ายบุคคล, "รายงานแยกประเภทพนักงานไทย/พม่าแยกตามฝ่าย, แผนก", 2556, (อัตสำเนา).

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

พนักงาน หมายถึง พนักงานผู้มีสัญชาติไทย อายุ 18 ปีขึ้นไป ทำงานอยู่ใน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

การเมือง หมายถึง การใช้อำนาจ กิจกรรมในการใช้อำนาจรัฐ และการกระทำต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่งอำนาจ และการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง วิธีการแสดงออกทางการเมืองระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ของพนักงานใน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ

1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การได้รับการถ่ายทอดข่าวสาร หรือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอันเกี่ยวกับการเมือง สามารถเลือกติดตามข่าวจากบุคคลทั่วไป เช่น ครอบครัว ญาติ เพื่อน บุคคลใกล้ชิด เป็นต้น หรือรับฟังข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ วารสาร เป็นต้น

2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง หมายถึง การพูด เขียน พิมพ์ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง มีการสนทนาตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้สนทนาสามารถเลือกสนทนากับบุคคลอื่นได้ เช่น บุคคลในครอบครัว ญาติ เพื่อน คนใกล้ชิด เจ้าหน้าที่รัฐ นักการเมือง เป็นต้น อีกทั้งในปัจจุบันการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสามารถแลกเปลี่ยนผ่านสื่อที่ทันสมัย เช่น กระทู้อินเทอร์เน็ต อินตราแกรม LINE FACEBOOK เป็นต้น

3) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การแสดงออกทางการเมืองที่เกี่ยวกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง โดยการใช้สิทธิของตนตามที่รัฐธรรมนูญระบุไว้ การเข้าร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้งสามารถเข้าร่วมได้หลายทาง เช่น การตรวจสอบรายชื่อ การใช้สิทธิลงคะแนนเสียง การติดตามผลการเลือกตั้ง เป็นต้น

4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเมืองทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เช่น การเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์หาเสียง การเข้าร่วมชุมนุม การแจกแผ่นพับ ใบปลิว การติดสติ๊กเกอร์ การติดตามผลงานของรัฐบาล เป็นต้น

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เพศ คือ

1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ช่วงอายุ คือ 1) อายุ 18-27 ปี, 2) อายุ 28-37 ปี, 3) อายุ 38-47 ปี และ 4) อายุ 48 ปี ขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับ
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ 1) ประถมศึกษา, 2) ปวช./มัธยมศึกษา, 3) ปวส./
ปริญญาตรี และ 4) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ประสบการณ์ทำงาน หมายถึง อายุการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับ
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ 1) ไม่เกิน 4 ปี, 2) 4-6 ปี, 3) 7-9 ปี และ 4) 10 ปีขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร" นี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาสาระที่สำคัญทั้งแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2.4 สภาพพื้นที่ทำวิจัย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมนั้นมีรูปแบบที่มีความหลากหลาย ในแต่ละกิจกรรมของการมีส่วนร่วมมีการแสดงออกที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมจึงเป็นที่สนใจของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน และมีการให้คำนิยามทฤษฎีไว้หลายนัย ดังเนื้อหาต่อไปนี้

2.1.1 ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน และทฤษฎีความต้องการของ มาสโลว์ (Maslow)

มาสโลว์ (Maslow) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูด หรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือ และการกระทำซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และถ้าจะให้เกิดผลดี ผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม

โดยเฉพาะในเรื่อง ความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ มาสโลว์ (Maslow) ที่เรียกว่าลำดับขั้น ความต้องการ (hierarchy of needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมาก มีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

1) ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (survival needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่ อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (safety and security needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงาน และการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

3) ความต้องการทางด้านสังคม (social needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

4) ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (self-esteem needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

5) ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (self-actualization needs) เป็นความต้องการในระดับสูงสุด ที่อยากจะทำให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิด ของตนเอง เพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการพิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด¹

2.1.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของแคสเปอร์สัน และไบรท์บาท

วิวัฒน์ ภู้องศรี ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของแคสเปอร์สัน และไบรท์บาท (Kasperson, R.E. and Breitbank, M.) ว่า

การมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมนั้น มี 3 ประการดังนี้

1) การกระทำของแต่ละบุคคลไม่ใช่การกระทำโดยกลุ่ม อาจทำให้การวิเคราะห์หรือได้ข้อสรุปที่ไม่ถูกต้อง เพราะการแสดงออกของแต่ละคนในกระบวนการมีส่วนร่วมนั้นจะเห็นได้ถึง ค่านิยม ความรับรู้ และพฤติกรรมของแต่ละบุคคล

2) ความหนาแน่นของการกระทำ แสดงออกโดยการร่วมกระทำที่บ่อยครั้ง ระยะเวลาของกิจกรรมที่ยาวนาน หรือมีการผูกพัน และมีแรงจูงใจในการกระทำ

¹ มาสโลว์, อังโนคิน รัชพัฒน์, การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม และวัฒนธรรมไทย, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, 2527), หน้า 7-8.

3) คุณภาพของการเข้าร่วมดูจากผลกระทบของการกระทำในเบื้องต้น เช่น ความรับผิดชอบ การตัดสินใจ การเปิดกว้างยอมรับความสามารถ ความคิดเห็นมีการประเมินผล²

2.1.3 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของโรเจอร์ และชูเมคเกอร์

จักรพงษ์ ทองเพชร ได้กล่าวถึงทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ โรเจอร์ และชูเมคเกอร์ (Roger and Shoemaker) ว่าพลังในการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีด้วยกันหลายประการ ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในอำนาจอย่างกว้างขวาง
- 2) การตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงโดยมีการปรึกษากับผู้ที่รับผลกระทบ กระบวนการที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ
- 3) ความรู้เกี่ยวกับความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลง
- 4) การชักจูงและการประเมินผลการแลกเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ
- 5) การตัดสินใจที่จะยอมรับหรือปฏิเสธอันมีผลจากการประเมิน
- 6) การสื่อสารเกี่ยวกับการตัดสินใจ
- 7) การกระทำตามการตัดสินใจ³

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม เป็นพฤติกรรมการเข้ากลุ่มสังคมที่เกิดจากการกระตุ้น โดยมีปัจจัยจากภายนอกเป็นตัวชักจูงให้เกิดความรู้สึกลอยอยากเข้ามามีส่วนร่วม เช่น เกิดจากการรับรู้ข่าวสาร เกิดจากการชักจูง เป็นต้น จึงทำให้เกิดการตัดสินใจเข้ามาเป็นแนวร่วมเดียวกัน อันก่อให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การชุมนุมทางการเมือง เพื่อปกป้องสิทธิของตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น

²วิวัฒน์ ภูหนองศรี, อ่างในเกียรติศักดิ์ ขุนทอง, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลคูซูด อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, หน้า 8.

³จักรพงษ์ ทองเพชร, "การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาจังหวัดที่ใช้งบประมาณตามข้อเสนอของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสตูล", วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์), 2538, หน้า 14.

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมทำให้มนุษย์เรียนรู้ที่จะแสดงออกภายในกลุ่มของตน ในรูปแบบของกิจกรรม ซึ่งทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างอิสระ รูปแบบการจัดการมีส่วนร่วมสามารถจัดได้หลากหลายรูปแบบ ทำให้การมีส่วนร่วมมีความน่าสนใจ และติดตามมากขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นตามยุคสมัยที่แตกต่างกัน จึงมีการให้ความหมายการมีส่วนร่วมแตกต่างกันไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประสิทธิ์ สุนทรกิจปริชา ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ในสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน⁴

อภิชัย พันธเสน ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การสร้างความรู้สึกการมีส่วนร่วมโดยการลดช่องว่างของการสื่อสารระหว่างภาครัฐกับประชาชน ทั้งที่ในความจริงอิทธิพลทางการเมืองและเศรษฐกิจของรัฐบาลได้แทรกเข้าไปในชีวิตประจำวัน⁵

ยุพาพร รูปงาม ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นผลมาจากการเห็นพ้องกันในเรื่องของความต้องการ และทิศทางของการเปลี่ยนแปลง และความเห็นพ้องต้องกันจะต้องมีมากจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการ เพื่อการปฏิบัติเหตุผลเบื้องต้นของการที่มีคนมาร่วมกันได้ ควรจะต้องมีการตระหนักว่าปฏิบัติการทั้งหมดหรือการกระทำทั้งหมด ที่ทำโดยกลุ่มหรือในนามกลุ่มนั้น กระทำผ่านองค์การ ดังนั้นองค์การจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้⁶

⁴ประสิทธิ์ สุนทรกิจปริชา, "การมีส่วนร่วมคืออะไร", 20 พฤษภาคม 2554, <http://region2.prd.go.th/ewt_news.php?nid=9979&filename=ect54>(11 January 2013).

⁵อภิชัย พันธเสน, *แนวคิดทฤษฎีและภาพรวมของการพัฒนา*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อัมรินทร์, 2539), หน้า 164.

⁶ยุพาพร รูปงาม, "การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ", *ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), 2545, หน้า 5.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเอง และการที่จะสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อแก้ปัญหาและนำมาซึ่งสภาพเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแล้วจำเป็นจะต้องยอมรับปรัชญาว่ามนุษย์ทุกคนต่างปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันเป็นสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของกลุ่มขณะเดียวกันจะต้องยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจว่า มนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาส และการชี้แนะที่ถูกต้อง⁷

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กิจกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความเห็นพ้องต้องกัน มีการจัดกิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมกระทำด้วยกัน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในอนาคต อันมีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และผู้อื่นในสังคม

2.2.2 แนวคิดของการมีส่วนร่วม

แนวคิดของการมีส่วนร่วมมีนักวิชาการได้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

ปติณญา มั่นหมาย ได้ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วม คือ การร่วมมือที่ทำงานประสบความสำเร็จง่าย และรวดเร็วขึ้น การร่วมมือจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน โดยพร้อมใจกันทำงานหรือทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และมุ่งหวังที่จะให้เกิดผลสำเร็จ จึงเป็นเรื่องของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นความพยายามของมนุษย์ที่มีลักษณะของการติดต่อและความสัมพันธ์กัน⁸

สรุปได้ว่า แนวคิดของการมีส่วนร่วม คือ การอาศัยความร่วมมือกันภายในกลุ่มอันเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ต้องอาศัยความสามัคคีในการร่วมทำกิจกรรมในทุกรูปแบบ เป็นการกระทำที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมภายในกลุ่ม

2.2.3 ประเภทการมีส่วนร่วม

ในปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าประชาชนมีความตื่นตัวในการมีส่วนร่วมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม สังคมวัฒนธรรม สามารถสรุปลักษณะการมีส่วนร่วมที่มีอยู่ในปัจจุบันได้ดังนี้

⁷ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, การพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยอนุเคราะห์ไทย, 2536), หน้า 25.

⁸ปติณญา มั่นหมาย, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนบ้านขาม หมู่ที่ 6 ตำบลเป็นสุข อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2554, หน้า 10.

1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่

- 1.1) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และในการเลือกตั้งทุกครั้ง ขอให้ประชาชนได้เข้าไปเป็นคณะกรรมการเลือกตั้งทุกระดับ และให้มีองค์กรภาคประชาชนตรวจสอบการเลือกตั้ง
- 1.2) การทำประชามติ
- 1.3) การทำประชาพิจารณ์
- 1.4) การกำหนดนโยบายของรัฐ
- 1.5) การมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายต่าง ๆ และเสนอให้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม
- 1.6) ปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย ที่ขัดแย้งรัฐธรรมนูญ กฎหมายสรรพสามิต กฎหมายขนส่ง กฎหมายที่ดิน
- 1.7) ประเมินผลนโยบายของรัฐบาล
- 1.8) การตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐในทุกระดับ

2) การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ ได้แก่

- 2.1) มีส่วนร่วมในเรื่องเศรษฐกิจชุมชน เช่น สามารถบริหารงบประมาณให้ชุมชนได้เอง จัดตั้งธนาคารชุมชน การบริหารจัดการทรัพยากรชุมชน สัมปทานเหมืองแร่
- 2.2) การมีส่วนร่วมนโยบายเศรษฐกิจ เช่น ในการเปิดการค้าเสรี รัฐบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน
- 2.3) จัดทำภาษีที่ดินแบบก้าวหน้า
- 2.4) มีส่วนร่วมในการออกกฎหมายในการทำเข้าพืช และสัตว์ GMO ให้ยกเลิกการนำเข้าสารเคมีเกษตรทุกชนิด

3) การมีส่วนร่วมทางด้านสังคม ได้แก่

- 3.1) เรื่องปัญหาความยากจนของประชาชน
- 3.2) เรื่องสิทธิ และประโยชน์ของผู้ด้อยโอกาส
- 3.3) ด้านการศึกษาของชาติทุกระดับ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษาทุกขั้นตอน เช่น กฎเกณฑ์ กติกา สร้างกระบวนการในการเรียนรู้ การจำกัดสิทธิในการมีส่วนร่วม สิทธิต่าง ๆ ของประชาชนโดยวุฒิการศึกษา เพศ การจัดทำแผนการศึกษา เกี่ยวกับตำราเรียน เกี่ยวกับศาสนาพุทธ และวัฒนธรรม
- 3.4) ด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
- 3.5) การมีส่วนร่วมการใช้สื่อ และบริโภคสื่อ

3.6) การจัดการการท่องเที่ยว และกีฬา

3.7) ด้านบริการทางสาธารณสุข

3.8) การคุ้มครองผู้บริโภค

4) การมีส่วนร่วมด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

4.1) ส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล

4.2) ส่วนร่วมในการส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตาม หลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

4.3) การบริหารการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ "น้ำ ดิน ป่า" การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

4.4) ส่วนร่วมแก้ปัญหาเรื่องการใช้สารเคมี กำหนดให้มีหลักสูตรเกษตรไร้สารพิษ สนับสนุนให้หลักเกษตรกรไร้สารพิษและหลักเกษตรกรพอเพียง⁹

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมสามารถแบ่งได้ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง 2) การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ 3) การมีส่วนร่วมทางด้านสังคม 4) การมีส่วนร่วมด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมนั้นมีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับเหตุ และปัจจัยของกลุ่มผู้มีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมนอกจากกลุ่มผู้สนใจเข้าร่วมแล้ว ยังสามารถขยายการมีส่วนร่วมขึ้นไปเป็นการมีส่วนร่วมในระดับชาติ และนานาชาติได้อีกด้วย

2.2.4 รูปแบบของการมีส่วนร่วม

รูปแบบของการมีส่วนร่วมนั้นมีความแตกต่างกันตามลักษณะที่เกิดขึ้นของปัจจัยที่ กระตุ้นให้เกิดขึ้น ด้วยความแตกต่างของการมีส่วนร่วมนี้จึงมีผู้จำแนกรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

แมชทาย สตูฟิว และแอนเรียว เพียว (Matthias Stiefel and Anrew Pearse) ได้เสนอให้มองการมีส่วนร่วมใน 5 มิติ คือ

1) การมีส่วนร่วมแบบประจันหน้ากัน (Confrontation) คือ เป็นการสะท้อนการ แยกแยะแบ่งสรรอำนาจในการตัดสินใจที่ผิดไปจากเดิม จึงอาจเป็นการประจันหน้าระหว่าง

⁹กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร, "กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข", 5 ตุลาคม 2552, <<http://psdg.anamai.moph.go.th>>(5 October 2009).

ผลประโยชน์ของกลุ่มสังคม กลุ่มชนชั้นต่าง ๆ กับหน่วยงานที่ตั้งขึ้นอย่างมั่นคงแล้ว และไม่ยอมเปลี่ยนแปลง (Immobilized Establishments) ซึ่งหมายถึงหน่วยงานของทางราชการ

2) การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของกลุ่ม และขบวนการในการเข้าร่วม (Group and Process) โดยการวิเคราะห์ถึงโครงสร้างวิธีดำเนินการ ตลอดจนสภาพแวดล้อมของกลุ่มได้ ก่อให้เกิดพลังในการเข้าร่วมมากขึ้น โดยเฉพาะรูปแบบ และลักษณะรวมทั้งสัมพันธภาพ ระหว่างกลุ่มผู้นำ และผู้ตามในกลุ่ม

3) การมีส่วนร่วมเป็นประสบการณ์เฉพาะบุคคล (Individual) จากค่านิยมการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของพฤติกรรมกลุ่ม แต่ขณะเดียวกันการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล

4) การมีส่วนร่วมเป็นโครงการ (Project) ในวงราชการหรือองค์กรระหว่างประเทศ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะมุ่งไปที่โครงการซึ่งถูกกำหนดขึ้น เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเฉพาะด้าน และมุ่งให้ผู้ได้รับประโยชน์มีส่วนร่วมในบางระดับ แต่จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการ

5) การมีส่วนร่วมเป็นนโยบาย (Policy Making) ตามความหมายกว้างเป็นการมองการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องเดียวกับการเป็นประชาธิปไตย คือ การยอมรับให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย¹⁰

สรุปได้ว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมมี 2 ลักษณะ คือ การเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง คือกลุ่มที่มีการแสดงออก ได้แก่ การเข้าร่วมชุมนุม การออกความคิดเห็น การเข้าร่วมการวางแผนงานและการกำหนดนโยบาย เป็นต้น และการเข้ามามีส่วนร่วมทางอ้อม คือกลุ่มที่ไม่มีการแสดงออก ได้แก่ การรับฟังข่าวสาร ติดตามดูสถานการณ์ เป็นต้น

2.2.5 ขั้นตอนและระดับของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมมีอยู่หลายขั้นตอนในแต่ละขั้นตอนก็จะมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

1) ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

การจำแนกการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนการมีส่วนร่วม สามารถจำแนกขั้นตอนหรือประเภทของการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

¹⁰แมชทาย สุทธิพิว และแอนเรียว, อังโนปดิณญา มั่นหมาย, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนบ้านขาม หมู่ที่ 6 ตำบลเป็นสุข อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย, อังแล้ว, หน้า 8.

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ : ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่จะต้องกระทำก็คือ การกำหนดความต้องการ และการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบาย และประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้อง ดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และ การตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน : จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำ ประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงาน และประสานงาน การให้ความช่วยเหลือด้านแรงงานหรือข้อมูล เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ : ในส่วนที่เกี่ยวกับผล ประโยชน์ นั้นจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการ กระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวก และผลที่เกิดขึ้นในทาง ลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคล และสังคม

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล : การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกต ก็คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

2) ระดับการมีส่วนร่วม

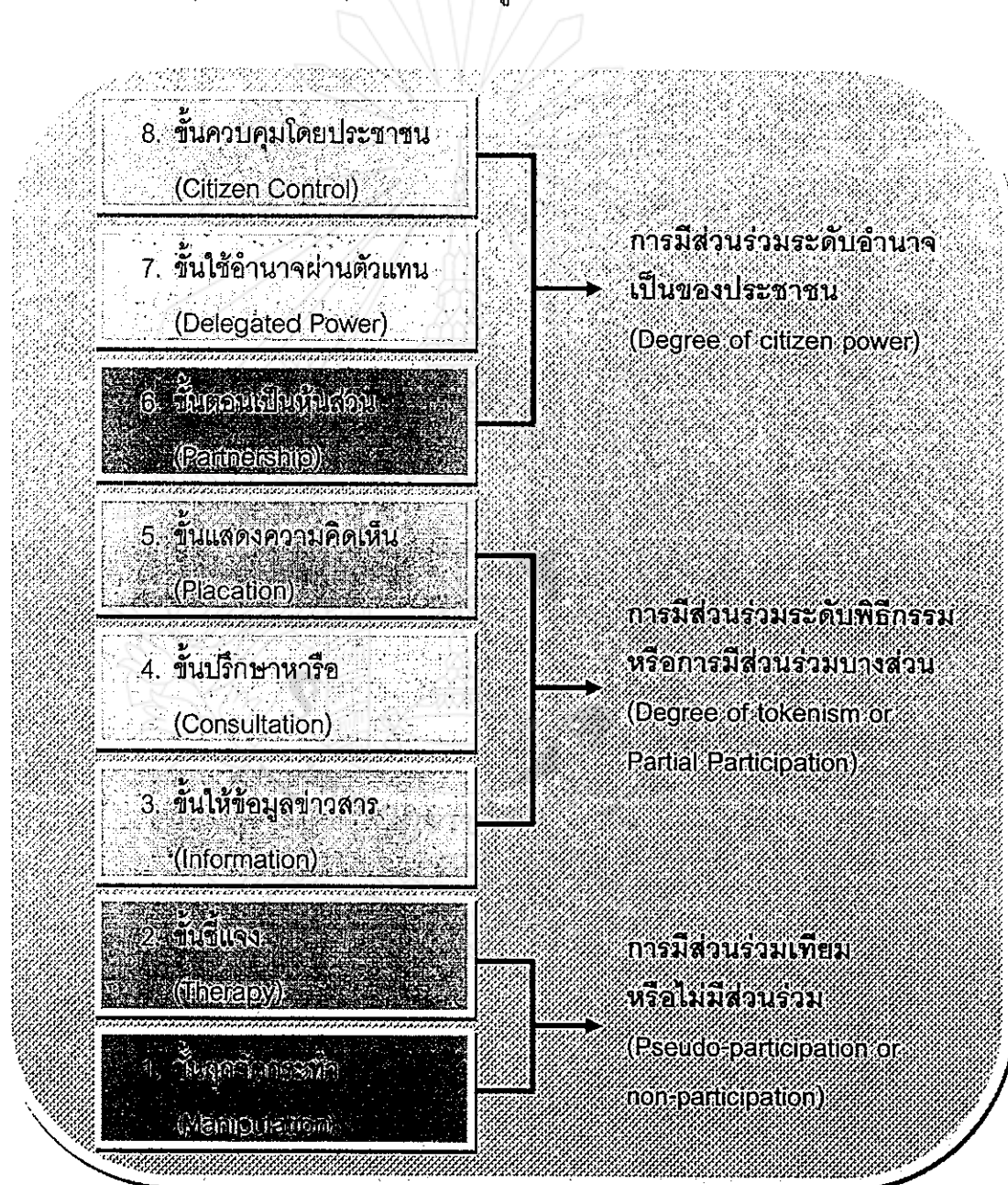
การแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมสามารถแยกได้ตามระดับความเข้มของการมี ส่วนร่วมตามแนวคิดสมาคมสาธารณสุขของอเมริกา ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมนั้นไม่ได้มีความ แปรเปลี่ยนเฉพาะชนิด (Kinds) และปริมาณของกิจกรรมที่กระทำเท่านั้น แต่ยังมีความแปรเปลี่ยน ในระดับความเข้ม (Degree) ในการเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการริเริ่ม และวางแผนกิจกรรม ดังนั้นพิสัยของการมีส่วนร่วม อาจจะมีตั้งแต่ระดับการยอมรับบริการที่จัดไว้ให้แล้วไปจนถึงการ รวมกลุ่ม เพื่อตัดสินใจ และริเริ่มโครงการพัฒนาเอง ซึ่งระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม หรือ ระดับการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสมาคมสาธารณสุขของอเมริกานั้น อาจจำแนกได้ 3 ระดับ คือ

(1) ระดับการตัดสินใจ (Decision making) ในระดับนี้ประชาชนจะเข้ามามี ส่วนร่วมในการวางแผน และจัดการกับกิจกรรมการพัฒนาด้วยตัวของเขาเอง (Level of responsibility by themselves)

(2) ระดับการร่วมมือ (Cooperation) ในระดับนี้ประชาชนจะให้ความร่วมมือ ต่อแผนงานที่ริเริ่ม โดยหน่วยงานภายนอก ซึ่งอาจต้องการความเสียสละจากประชาชน ในด้าน

เวลา ทรัพยากร และแรงงาน เพื่อช่วยให้โครงการประสบผลสำเร็จ การมีส่วนร่วมในระดับนี้ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมในระดับที่ยอมรับได้ (Acceptable level of participation)

(3) ระดับการใช้ประโยชน์ (Utilization) ในระดับนี้ประชาชนจะยอมรับ และใช้ประโยชน์จากบริการที่ได้วางโครงการไว้ให้ เป็นการมีส่วนร่วมในระดับการยอมรับบริการเท่านั้น ส่วนความคิดของอาร์นสไตน์ (Arnstein) นั้น เห็นว่าการมีส่วนร่วมมีลักษณะเป็นรูปของบันไดการมีส่วนร่วม (Participation ladder) 8 ขั้น ดังแผนภูมิที่ 2.1

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงบันไดการมีส่วนร่วม 8 ขั้น ของอาร์นสไตน์ (Arnstein)

ในขั้นต่ำของบันไดคือขั้นถูกจัดกระทำ และขั้นที่สองคือขั้นชี้แจงนั้น เรียกว่า การมีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าไม่ถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงในการตัดสินใจ ในกรณีนี้ จะมีกลุ่มบุคคลจำนวนน้อยที่อยู่ในอำนาจเท่านั้นทำหน้าที่ตัดสินใจ โดยไม่มีการพูดถึงเนื้อหาวิธีการของการตัดสินใจหรือตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจตัดสินใจนั้น

ขั้นที่สองนี้สร้างขึ้นมาเพื่อที่จะทดแทนการมีส่วนร่วมที่แท้จริง วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของสองขั้นนี้ไม่ใช่เป็นการทำให้ประชาชนเข้าถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือควบคุมโครงการ แต่จะช่วยให้ผู้กุมอำนาจอยู่ดำเนินการให้การศึกษา (Educate) หรือการชี้แจงแก่ผู้ที่เข้ามาร่วม

บันไดขั้นที่ 3 ถึง 5 ก้าวหน้าถึงระดับที่เรียกว่า การมีส่วนร่วมแบบพิธีกรรมหรือการมีส่วนร่วมบางส่วน โดยขั้นที่ 3 ขั้นให้ข้อมูลข่าวสาร และขั้นที่ 4 ขั้นปรึกษาหารือ นั้น ความเห็นหรือข้อคิดของประชาชนได้รับการรับฟังจากผู้กุมอำนาจอยู่มากขึ้น แต่ภายใต้เงื่อนไขเหล่านี้พวกเขาไม่มีอำนาจที่จะรับประกันได้ว่า ความคิดเป็นของพวกเขาจะได้รับการเอาใจใส่จากผู้มีอำนาจเต็ม เมื่อการมีส่วนร่วมถูกจำกัดอยู่ที่ระดับเหล่านี้ จึงไม่มีทางที่จะทำการเปลี่ยนแปลงสภาพตามข้อเรียกร้องของผู้มีส่วนร่วมบางส่วนนี้ คือ ยอมให้คนไร้อำนาจ (Have-nots) ให้คำแนะนำได้ แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งสิทธิในการตัดสินใจของผู้มีอำนาจต่อไป

บันไดลำดับสูงขึ้นไปเป็นระดับที่เรียกว่า อำนาจเป็นของประชาชนซึ่งเพิ่มระดับของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น ประชาชนสามารถเข้าไปสู่ขั้นที่ 6 ขั้นเป็นหุ้นส่วน ซึ่งจะช่วยให้สามารถเข้าร่วมในการเจรจาเพื่อผลได้ผลเสีย (Trade-offs) กับผู้มีอำนาจดั้งเดิม ส่วนในขั้นที่ 7 ขั้นใช้อำนาจผ่านตัวแทน และขั้นที่ 8 ขั้นควบคุม โดยประชาชนเป็นการใช้อำนาจตัดสินใจของประชาชนโดยผ่านตัวแทนหรือประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจนั่นเอง

แนวความคิดการมีส่วนร่วมของอาร์นสไตน์ มองความเข้มของการมีส่วนร่วมในแง่ของการมีอำนาจในการตัดสินใจของประชาชน ซึ่งมีพิสัยของความเข้มตั้งแต่การไม่มีอำนาจในการตัดสินใจเลยไปจนถึงการมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเต็มที่

ในการวัดการมีส่วนร่วมในมิติเชิงคุณภาพเกี่ยวกับระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม หรือปริมาณอิทธิพลที่บุคคลมีต่อบุคคลอื่นนี้ มีการจำแนกหลายแบบ แบบที่จำแนกประเภทละเอียด เช่น แบบของอาร์นสไตน์ วัดได้ครอบคลุมแต่ทำได้ยากในทางปฏิบัติ เนื่องจากการมีส่วนร่วมในแต่ละระดับคาบเกี่ยวกัน เพื่อให้ผลในทางปฏิบัติ ควรกำหนดกรอบระดับความเข้มของการมีส่วนร่วมกว้าง ๆ เป็น 3 ระดับ

ระดับที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมเทียม (Pseudo participation) หรือการมีส่วนร่วมแบบถูกกระทำ (Passive participation) การมีส่วนร่วมในระดับนี้ผู้เข้าร่วมไม่มีอำนาจใด ๆ ในการตัดสินใจแต่เป็นฝ่ายกระทำตามการตัดสินใจของบุคคลอื่นเท่านั้น

ระดับที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมบางส่วน (Partial participation) การมีส่วนร่วมในระดับนี้ ผู้เข้าร่วมมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น แต่อำนาจในการตัดสินใจอยู่ที่บุคคลอื่น

ระดับที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมที่แท้จริง (Genuine participation) การมีส่วนร่วมในระดับนี้ความคิดเห็นของบุคคลที่เข้าร่วมได้รับการรับฟัง และยอมรับเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้เข้าร่วมนั่นเอง¹¹

สรุปได้ว่า ในการมีส่วนร่วมจะต้องมีกระบวนการเป็นลำดับขั้นตอนที่มีความสำคัญ ผู้ที่มีส่วนร่วมจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน เมื่อมีการจัดทำแผนงานร่วมกันแล้วจะต้องช่วยกันประสานงาน บริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการควบคุมเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ หรือการบรรลุเป้าหมายในนโยบายที่กำหนดไว้

2.2.6 เทคนิคการมีส่วนร่วม

รายละเอียดของการมีส่วนร่วมจะมีหลายมรรควิธี ซึ่งมีอยู่มากมาย ได้แก่

1) เทคนิคการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล มีหลายวิธีการที่สามารถกระทำได้ ทั้ง เอกสาร และการพูดจาประชาสัมพันธ์ เช่น เอกสารข้อเท็จจริง รายงานผลการศึกษา จัดเวทีนำเสนอข้อมูล มีศูนย์ข้อมูลข่าวสาร การจัดสัมมนาวิชาการ การไปทัศนศึกษา การจัดทำจดหมายข่าว จัดแถลงข่าว ทำวีดิทัศน์ การสื่อสารผ่านหอกระจายข่าวชุมชน หรือการสื่อสารผ่านวิทยุกระจายเสียง

2) เทคนิคการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็น ได้แก่ การไปสัมภาษณ์รายบุคคล การสนทนาเป็นกลุ่มย่อยซึ่งขณะนี้ใช้กันมาก เพราะมีความใกล้ชิด และได้ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็น การจัดให้มีสายด่วน-สายตรง การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ ซึ่งกำลังแพร่หลายไปตามกระแสเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงไปถึงประชาพิจารณ์ก็อยู่ในเทคนิคส่วนนี้

3) เทคนิคการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ ที่ปรากฏมากและกระจายอยู่ทั่วไปขณะนี้ คือเวทีสาธารณะ การพบปะแบบไม่เป็นทางการ มีคณะทำงานไปแลกเปลี่ยนข้อมูล การประชุมเชิงปฏิบัติการ

¹¹ บัญชร แก้วส่อง, การวางแผนสาธารณสุข, (ขอนแก่น : ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุขคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537), หน้า 112.

เทคนิคโดยละเอียดเหล่านี้ เป็นการแจกแจงให้เห็นวิธีการเข้าถึงการมีส่วนร่วม (sharing) ที่เลือกใช้ตามสภาพและความจำเป็น และการพิจารณาในภาวะการณ์ที่แตกต่าง¹²

สรุปได้ว่า เทคนิคเป็นตัวช่วยเพิ่มให้การมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม สามารถนำมาปฏิบัติได้หลายวิธี ในแต่ละวิธีนั้นมีเทคนิคที่นำไปปฏิบัติแตกต่างกันออกไป ได้แก่

- 1) เทคนิคการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลสามารถจัดทำเป็นเอกสาร และการประชาสัมพันธ์
- 2) การมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นมีการเปลี่ยนความคิดเห็น ผ่านโทรทัศน์ ทาง อินเทอร์เน็ตเป็นที่นิยมในปัจจุบัน 3) เทคนิคการมีส่วนร่วมแบบปรึกษา เป็นการนัดประชุม เป็นการ ระดมความคิดเห็นได้

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการมีส่วนร่วมส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางการเมือง และสังคม ทำให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องสำคัญ ดังเนื้อหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังต่อไปนี้

2.3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมการเมืองมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ตามเรื่องราวที่ นักวิชาการได้พบเจอตามยุคสมัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ความหมายการเมือง

มานิต มานิตเจริญ ได้ให้ความหมายของการเมือง หมายถึง งานเกี่ยวกับการ บริหารประเทศ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน¹³

โสภณา เหลืองเดชานุรักษ์ ได้ให้ความหมายของการเมือง หมายถึง งาน เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน¹⁴

¹²ไมตรี อินทุสุต, “ลงประชามติรัฐธรรมนูญ : อีกมิติหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย”,

<<http://www2.ect.go.th/modules/>>(4 February 2013).

¹³มานิต มานิตเจริญ, พจนานุกรมไทย, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท รวมสาร (1977) จำกัด, 2537), หน้า 93.

¹⁴โสภณา เหลืองเดชานุรักษ์, พจนานุกรมไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ภูมิปัญญา, 2550), หน้า 29.

พจนานุกรมฉบับมติชน ได้ให้ความหมายของการเมือง หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการบริหารรัฐ ตำแหน่งราชการประเภทหนึ่งที่เข้าและออกตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้¹⁵

2) ความหมายส่วนร่วม

ราชบัณฑิตสถาน ได้ให้ความหมายของ ส่วนร่วม หมายถึง ส่วนได้เสียในกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น¹⁶

3) ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมือง

อารีย์วรรณ พูลทรัพย์ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง เป็นกิจกรรมหรือกิจการที่ประชาชนกระทำหรือดำเนินการทางการเมือง โดยความสมัครใจหรือได้รับการจูงใจ ใ้มน้ำจากภายนอก¹⁷

จันทนา สุทธิจारी ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมือง และกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชน เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมือง การปกครองระดับท้องถิ่นระดับชาติ¹⁸

นอร์แมน เอช นี และซิดนีย์ เวอร์บา (Norman H. Nie and Sidney Verba) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมทางกฎหมายของพลเมืองที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อมีอิทธิพลในการเลือกกำหนดบุคคลในวงการบริหารบาลให้กระทำตามที่พลเมืองผู้นั้นหรือกลุ่มนั้นต้องการ¹⁹

¹⁵สำนักพจนานุกรม มติชน, พจนานุกรมฉบับมติชน, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พินเณศ ฟรินติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด, 2547), หน้า 80.

¹⁶ราชบัณฑิตสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด, 2546), หน้า 1,142.

¹⁷อารีย์วรรณ พูลทรัพย์, การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ภูมิปัญญา, 2551), หน้า 9.

¹⁸จันทนา สุทธิจारी, การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : มปท., 2544), หน้า 410.

¹⁹นอร์แมน เอช นี และซิดนีย์ เวอร์บา, อ้างในวิชา ไซยสาร, "การมีส่วนร่วมในทางการเมืองกับการเมืองภาคประชาชน", รัฐสภาสาร, (พฤษภาคม 2545) : 49.

ฮาร์เวสต์ แม็คโคกี (Herbert McClosky) ได้อธิบายถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การกระทำโดยความสมัครใจของสมาชิกในสังคม เพื่อมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ปกครอง และกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งโดยตรง และทางอ้อม กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง การชุมนุมทางการเมือง การช่วยเหลือทางการเมืองแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมือง และการติดต่อกับผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ลักษณะของความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมทางการเมืองยังพิจารณาได้จากการสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ²⁰

ณรงค์ สินสวัสดิ์ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง บุคคลที่สนใจการเมือง มีความเข้าใจในการเมือง เชื่อว่าตนเองมีประสิทธิภาพทางการเมือง มีความศรัทธาในกระบวนการทางการเมือง และตัวนักการเมือง และคิดว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของตน เป็นคนที่มีความสามารถในการเข้าสังคม และเป็นคนที่มีหวังในชีวิต²¹

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมตามสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามที่กฎหมายกำหนด ประชาชนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองต้องทำด้วยความสมัครใจ ซึ่งผลการกระทำนั้นผลกระทบต่อตนเองและสังคมทั้งในทางบวกและทางลบ

2.3.2 แนวคิดของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) แม้จะได้มีการนำมาใช้อย่างกว้างขวางทั้งในแวดวงวิชาการและวงการเมืองอื่น ๆ มานานพอสมควร รวมทั้งได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมือง ซึ่งนักวิชาการให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้หลายท่าน ซึ่งมีสาระสำคัญที่ใกล้เคียงกัน ดังต่อไปนี้²²

²⁰ฮาร์เวสต์ แม็คโคกี, อ่างในอัครเมศวร์ ทองนวล, การเลือกตั้งแบบเขตละหนึ่งคน, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์บริการเอกสารค้นคว้าสำนักเลขาธิการรัฐสภา, 2529), หน้า 35.

²¹ณรงค์ สินสวัสดิ์, จิตวิทยาการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : วชิรรินทร์การพิมพ์, 2539), หน้า 123.

²²บุญ จันทรแก้ว, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, หน้า 6.

จรรยา สุภาพ ได้ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบาย ในการตัดสินใจ และกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล และในทางการเมืองเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐบาล เช่น การเข้าเป็นรัฐบาล การมีอิทธิพลต่อรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง²³

ชูวงศ์ ฉายะบุตร ได้ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความหมายไปถึงการให้ความร่วมมือ ซึ่งถือเป็นการสนับสนุนต่อระบบการเมือง นั่นคือการมีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย ร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล การให้ความสนับสนุน เป็นทางหนึ่งที่จะลดปัญหา ในการปกครองและการบริหาร การให้ความร่วมมือในการเสียภาษีเป็นอีกทางหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นการมีส่วนร่วมโดยอ้อม ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดปัญหา จนกลายเป็นประเด็นทางการเมืองต่อไป²⁴

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล ได้ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง สิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มักกล่าวรวม ๆ กับ คำว่าสิทธิทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง ก็นับว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง สิทธิการมีส่วนร่วมนี้ถือเป็นสิทธิประเภทที่ไม่ใช่เสรีภาพ เนื่องจากต้องอาศัยรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่นรับรองหรือก่อตั้งให้ และต้องอาศัยรัฐดำเนินการบางประการให้ประชาชนถึงจะสามารถมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น ๆ ได้²⁵

สรายุทธ์ ทศช่วย ได้ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง พฤติกรรม หรือ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมายของบุคคลตามความสมัครใจที่ต้องการ มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายการดำเนินงานของรัฐทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ²⁶

²³จรรยา สุภาพ, *หลักรัฐศาสตร์*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2514), หน้า 333.

²⁴ชูวงศ์ ฉายะบุตร, *การปกครองท้องถิ่น*, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์วันตั้ง, 2539), หน้า 8.

²⁵ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, *สิทธิและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์องค์การค้ำของครูสภา, 2545), หน้า 8.

²⁶สรายุทธ์ ทศช่วย, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสิม อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม", *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), 2553, หน้า 12.

دننارถ จันอนันต์ ได้ให้ความเห็นว่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง พฤติกรรม หรือ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองที่ถูกต้องโดยความสมัครใจของสมาชิกในสังคม ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง²⁷

ประสงค์ สวเสมอ ได้ให้ความเห็นว่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่บุคคลได้กระทำกิจกรรมที่มีอิทธิพลต่อการเมืองซึ่งมีผลกระทบต่อข้อกำหนดนโยบาย การตัดสินใจของรัฐบาลและต่อกระบวนการเลือกผู้บริหารประเทศ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม และการกระทำอาจเป็นไปได้ทั้งการกระทำที่มีการรวมกลุ่มเป็นทางการเมืองหรือไม่เป็นทางการเมือง ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวก็ตาม²⁸

ดำเกิง ลักษณะโยธิน ได้ให้ความเห็นว่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมทางกฎหมายทางการเมืองที่มีอิทธิพลเพื่อจุดมุ่งหมายในทางการเมือง และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมภายใต้กฎหมายตามระบอบประชาธิปไตยในการเข้าร่วมทางในดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ²⁹

เสกสรร ทักสิน ได้ให้ความเห็นว่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อ การเลือกสรรผู้นำทางการเมือง หรือรัฐบาลในระดับชาติและท้องถิ่น และอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ และนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเป็นการกระทำโดยสมัครใจหรือไม่ก็ตาม³⁰

²⁷ دننارถ จันอนันต์, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุดรดิตร", วิชยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตร), 2552, หน้า 9.

²⁸ ประสงค์ สวเสมอ, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี", วิชยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง), 2551, หน้า 13-14.

²⁹ ดำเกิง ลักษณะโยธิน, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครลำปาง", การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2552, หน้า 8.

³⁰ เสกสรร ทักสิน, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหัวนา คำ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์", การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), 2553, หน้า 8.

อุสนา สิมหฺล้า ได้ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การเข้าร่วมของประชาชนในกิจกรรมการเมืองต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการ การเลือกตั้ง การกำหนดนโยบายสาธารณะและการบริหารงานต่าง ๆ ขององค์กรหรือสถาบันการเมือง³¹

ปวีณา อุดมกัน ได้ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนด นโยบายของรัฐ หรือผู้นำรัฐบาล รวมทั้งกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความประสงค์ของตนหรือกลุ่มของตน และโดยที่การมีส่วนร่วมในทางการเมืองเป็นเครื่องชี้วัดพัฒนาการเมืองในระบบ ประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ การมีส่วนร่วมในทางการเมืองก็ควรที่จะเป็นการมีส่วนร่วม ในทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด³²

สรุปได้ว่า แนวคิดของการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมาย สามารถเข้าร่วมทั้งในทางตรงและทางอ้อม และการกระทำอาจเป็นได้ทั้งการกระทำที่มีการรวมกลุ่มเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้

2.3.3 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แอสตัน (Easton) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเครื่องสนับสนุนความชอบธรรมทางการเมือง (Political Legitimacy) ในการเข้ามาครองอำนาจของรัฐ การใช้อำนาจรัฐ และการรักษาอำนาจรัฐ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยในการเสนอความต้องการ (Demand) และการสนับสนุน (Support) ต่อระบบการเมืองและจะเป็นสิ่งที่แสดงออกซึ่งการดำรงอยู่ของระบบทางการเมือง หรือทำให้การเมืองอยู่ในภาวะดุลยภาพได้ ซึ่งหากระบบการเมืองปราศจากสิ่งเหล่านี้แล้วก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้³³

³¹อุสนา สิมหฺล้า, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม", การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), 2553, หน้า 21.

³²ปวีณา อุดมกัน, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษา ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี), 2553, หน้า 13.

³³Easton, A Framwork for Political Analysis, (New Jersey : Prentice-Hall, 1965), p. 112-117.

อารีย์วรรณ พูลทรัพย์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ถือเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบประชาธิปไตย เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจต่อการเมืองการปกครองของประเทศ และที่สำคัญการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และควบคุมการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังเป็นทั้งเป้าหมาย และกระบวนการทางการเมือง คือ เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย สังคมใดจะมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำ พิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยที่สังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ แสดงว่าสังคมนั้นมีความเป็นประชาธิปไตยต่ำ ถ้ามีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง แสดงว่าสังคมนั้นมีการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยสูง อีกทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวบ่งบอกถึงอุดมการณ์ เจตนคติทางการเมืองของประชาชนในชาติได้อีกด้วย³⁴

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และมีอิทธิพลกระบวนการทางการเมืองในประเทศ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง รัฐบาลจะต้องเข้ามาผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

2.3.4 รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการแต่ละท่านได้จำแนกรูปแบบไว้ แตกต่างกันหรือแม้แต่นักวิชาการท่านเดียวกัน ก็ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระยะเวลาที่ต่างกันก็จำแนกรูปแบบไว้ต่างกันด้วย ซึ่งก็หมายความว่านักวิชาการมุ่งที่จะศึกษาระบบการเมืองในเชิงพลวัต (Dynamic) จะเห็นได้จากผลการศึกษาต่อไปนี้³⁵

³⁴ อารีย์วรรณ พูลทรัพย์, การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน, อ่างแล้ว, หน้า 10-11.

³⁵ พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, หน้า 10.

จรรยา สุภาพ ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบโบราณไว้ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมแบบกรีก (Greek System) วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศ ได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยตรง ซึ่งกำหนดให้ประชาชนทั้งนครรัฐประชุมร่วมกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และกำหนดนโยบาย รวมทั้งกำหนดตัวผู้ปกครองด้วย

2) การมีส่วนร่วมแบบโรมัน (Roman System) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ได้กำหนดให้มีสภาขึ้นแทนการประชุมประชาชนทั้งหมด ส่วนอำนาจหน้าที่ที่สภานั้นครอบคลุมเหมือนการปกครองโดยประชาชนโดยตรง

3) การมีส่วนร่วมแบบศักดินา (Feudal System) เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ในระหว่างเจ้านายกับไพร่ (Vassal) ที่แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ต่อกัน เจ้านาย (Lord) มีหน้าที่ให้ความคุ้มครอง และปกครองไพร่ ส่วนไพร่มีหน้าที่บริการด้านต่าง ๆ ให้เจ้านาย

4) การมีส่วนร่วมแบบสวิส (Swiss System) มีลักษณะสำคัญ คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง เช่นเดียวกับระบบกรีก

5) การมีส่วนร่วมแบบนิวอิงแลนด์ (New England System) มีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง เช่นเดียวกับแบบสวิส

สำหรับประเทศแรกที่ยพยายามปฏิรูปการให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ คือ ประเทศอังกฤษ เมื่อ ค.ศ. 1215 ได้มีการตกลงต่อกัน ระหว่างฝ่ายกษัตริย์กับขุนนาง เพื่อให้ฝ่ายกษัตริย์ทรงยินยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมบ้านเมืองจนเกิดเอกสารสิทธิแมกนา คาร์ต้า (Magna Carta) ขึ้น ซึ่งเป็นเอกสารที่ยินยอมให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมรัฐบาล ต่อมา โอลิเวอร์ ครอมเวลล์ (Oliver Cromwell) ได้ดำเนินการใช้กำลังเพื่อประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศ ได้มีบทบาททางการเมืองจนทำให้เกิดหลักการที่ว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิในการออกเสียง และประชาชนทุกคนจะมีสิทธิมีตัวแทนในสภานิติบัญญัติ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ปฏิวัติในฝรั่งเศส ใน ค.ศ. 1789 สิทธิของการเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนจึงขยายออกไป จนทำให้เกิดหลักเสรีภาพ ความเสมอภาค และการนำเอาเจตนารมณ์ของปวงชนมาใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนั้นในสหรัฐอเมริกาได้มีการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตั้งแต่สมัยที่แซมมวล อัดัมส์ (Samuel Adams) ร่วมกับประชาชนเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองจากอังกฤษ และโทมัส เพน (Thomas Paine) ได้มีส่วนช่วยให้ประชาชนระลึก และสำนึกถึง

สำนึกถึงความสำคัญในการที่จะเข้ามาดำเนินการปกครองตนเอง โดยเริ่มจากระดับท้องถิ่นขยายไปจนระดับชาติ³⁶

มิลแบรท (Milbrath) ได้จำแนกรูปแบบในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 6 รูปแบบ คือ

1) การเลือกตั้ง (Voting) เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถแยกกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ซึ่งรวมหมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรักชาติ (patriotic acts) เช่น การเคารพธงชาติ การเสียดภาษี การเคารพกฎหมาย แต่สำหรับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นเพียงการแสดงออกของประชาชน ถึงความจงรักภักดีต่อระบบการเมืองมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตน กล่าวคือ บุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นจะกระทำไปโดยสำนึกในหน้าที่พลเมืองดีมากกว่า

2) การเป็นเจ้าของหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Party and Campaign Workers) หมายถึงการเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนการเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมืองการพยายามชักชวนให้ประชาชนให้คะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ

3) การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activists) เป็นการก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วเอาเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ผู้มีบทบาทในชุมชนจึงนับว่าเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูง ตลอดจนมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนอย่างไรก็ตาม ผู้มีบทบาทนี้แตกต่างกับเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงในแง่ที่มีความเกี่ยวข้องในพรรคการเมืองและการช่วยรณรงค์หาเสียงน้อยกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง และเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงดังกล่าว

4) การติดต่อกับทางราชการ (Contracting Officials) เป็นกิจกรรมที่เป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงของบุคคล ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้น เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องการเสียดภาษี โรงเรือน การทำถนน การติดต่อขอรับสวัสดิการ เป็นต้น

5) การเป็นผู้ประท้วง (Protestors) ขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดจลาจล (ถ้าจำเป็น) เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเกี่ยวกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อ

³⁶จรรยา สุภาพ, หลักรัฐศาสตร์, อ่างแล้ว, หน้า 331-334.

สาธารณชน ถ้ารัฐบาลทำสิ่งที่ผิดศีลธรรม การเอาใจใส่กับชุมชนประท้วง รวมทั้งการเข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และการปฏิเสธ การยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

6) การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง (Communicators) ได้แก่ การติดต่อ ข้าราชการการเมืองอยู่เสมอ การส่งข่าวแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมือง เมื่อเขากระทำในสิ่งที่ถูกต้องหรือส่งคำคัดค้านเมื่อเขากระทำในสิ่งที่เลวร้าย การร่วมอภิปรายทางการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชน การให้ความสนใจแก่ทางราชการ และการเขียนจดหมายหรือบทความถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผู้ที่เข้าร่วมแบบนี้ มักเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย การเป็นผู้สื่อข่าวทางการเมืองเหล่านี้จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล มากกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองหรือผู้รักชาติ แต่จะไม่แสดงออกด้วยการประท้วง³⁷

ฮันติงตัน และเนลสัน (Huntington & Neison) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แต่ได้เพิ่มเติมกิจกรรมทางการเมืองบางรูปแบบ โดยจัดแบ่งรูปแบบออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

1) กิจกรรมการเลือกตั้ง (Electoral Activity) หมายถึง กิจกรรมการออกเสียงเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

2) การวิ่งเต้น (Lobby) หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมือง เพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยใช้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

3) กิจกรรมขององค์การ (Organization Activity) เป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มองค์การใดองค์การหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์เฉพาะอย่างหรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนร่วมก็ได้

4) การติดต่อในบางประเด็น (Counteracting) หมายถึง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ทางการเมืองเป็นส่วนตัว โดยมุ่งเน้นประโยชน์ส่วนตัว เฉพาะครอบครัวหรือหมู่คณะของตน

³⁷ มิลแบรท, อังในกิจวิภันส์ ยศปัญญา, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง : ศึกษากรณีประชาชนในหมู่บ้านลินธนา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร", ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2547, หน้า 9-10.

5) การใช้ความรุนแรง (Violence) หมายถึง กิจกรรมที่พยายามสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจ การกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สิน กิจกรรมนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมือง เช่น การก่อการรัฐประหาร การลอบสังหารผู้นำทางการเมือง หรืออาจมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองเป็นต้น³⁸

จันทนา สุทธิจาริ ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตยเป็น 2 รูปแบบ คือ

1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ โดยมีกฎหมายรองรับให้กระทำได้ หรือต้องกระทำ วิธีการที่สำคัญ และยอมรับปฏิบัติให้ทั่วไปในระบบประชาธิปไตย มีดังนี้

1.1) การเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด ในทางการวิจัยสามารถวัดระดับ ประเมินค่าของพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แน่นอนมากกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ

1.2) การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ในประเด็นหรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะของประชาชน เช่น การพูด อภิปราย เขียน พิมพ์ในระบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมโดยการสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมือง ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล รัฐบาลจะมีโอกาสรับรู้ปัญหา ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ วิचारณ์ ท้วงติงการทำงานของรัฐบาลจากประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยต่อการปรับปรุงการทำงานของรัฐบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3) การจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการร่วมกลุ่มของบุคคลที่มีความเห็นทางการเมืองตรงกัน และมีความมุ่งหมายที่จะเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศให้เป็นไปตามอุดมการณ์ของพรรค ส่วนของประชาชนผู้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดในช่วงที่เลือกตั้ง สามารถมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรณรงค์หาเสียงช่วยพรรคนั้น ๆ

1.4) การมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มประโยชน์ หมายถึงการที่กลุ่มคนมารวมกัน เพราะมีอาชีพการงาน หรือมีผลประโยชน์ หรือมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง และใช้พลังของกลุ่มให้มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ เพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มตน

³⁸S. P. Huntington & J. M. Nelson, *Participation and Political study*, (Cambridge : Cambridge University Press, 1982), p. 12-13.

2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ เป็นการมีส่วนร่วมที่กฎหมายห้ามไว้อย่างชัดเจน หรือมิได้มีกฎหมายรองรับว่าให้กระทำได้ ได้แก่

2.1) การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วง ซึ่งเป็นการรวมตัวกันเพื่อแสดงความไม่เห็นด้วยกับนโยบาย หรือการดำเนินการของรัฐบาลในเรื่องใด เรื่องหนึ่ง หรือเป็นการรวมตัวเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาลในการกำหนดนโยบาย หรือกระทำกรสิ่งใด สิ่งหนึ่งตามความต้องการของประชาชนผู้มาชุมนุม

2.2) การก่อความวุ่นวายทางการเมือง เช่น การนัดหยุดงาน การงดให้ความร่วมมือกับรัฐบาล เป็นวิธีแสดงออกของประชาชนโดยการไม่เชื่อฟังอำนาจรัฐ หรือปฏิบัติการที่ละเมิดกฎหมายโดยอ้างความบกพร่องของรัฐบาลเป็นสาเหตุ³⁹

ว่าที่ร้อยตรีสัมพันธ์ ภู่มมาลา ได้รวบรวมบทความจากนักวิชาการหลายท่าน ซึ่งมีผู้ทำการศึกษา และจำแนกรูปแบบไว้หลายรูปแบบในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันว่ารูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเมื่ออยู่มากมาย และแตกต่างกันไปในแต่ละระบบการเมือง ดังนี้

1) กิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง และการรณรงค์หาเสียง (Party and Campaign Activities) กิจกรรมประเภทนี้ได้จัดรวมกันไว้ และเรียกรวมกันว่า Campaign Activities กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน การทำงานให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งอย่างกระตือรือร้น การให้ความสนใจเข้าร่วมประชุมทางการเมือง

2) การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting) ในการวิจัยเชิงวิชาการถือว่าการได้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นั้นเป็นรูปแบบ และกิจกรรมของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด และสามารถวัดค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ให้ความเที่ยงมากที่สุด

3) กิจกรรมชุมชน (Community Activities) คือการสร้างกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำตนร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหาบ้านเมืองและสังคม บุคคลที่จะเข้าร่วมทำตนเป็นสมาชิกที่กระตือรือร้นในกลุ่มหรือองค์กรเหล่านี้ ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหาสาธารณะ แต่ไม่ใช่องค์กรของรัฐบาล

4) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Contacting Official) หมายถึง การกระทำของบุคคลในลักษณะที่เป็นการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาหรือปกป้องผลประโยชน์บางอย่างของตนหรือของกลุ่มตน ปัญหาที่เขาสนใจและนำไปติดต่อกับ

³⁹ จันทนา สุทธิจารี, การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน, อ่างแล้ว, หน้า 412-414.

เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญโดยตรงต่อบุคคลนั้น และมักจะไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองมากนัก ซึ่งเรียกว่า การมีส่วนร่วมแบบคับแคบ (Parochial Participation)

5) การชักจูง (Lobbying) เป็นความพยายามของบุคคลที่พยายามติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้นำทางการเมือง โดยหาทางที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายประเด็นเรื่องที่จะกระทบต่อประชาชนจำนวนมากจากตัวอย่างจริง ๆ นั้นหมายถึงกิจกรรมที่มุ่งจะก่อให้เกิดแรงสนับสนุนหรือต่อต้านพระราชบัญญัติ หรือการตัดสินใจนโยบายของฝ่ายบริหาร

6) การประท้วง (Protested) ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับที่ Huntington เรียกว่าการใช้ความรุนแรง (Violence) ซึ่งเป็นความพยายามที่จะสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกายหรือทรัพย์สิน⁴⁰

บรอมเมจ (Bromage) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองการปกครอง 3 ประการ คือ

1) การลงคะแนนเลือกตั้ง (Voting) การปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยจำแนกออกเป็น 2 แบบ คือ การปกครองซึ่งประชาชนใช้อำนาจอธิปไตยตรง และการปกครองซึ่งประชาชนใช้อำนาจอธิปไตยผ่านทางสภาผู้แทนราษฎร การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนี้เป็นการแสดงออกของเจตนาของประชาชนต่อวิธีกำหนดนโยบายในการปกครองประเทศ การแสดงเจตจำนงดังกล่าวนี้ จะมีความหมายจริง ๆ หรือมีผลตามระบอบประชาธิปไตยหรือไม่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับความสนใจของประชาชนอย่างจริงจัง และการมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดด้วย หากประชาชนสำนึกถึงคุณค่าของความร่วมมือมาก ย่อมจะทำให้ประชาชนสามารถควบคุมพฤติกรรมของผู้แทนได้มาก

2) การใช้วิธีบังคับหรือชักจูงอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Method of Pressure and Persuasion) เมื่อประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ในสภาแล้วมิใช่จะหมดหน้าที่เพียงเท่านั้น ประชาชนควรจะต้องติดตามการปฏิบัติของผู้แทนราษฎรด้วยว่าได้ทำประโยชน์ให้แก่ประชาชนและประเทศชาติหรือไม่ เมื่อมีเหตุอันทำให้ผู้แทนราษฎรบางคนไม่มีความสามารถหรือปฏิบัติตนไม่ถูกต้องและเหมาะสม ประชาชนก็สามารถตรวจสอบและแสดงให้รู้เจตนาของตน เพื่อควบคุมและทำให้ผู้ชนะการเลือกตั้ง จำเป็นต้องติดตามความเคลื่อนไหวความคิดเห็นของประชาชน เพื่อผ่อนคลายความรู้สึกของประชาชนให้ใช้การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยสันติวิธี โดยการรวมกลุ่มทางการเมืองที่เรียกว่า กลุ่มผลประโยชน์ เพื่อใช้ในการทำหน้าที่

⁴⁰ว่าที่ร้อยตรีสัมพันธ์ ภูมมาลา, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2549, หน้า 19-20.

เป็นตัวกลางให้การรับฟัง และการถ่ายทอดความคิดเห็นของประชาชนโดยรวมเป็นพรรคการเมือง ก็ได้ซึ่งตามแบบแผนการศึกษาพฤติกรรม การเลือกตั้งยอมรับว่า พรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์สามารถมีอิทธิพลหรือวิธีการบังคับ หรือชักจูงอย่างไม่เป็นทางการแบบหนึ่งที่ดีกว่า ปลอ่ยให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือมีการกระทำแบบกระจัดกระจาย

3) การดำเนินการอย่างเป็นทางการ (Formal Action) ในรูปแบบนี้ ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการแสดงสิทธิที่ได้รับตามรัฐธรรมนูญ การแสดงซึ่งการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนซึ่งมิได้จำกัดเฉพาะในการเลือกตั้งเท่านั้น แต่ยังมีส่วนร่วมโดยการใช้อำนาจทางการเมืองโดยตรงด้วย⁴¹

เกษม อุทยานิน ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรงของประชาชนในปัจจุบันไว้ดังนี้

1) การแสดงประชามติ (Referendum) มีการให้ประชาชนนั้น มีส่วนร่วมในการพิจารณา และการตัดสินใจที่จะรับหรือไม่รับกฎหมาย ซึ่งจะออกผลบังคับให้แก่คนที่ผ่านการพิจารณาของสภาเป็นขั้นต้นมาแล้ว ประชามตินี้ อาจจะมีทั้งแบบบังคับใช้ ประชาชนต้องแสดงประชามติ และไม่บังคับให้ต้องแสดงประชามติก็ได้ ขึ้นอยู่ว่าความจำเป็นมากน้อยเพียงใด

2) การริเริ่มให้เสนอกฎหมาย (Initiative) ซึ่งเกิดขึ้นในสวิสเป็นเวลามากมาแล้ว ได้แก่การชุมนุมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเหมือนกับวิธีแบบประชุมชาวเมืองในสหรัฐอเมริกา แต่เป็นการเสนอกฎหมายรูปการจะเป็นการทำคำร้อง และลงมติในบัตรเลือกตั้ง จุดประสงค์ของการริเริ่มให้เสนอกฎหมายนี้ เพื่อให้ประชาชนได้ผ่านกฎหมายบางอย่าง ไม่ต้องฟังความคิดเห็นของสภา

3) การเลือกออกใหม่ (Recall) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการปลดอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลได้ เมื่อเห็นว่าผู้นั้นไม่ดำเนินการตามความต้องการของประชาชนหรือปฏิบัติตนไม่สมควร แต่จะต้องเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง

4) การร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ (Plebiscite) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญ เมื่อรัฐบาลไม่สามารถตัดสินใจปัญหานั้น ๆ ได้⁴²

⁴¹ Arthur W. Bromage, Introduction to municipal government and Administration, (New York : Appleton Century Crafts, 1950), p. 252.

⁴²เกษม อุทยานิน, รัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2516), หน้า 120-121.

2) การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม แบ่งเป็น

2.1) ระดับปานกลางต่ำ ได้แก่ การเข้าร่วมในระดับสมาชิกทั่วไปโดยมีสิทธิลงคะแนนเสียงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในนโยบายกลุ่ม

2.2) ระดับปานกลางกลาง ได้แก่ การได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานหรือหัวหน้ากลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจแทนสมาชิกคนอื่น

2.3) ระดับปานกลางสูง ได้แก่ การได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานหรือหัวหน้ากลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจและมีโอกาสในการสร้างบารมีให้คนยอมรับ

3) การเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้แทน ซึ่งอาจจะเป็นผู้แทนในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติก็ตาม แบ่งเป็น

3.1) ระดับสูงต่ำ ได้แก่ ระดับที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มให้สมัครให้เข้ารับการเลือกตั้งในนามของกลุ่มหรือพรรคได้

3.2) ระดับสูงปานกลาง ได้แก่ ระดับที่ผู้สมัครได้รับคัดเลือก คือ

(1) ระดับท้องถิ่น ได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเขต

(2) ระดับจังหวัด ได้แก่ สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

(3) ระดับชาติ ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา

3.3) ระดับสูงสุด ได้แก่ ระดับผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง และได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น ตำแหน่งกรรมการ รัฐมนตรี เป็นต้น⁴⁴

สรุปได้ว่า ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความแตกต่างกันออกไป สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับต่ำ เป็นกลุ่มผู้สนใจในด้านข่าวสาร และการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง 2) ระดับกลาง เป็นระดับผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง และการช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง 3) ระดับสูง เป็นระดับนักการเมืองที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จะเห็นได้ว่าการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นต้องเริ่มจากระดับต่ำก่อนแล้วค่อย ๆ เพิ่มระดับการมีส่วนร่วมในระดับสูงต่อไปได้

⁴⁴ ชัดติยา กรวรรณสุต, สตรีกับการเมือง รวมบทความวิชาการ พัฒนาสังคม แนวคิดและการปฏิบัติการ, (กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2535), หน้า 128-130.

2.3.6 ลำดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีลำดับที่แตกต่างกันออกไปซึ่งในแต่ละขั้นจะเพิ่มความเข้มข้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น จึงมีนักวิชาการจัดเรียงลำดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ดังนี้

รัส (Rush) ได้จัดลำดับของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 10 ระดับ โดยเรียงจากสูงไปต่ำ คือ

- 1) การดำรงตำแหน่งด้านการบริหารหรือการเมือง (Holding Political of Administrative officer) ซึ่ง ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- 2) การเสาะแสวงหาตำแหน่งด้านการบริหารหรือการเมือง
- 3) การเข้าร่วมในรูปการเป็นสมาชิกที่เข้มแข็ง (Active Membership) ขององค์การทางการเมือง (Political Organization) ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ในพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์
- 4) การเข้าร่วมในรูปของการเป็นสมาชิกเฉย ๆ (Passive Membership) ขององค์การทางการเมือง ซึ่งหมายถึงการเป็นสมาชิกโดยไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างไร เพียงแต่เป็นการจ่ายค่าสมาชิกอยู่เป็นประจำเท่านั้น
- 5) การมีส่วนร่วมในรูปของการเป็นสมาชิกที่เข้มแข็งขององค์การที่คล้ายคลึงกับองค์การทางการเมือง (Quasi Political Organization) ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ทั้งหลายที่มีหน้าที่ (function) เกี่ยวกับการเมืองเป็นบางส่วนเท่านั้น
- 6) การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการเป็นสมาชิกเฉย ๆ ขององค์การที่คล้ายคลึงกับองค์การทางการเมือง
- 7) การเข้าร่วมในรูปแบบการชุมนุมในสาธารณะหรือชุมชนเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การร่วมเดินขบวนต่าง ๆ (Demonstration)
- 8) การเข้าร่วมในรูปการอภิปรายถกเถียงข้อปัญหาทางการเมือง ในรูปแบบไม่เป็นทางการ (Informal Political Discussion)
- 9) การเข้าร่วมในรูปของการให้ความสนใจทั่วไปต่อเรื่องราวทางการเมือง
- 10) การเข้าร่วมในรูปของการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง (Voting)⁴⁵

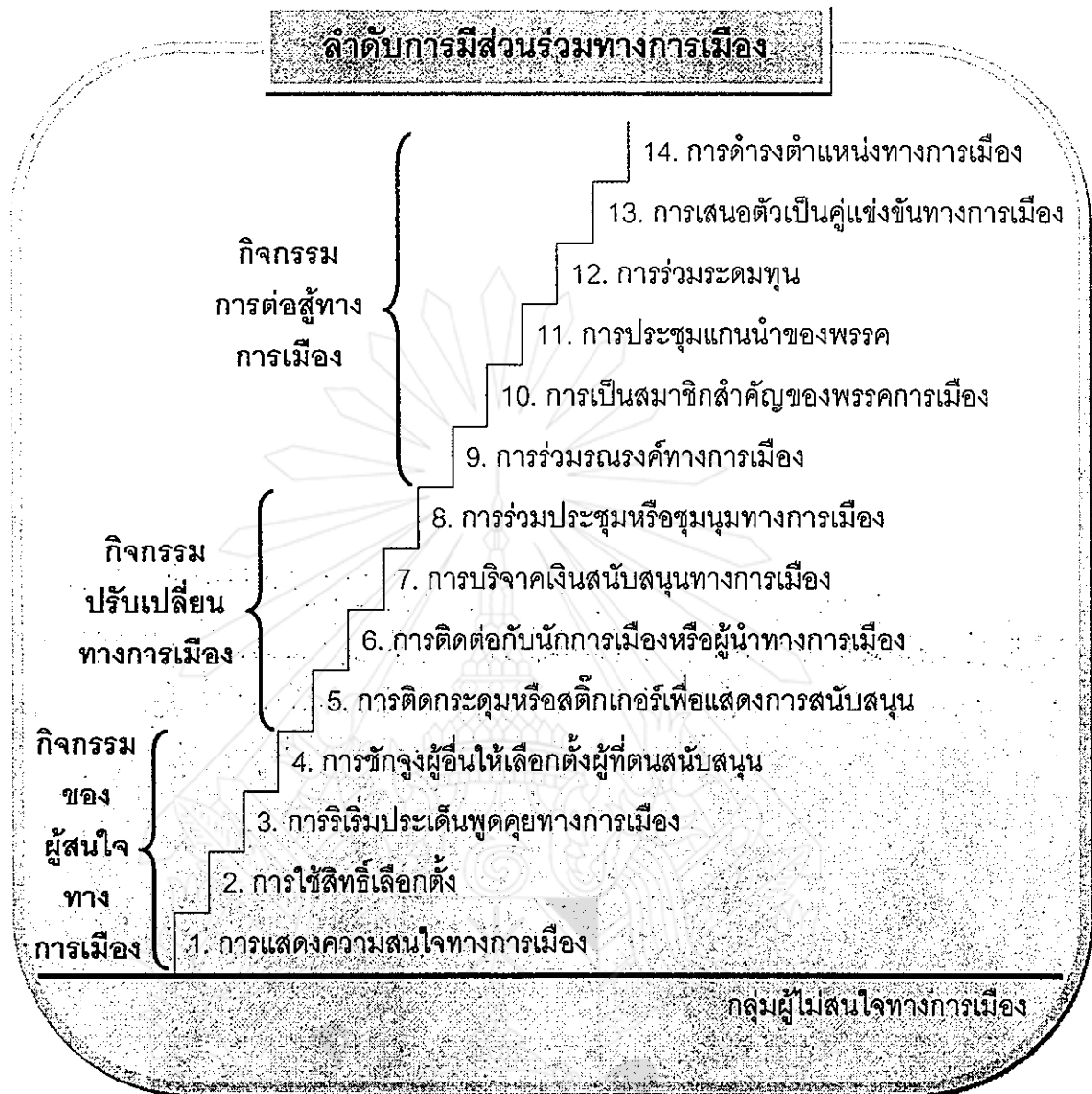
⁴⁵รัส, อังโนพรอนงค์ เพ็ชรรัตน์, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อังแล้ว, หน้า 21-22.

เลสเตอร์ ดับเบิลยู มิลแบรธ (Lester W. Milbrath) ได้จัดลำดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 14 ลำดับด้วยกัน ดังนี้

- 1) รับฟังหรือรับทราบข่าวสารการเมือง (เป็นการเกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับต่ำสุด หรือน้อยที่สุด แต่มีคนเกี่ยวข้องด้วยมากที่สุด)
- 2) ไปออกเสียงลงคะแนน (voting) ด้วยตนเอง
- 3) ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการบริหารการเมือง
- 4) ชักชวนให้ผู้อื่นใช้สิทธิออกเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง
- 5) ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน
- 6) ติดต่อแสดงความเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือนักการเมือง
- 7) สนับสนุนด้วยการบริจาคเงินให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- 8) ติดตามการหาเสียงของนักการเมืองบางคนหรือหลายคน
- 9) เข้าช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งรณรงค์หาเสียง
- 10) เข้าเป็นสมาชิกพรรคโดยทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำเสมอ
- 11) เข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนของพรรค
- 12) ช่วยหาเงินเข้าเป็นกองทุนของพรรค
- 13) ส่งสมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง เพื่อตำแหน่งทางการเมือง
- 14) เข้าเป็นเจ้าหน้าที่ของพรรค หรือได้รับการเลือกตั้ง (เป็นการเกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับที่มากที่สุด แต่มีผู้เกี่ยวข้องโดยตรงน้อยที่สุด)⁴⁶

⁴⁶Lester W. Milbrath, Political Participation, (Chicago : Rand McNally, 1965), p. 16-29.

แผนภูมิที่ 2.2 แสดงบันไดการมีส่วนร่วมทางการเมือง 14 ขั้น

สมบัติ อารังธัญวงศ์ ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล เริ่มต้นจากระดับต่ำสุด คือ การไม่สนใจทางการเมือง การสนใจทางการเมืองน้อย และการสนใจทางการเมืองมาก แบ่งเป็นระดับขั้นจากต่ำสุดไปสู่สูงสุดเป็นอันดับ จากคุณลักษณะของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งการเกี่ยวกับทางการเมืองอาจพิจารณาจากคุณลักษณะ การกระทำทางการเมือง จากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งเริ่มต้นจากการมีส่วนร่วมน้อยสุดไปสู่การที่สนใจในทางการเมืองมากที่สุด สามารถแยกพิจารณาได้เป็นลำดับดังนี้ คือ

1) ในการแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง การที่บุคคลจะแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ย่อมแสดงว่าบุคคลนั้นได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองจากสิ่งแวดล้อมพอสมควร จนกระทั่งเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตนเอง บุคคลที่คาดหวังว่าจะสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องอุทิศความพยายามเพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางการเมืองของตน กิจกรรมเหล่านี้เป็นรากฐานเบื้องต้น จำเป็นในการร่วมกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง ซึ่งบางคนอาจจะให้ความสนใจเพียงเล็กน้อย หรือบางคนไม่ให้ความสนใจการเมืองเลย การที่บุคคลได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองมาก และจะยิ่งทำให้บุคคลนั้นมีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้นต่อไป

2) ในการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยทั่วไปประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องมีความเข้าใจ มีความรู้ และตระหนักในคุณค่าและความสำคัญในการเลือกตั้ง ในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งประกอบด้วยหลักการใหญ่ ๆ มีอยู่ 2 ประการ คือ ประการแรกเป็นการตัดสินใจว่า จะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่ ประการที่สอง การตัดสินใจว่าจะเลือกตัวบุคคลที่สมัครหรือเลือกพรรค ซึ่งเหตุทั้งสองประการนี้ ขึ้นอยู่กับกระบวนการความเข้าใจ ความรู้ทางการเมืองของแต่ละบุคคล และปัจจัยการกระตุ้นทางการเมืองจากสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ โดยทั่วไปบุคคลจะรับรู้ข่าวสารล่วงหน้าว่าจะมีการเลือกตั้งเมื่อใด ทุกคนจึงได้มีโอกาสในการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าก่อนออกไปเลือกตั้ง

3) ในการริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง โดยธรรมชาติของมนุษย์จะให้ความสนใจเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง บุคคลที่คิดว่าตนไม่ได้รับประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งจากระบบการเมืองก็ไม่สนใจในทางการเมือง แม้กระทั่งในการพูดคุยทางการเมือง แต่บุคคลที่รู้และเข้าใจว่าระบบการเมืองบางคนก็ไม่สนใจการเมือง แม้กระทั่งการพูดคุยเรื่องทางการเมือง แต่บุคคลที่รู้และเข้าใจว่าระบบการเมืองมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อสังคมอย่างไรบ้าง จะให้ความสนใจทางการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการเมืองที่มีผลกระทบต่อระบบการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ดังนั้นระดับความสนใจเกี่ยวกับการริเริ่ม พูดคุยทางการเมืองของแต่ละบุคคลจึงแตกต่างกันออกไป บางคนก็ไม่สนใจ บางคนก็สนใจบ้าง บางคนก็สนใจมาก บางคนเป็นผู้ที่มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมืองมากกว่าผู้ที่เป็นเพียงผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4) ในการชักจูงให้ผู้อื่นใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน การแสดงออกในการชักจูงให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้งบุคคลที่ตนสนับสนุน นับเป็นความก้าวหน้าอีกขั้นหนึ่งของผู้ที่สนใจเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ลักษณะของการแสดงออกเช่นนี้มีลักษณะคล้ายกับเป็นห้วคะแนนของผู้สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้งทางการเมือง เป็นการบ่งบอกถึงความผูกพันทางการเมืองทั้งนี้ เหตุเพราะว่า ได้แสดงความคิดเห็น และเชื่อว่าผู้ที่ตนสนับสนุนนั้นจะเป็นนักการเมืองที่ดี สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) ในการติดเครื่องหมายหรือติดสติ๊กเกอร์ เป็นการแสดงออกอย่างเปิดเผยให้บุคคลทั่วไปได้รับรู้ว่า ตนนั้นให้การสนับสนุนพรรคการเมืองใด หรือบุคคลซึ่งเป็นคู่แข่งทางการเมืองใด ทั้งนี้เพราะว่าการติดเครื่องหมายที่เป็นสัญลักษณ์ของพรรคหรือผู้สมัคร ย่อมเป็นการประกาศตนเองในฐานะผู้สนับสนุนอย่างชัดเจน การกระทำเช่นนี้ อาจมีผลโน้มน้าวผู้ที่ใกล้ชิด ซึ่งยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะให้การสนับสนุนพรรคใดหรือผู้สมัครผู้ใด ให้เข้าสนับสนุนเช่นเดียวกับตนได้

6) การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง การดำเนินการทางการเมือง โดยทั่วไปมีประชาชนเพียงส่วนน้อยที่ติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองโดยตรง การติดต่อกับผู้นำทางการเมืองนั้น อาจกระทำได้โดยการส่งจดหมาย โทรเลข โทรศัพท์ หรือการติดต่อพูดคุยโดยตรงอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดความสนใจในทางการเมืองมากขึ้นจนเปลี่ยนฐานะจากผู้สนใจการเมืองให้การสนับสนุน เป็นการเข้าร่วมสู่การต่อสู้ทางการเมืองโดยตรงก็ได้

7) ในการบริจาคเงินสนับสนุน เป็นการแสดงออกถึงการยอมรับสนับสนุนทางการเมืองที่สำคัญ ทั้งนี้เพราะในระบอบประชาธิปไตยการเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยเฉพาะในการรณรงค์และการแข่งขันเลือกตั้ง เป็นกระบวนการที่มีค่าใช้จ่ายมาก การที่มีบุคคลร่วมบริจาคเงินย่อมแสดงถึงความมุ่งมั่นในการสนับสนุนอย่างจริงจัง และอาจนำไปสู่การพัฒนาเป็นผู้ที่เข้าร่วมต่อสู้ทางการเมืองโดยตรง ในฐานะที่เป็นสมาชิกคนสำคัญของพรรคก็เป็นได้

8) ในการเข้าร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองที่มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นอีก เพราะเป็นการแสดงออกถึงความเห็นพ้องและความผูกพันในการเข้าร่วมประชุมหรือการเข้าร่วมชุมนุม ย่อมเป็นการแสดงออกทั้งทางกายและทางใจ เป็นการร่วมให้กำลังใจแก่ผู้ที่มีความคิดเห็นทางการเมืองเช่นเดียวกัน

9) ในการร่วมรณรงค์ทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการขยายการสนับสนุนจากประชาชนทั่วไป ในการร่วมรณรงค์ทางการเมืองนั้น เป็นการแสดงออกซึ่งการมีภารกิจร่วมกันของผู้ที่สนใจทางการเมือง การร่วมรณรงค์ทางการเมืองจะเกิดขึ้นได้ ก็เมื่อบุคคลมี

ความมั่นใจและมีความรู้สึกที่ดีต่อพรรคการเมือง ผู้สมัครแข่งขันทางการเมืองต้องแสดงให้เห็นว่าตนเอง มีส่วนร่วมในความสำเร็จของการต่อสู้ทางการเมือง การรณรงค์อาจจะกระทำได้หลายกรณี เช่น ในการส่งจดหมาย การพิมพ์จดหมาย การติดโปสเตอร์แผ่นป้าย หรือในการแนะนำเพื่อชักชวนให้ประชาชนเกิดความสนใจที่จะให้การสนับสนุนต่อไป

10) ในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง ซึ่งเป็นการแสดงออกทางการเมืองอย่างชัดเจนว่าตนเองนั้นสังกัดพรรคการเมืองใด เป็นการยอมรับภารกิจในฐานะสมาชิกพรรคที่จะต้องคอยช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่พรรค การขยายความศรัทธาให้แพร่หลายในหมู่ประชาชน เพื่อผลักดันให้พรรคหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

11) ในการเข้าร่วมประชุมแกนนำของพรรค เป็นการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง บุคคลที่จะเข้าไปมีบทบาทในการร่วมประชุมแกนนำของพรรค หรือเข้าร่วมประชุมวางแผนกลยุทธ์ของพรรคได้ โดยทั่ว ๆ ไปจะต้องผ่านการเป็นสมาชิกพรรคที่มีบทบาทสำคัญของพรรค จนพรรคเกิดความไว้วางใจและมีความเชื่อมั่นว่า จะช่วยเสริมสร้างกิจกรรมของพรรคให้มีความเข้มแข็งและสามารถที่จะเอาชนะคู่แข่งขั้นได้

12) ในการร่วมระดมทุน เป็นกิจกรรมที่สำคัญของสมาชิกระดับสูง ที่จะต้องอยู่ในฐานะที่จะระดมทุนให้แก่พรรค หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถแล้ว ก็ยังต้องเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดีด้วย

13) ในการเสนอตัวเข้าเป็นคู่แข่งขั้นทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้ก็เพราะว่าการเสนอตัวเป็นคู่แข่งขั้นทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนพิจารณาให้ความไว้วางใจ บุคคลนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถทำให้ประชาชนเชื่อมั่นได้ว่าจะเป็นผู้นำความสำเร็จ และการที่มีชีวิตที่ดียิ่งขึ้นมาสู่ประชาชนโดยทั่วไป

14) ในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองในระดับสูงสุด เป็นผลจากการได้รับชัยชนะจากการเสนอตัวเข้าแข่งขันทางการเมือง การแสดงบทบาทในฐานะที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นับได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะมีผลกระทบต่อความศรัทธาเชื่อมั่นของประชาชนในระยะยาว ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความสามารถในการ

พัฒนาประเทศ ทำให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีและมีความสุข จะทำให้พรรคได้รับความไว้วางใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อไปให้ได้รับการเลือกตั้งในครั้งต่อไป⁴⁷

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิดของ เลสเตอร์ มิลแบร์ธ มีความสอดคล้องกับสมบัติ ธำรงธัญวงศ์ โดยมีการจัดลำดับขั้นมีลักษณะเหมือนขั้นบันได มีทั้งหมด 14 ขั้น ดังนี้ 1) การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง, 2) การใช้สิทธิเลือกตั้ง, 3) การริเริ่มพูดคุยทางการเมือง, 4) การชักจูงผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน, 5) การติดสติ๊กเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุน, 6) การติดต่อกับนักการเมืองและผู้นำทางการเมือง, 7) การบริจาคเงินสนับสนุนทางการเมือง, 8) การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง, 9) การร่วมรณรงค์ทางการเมือง, 10) การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง, 11) การร่วมประชุมแกนนำของพรรค, 12) การร่วมระดมทุน, 13) การเสนอตัวเป็นผู้แข่งขันทางการเมือง และ 14) การดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามลำดับ ซึ่งในแต่ละลำดับจะมีความเข้มข้นของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน โดยเริ่มจากระดับต่ำกิจกรรมของผู้สนใจทางการเมือง กิจกรรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเข้าสู่เส้นทางทางการเมือง จนไปสู่จุดสูงสุดคือการเข้าไปเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับชาติได้

2.3.7 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีขั้นตอนแตกต่างกันออกไป โดยจำแนกไว้ดังนี้

มิลล์ (Mills) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง วัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมตามลำดับดังต่อไปนี้

1) การกำหนดเป้าหมาย (Goal-Making) หมายถึง การกำหนดลักษณะและรูปแบบในการมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับระบอบการปกครอง เช่น การปกครองในระบอบประชาธิปไตยสังคมนิยม และเผด็จการซึ่งมีลักษณะในการกำหนดเป้าหมายต้องแตกต่างกันออกไป

2) การแสวงหาวิถีทาง (Means) หนทางไปสู่เป้าหมายของการมีส่วนร่วมที่ดีที่สุด คือ การประหยักระยะทางสั้นและคุ้มค่า วิถีทางแสดงถึงทิศทาง (Orientation) ซึ่งต้องมีข่าวสารในการติดต่อที่ดี แล้วพิจารณาหาหนทางที่ดีที่สุด เพื่อกำหนดระดับของการมีส่วนร่วมให้มาก

3) มีการกระทำ (Action) ความสำเร็จของการเข้าร่วมอยู่ที่การกระทำ ด้วยการประเมินจากสถานการณ์

⁴⁷สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, การเมืองแนวคิดและการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, 2539), หน้า 387-393.

4) มีตัวเร่ง (Catalyst) ตัวเร่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดี คือการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง (Political Interaction) การสื่อสารทางการเมืองที่ดี และการเข้าถึงเพื่อให้อยู่ใกล้ศูนย์กลางอำนาจ สำหรับการเจรจาต่อรอง

5) มีการระดมพลัง (Mobilization) คือการเตรียมการในเชิงหาสมัครพรรคพวก เครื่องมือช่องทางสำหรับการเข้าร่วม

6) มีการเปลี่ยนแปลง (Change) หมายถึง ผลของการกระทำที่เกิดจากการเข้าร่วม

7) มีปรากฏการณ์ทางการเมือง (Political Phenomenon) ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการเข้าร่วม ให้ดูปรากฏการณ์ทางการเมือง โดยพิจารณาความสำเร็จจากผลทางการเมือง

8) การถดถอย (Regression) จะเกิดกรณีการเข้าร่วมทางการเมืองไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้การเข้ามีส่วนร่วมขาดความชอบธรรม พลังการเข้าร่วมอาจสลายไปในชว่งนี้

9) การปะทะ (Counteraction) ผลการถดถอยอาจก่อให้เกิดการปะทะจากกลุ่มอื่น ๆ ที่เหนือกว่าได้⁴⁸

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมทุกครั้ง จะต้องมีการวางแผนหรือมีการกำหนดการทำงาน เพื่อบริหารทรัพยากร หากมีการวางแผนงานที่ดีจะทำให้กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองประสบความสำเร็จ และลดค่าใช้จ่าย โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมาย, 2) การแสวงหาวิถีทาง, 3) มีการกระทำ, 4) มีตัวเร่ง, 5) มีการระดมพลัง, 6) การเปลี่ยนแปลง, 7) มีปรากฏการณ์ทางการเมือง, 8) การถดถอย และ 9) การปะทะ การมีส่วนร่วมทางการเมืองควรหลีกเลี่ยงการปะทะ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน และความเป็นอยู่ของประชาชน แต่ควรมีการจัดไปแนวทางที่สร้างสรรค์มากกว่า ขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ในการจัดการกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.3.8 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล พยายามที่จะทำให้เป้าหมายประสบความสำเร็จ แต่การกระทำของเขาอาจไม่ใช่การกระทำทางการเมือง เพราะอาจเห็นว่าวิธีที่ไม่เป็นการเมือง น่าจะได้ผลดีกว่าวิธีการทางการเมืองแล้ว เขาก็จะทุ่มเทให้กับวิธีที่ไม่เป็นการเมือง น่าจะได้ผลดีกว่าวิธีการทางการเมืองแล้ว เขาก็จะทุ่มเทให้กับวิธีการที่ไม่เป็นการเมือง แต่เป้าหมายบางประการ

⁴⁸มิลล์, อังในสวนา พรพัฒน์กุล, ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2520), หน้า 30.

จำเป็นต้องใช้วิธีการทางการเมืองเท่านั้นจึงจะบรรลุผลได้ ดังนั้น เมื่อมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเมืองขึ้น พวกนี้จำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้⁴⁹

นอกจากนี้ ในสังคมที่มีการขัดแย้งเรื่องเชื้อชาติ มีการช่วงชิงอำนาจทางการเมืองระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ปัญหาเหล่านี้จะอยู่ในรูปของการเมือง และก่อให้เกิดการปลุกระดม อันจะนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบที่รุนแรงขึ้นได้ ส่วนปัญหาอื่น ๆ ที่สังคมประสบ เช่น ปัญหาด้านเศรษฐกิจสินค้าราคาแพง ค่าครองชีพตกต่ำเหล่านี้ อาจนำมาซึ่งการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบใด ๆ ก็ได้ ทั้งนี้เกิดขึ้นอยู่กับวิธีการของรัฐบาลว่าจะมีประสิทธิภาพที่จะแก้ปัญหา และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องนั้น ๆ มากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับวิธีอื่น ๆ

สรุปได้ว่าสาเหตุที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง มีดังต่อไปนี้

1) กระบวนการสร้างความทันสมัย (Modernization) เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างสังคมดั้งเดิมกับสังคมทันสมัย กระบวนการนี้เป็นผลให้สังคมเดิมแปรเปลี่ยนไปมีการกลายสภาพเป็นเมืองพัฒนาอุตสาหกรรม ระดับการศึกษาของคนสูงขึ้น อันเป็นผลเนื่องมาจากการระดมทางสังคม ในขณะที่เดียวกันในสังคมที่ระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ในอัตราที่ต่ำกว่า กระบวนการระดมทางสังคมแล้ว ความคับข้องใจก็เกิดขึ้นถ้าไม่ว่าสามารถถูกขจัดไปได้แล้ว ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อสร้างข้อเรียกร้อง และนำเข้าสู่ระบบการเมืองมากยิ่งขึ้น

2) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของชนชั้นทางสังคม การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลโดยตรงจากการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม และมีส่วนเชื่อมโยงให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้นอีกด้วย

นี พาวเวลล์ และพรีวิท (Nie, Powell and Prewitt) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัว คือ การพัฒนาเศรษฐกิจ โครงสร้างชนชั้น และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจาก 5 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน อิตาลี และเม็กซิโก พบว่า คนที่มีฐานะทางสังคมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าชนชั้นอื่น ๆ อาจอธิบายได้ว่าผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจจะช่วยเพิ่มการเข้าไปมีส่วนร่วม โดยทำให้เกิดชนชั้นกลาง และชนชั้นสูงมากขึ้น และคนพวกนี้มีแนวโน้มว่าเป็นสมาชิกขององค์การใด ๆ สูงกว่าชนชั้นอื่น ๆ นอกจากนี้ทั้งสามท่าน

⁴⁹ปติณญา มั่นหมาย, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนบ้านขาม หมู่ 6 ตำบล เป็นสุข อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ้างแล้ว, หน้า 11-12.

ยังศึกษาพบว่า สมาชิกที่เอาใจจริงเอาใจขององค์กรมีแนวโน้มว่า จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าพวกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กรใด ๆ

ดังนั้น เมื่อโครงสร้างของคนเปลี่ยนไปจะเป็นผลให้ทัศนคติ และพฤติกรรมทางการเมืองเปลี่ยนไปด้วย คือ

- 2.1) มีความสำนึกในหน้าที่ของราษฎรมากขึ้น
- 2.2) ได้รับข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น
- 2.3) ตระหนักในผลกระทบที่นโยบายของรัฐที่มีต่อตนเองยิ่งขึ้น
- 2.4) มีความสำนึกในฐานะนักการเมือง

3) อิทธิพลของปัญญาชน และการสื่อสารแบบใหม่ ในสังคมที่เกิดขึ้นใหม่ หลายประเทศที่ผู้มีการศึกษาได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ ในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

นอกจากนี้ อิทธิพลจากวิทยุ โทรทัศน์ ตลอดจนหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ยังมีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ในบางสังคมจะใช้สื่อมวลชนเพื่อการโฆษณาชวนเชื่อ ในการให้การอบรมทางการเมืองแก่สมาชิกของสังคม และที่สำคัญสื่อมวลชนจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง ซึ่งถ้าผู้ปกครองไร้ประสิทธิภาพไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกในสังคม ก็จะเป็นผลทำให้ข้อเรียกร้องต่าง ๆ อันเป็นผลจากการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง จะเพิ่มขึ้นด้วย⁵⁰

พฤษติสถาน ชุมพล ได้ให้ความหมายของการสื่อสารทางการเมือง คือ กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทรรศนะ และความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ในทางการเมืองระหว่างบุคคล เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมือง และทำให้บุคคลสามารถดำรงอยู่ได้ในสังคมการเมืองนั้น⁵¹

⁵⁰ นันทนา วรรณะภูติ, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2539, หน้า 26.

⁵¹ พฤษติสถาน ชุมพล, ระบบการเมืองความรู้เบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์, 2540), หน้า 181.

เสรี วรณมณฑา กล่าวถึงการสื่อสารที่มีผลต่อกระบวนการทางการเมืองพอสรุปได้ ดังนี้

(1) เป็นการสร้างทัศนคติทางการเมือง การพูดคุย การเผยแพร่การประชุม การอบรมการแจกใบปลิว การติดป้ายประกาศ การแจกแผ่นพับข่าว และบทความทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร สามารถที่จะช่วยสร้างสำนึกทางการเมือง ค่านิยมทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองให้แก่ประชาชนได้ การให้ข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล เหตุผลของการออกกฎหมาย การออกนโยบาย การกำหนดโครงการต่าง ๆ ขึ้นมาจะทำให้ประชาชนรู้จักรัฐบาลดีขึ้น เข้าใจรัฐบาลดีขึ้น และยอมรับรัฐบาลได้มากขึ้น ชาวคราวเกี่ยวกับนักการเมืองจะสร้างความรู้สึกให้แก่ประชาชนว่า ควรจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองมากน้อยเพียงใด อย่างเป็นอยู่ในขณะนี้ มีฝรั่งบางคนเขียนถึงเมืองไทยว่า การเมืองไทยเป็นการเข้าร่วมของผู้ไม่รู้ แต่ผู้รู้ไม่เข้าร่วม (Uninformed participants and information non-participants) นั่นคือคนรู้อะไรดี ๆ มักจะเสื่อมศรัทธาในระบบการเมือง และไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น ไม่ไปเลือกตั้ง แต่คนที่สนใจนั้นเพราะยังไม่รู้อะไรดีนัก จึงยังศรัทธาอยู่ เช่น ชาวนาที่ไปเลือกตั้งกันมาก เป็นต้น

(2) สร้างความสนใจทางการเมือง ในสมัยก่อนนั้นคนส่วนใหญ่ ไม่ค่อยสนใจการเมืองนักเพราะไม่ค่อยได้รู้ข่าวสารทางการเมือง ไม่เคยพบเห็นนักการเมืองหรือผู้บริหารแต่ในปัจจุบันนี้ ชาวคราวของรัฐบาลมีให้สัมผัส รับรู้กันเป็นประจำ นักการเมืองจะเป็นข่าวให้เห็นทั้งในหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง ตลอดจนการวิพากษ์วิจารณ์ทางสื่อต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ จึงมีส่วนทำให้คนในยุคนี้จะสนใจข่าวสารการเมืองเพิ่มมากขึ้น

(3) สร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง นอกเหนือจากการสร้างความสนใจแล้วการสื่อสารยังถูกนำมาใช้สร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองได้อย่างมาก การเผยแพร่ประชาธิปไตยโดยสื่อบุคคลก็ดี โดยสื่อมวลชนก็ดี หรือการนำเสนอพระราชบัญญัติใหม่ที่ประชาชนต้องรับรู้และเข้าใจ เพื่อปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีสู่ประชาชนด้วยการสื่อสาร

(4) สร้างบทบาททางการเมือง ความสนใจที่ก่อให้เกิดความรู้และทัศนคติอันจะนำไปสู่การกำหนดบทบาททางการเมือง ประชาชนในปัจจุบันได้รู้ถึงบทบาท สิทธิ และหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นประชาชนดีขึ้น การเขียนจดหมายถึงสื่อมวลชนก็เป็นการแสดงบทบาททางการเมือง การเมืองการได้รับข่าวสารทำให้เรารู้บทบาททางการเมือง และการแสดงบทบาททางการเมืองก็เป็นการส่งข่าวสารไปยังผู้บริหาร หรือรัฐบาลด้วยเช่นกัน

(5) การสื่อสารเป็นการนำเอารัฐบาลเข้าไปอยู่ในบ้านของประชาชนนักรัฐศาสตร์ จะมองว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นการสื่อสารที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกส่วนการสื่อสารทางด้านสื่อมวลชนนั้นจะมีบทบาทสำคัญรองลงมา การที่นักการเมืองได้พบปะพูดคุยกันกับประชาชนนั้นย่อมดีกว่าการที่จะกระจายข่าวสารต่าง ๆ ออกไปทางสื่อมวลชน แต่ในกรณีที่การสื่อสารระหว่างบุคคลไม่สามารถกระจายไปได้อย่างทั่วถึง สื่อสารมวลชนจะเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการทำให้ประชาชนรู้จักพรรคการเมือง ผู้นำของรัฐบาลและผลงานของรัฐบาลโดยผ่านทางวิธีการสื่อสารต่าง ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารที่รวดเร็ว และทันสมัยในปัจจุบัน

(6) การสื่อสารมวลชนทำให้ความสนใจของประชาชน มีลักษณะความเป็นนานาชาติ (Cosmopolitan-Oriented) โดยในปัจจุบันนี้โทรคมนาคม การส่งข่าวผ่านดาวเทียมทำให้ความสนใจของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป นอกจากการสนใจแต่เพียงสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเท่านั้น พวกเขาสนใจสิ่งที่อยู่ไกลตัว มีความคิดที่เป็นสากลกันมากยิ่งขึ้น ทำให้รัฐบาลต้องตื่นตัวกับการสนองตอบความต้องการของประชาชนตามมาตรฐานนานาชาติที่ประชาชนมีโอกาสได้พบเห็น

(7) การสื่อสารถูกนำมาใช้ในการรับรองสถานภาพก่อนที่จะเป็นนักการเมือง บางคนไม่เป็นที่รู้จักเลย แต่การที่สื่อมวลชนเขียนถึงเขาบ่อย ๆ ในวงสนทนามีคนพูดถึงเขาบ่อย ๆ คนที่ไม่มีความสำคัญก็มีความสำคัญขึ้น สถานภาพดังกล่าวเป็นอะไรก็จะได้รับการยอมรับขึ้น เพราะฉะนั้นในการเสนอนักการเมืองให้รับใช้ประชาชนนั้น พรรคการเมืองจะสร้างการยอมรับโดยการเสนอบุคคลดังกล่าวนั้นในสื่อมวลชนด้วยความถี่สูง ให้คนได้รู้จักคุณสมบัติและผลงานต่าง ๆ ของเขา แม้คนบางคนจะมีผลงานมากกว่าความสามารถสูงกว่า แต่ถ้าไม่ได้รับการเสนอในข่าวของสื่อมวลชน ไม่มีการกล่าวขวัญถึงคนก็ย่อมไม่ยอมรับสถานภาพ⁵²

4) ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้นำทางการเมือง ก็ถือเป็นสาเหตุประกอบอันสำคัญอันจะนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา การขัดแย้งมักเป็นความขัดแย้งระหว่างผู้นำที่อยู่ในอำนาจซึ่งไม่ต้องการที่จะเห็นผู้นำหัวก้าวหน้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเหตุให้กลุ่มผู้นำใหม่จำเป็นต้องหาทางปลุกกระดมประชาชน ให้เกลียดชังระบบการเมืองที่อยู่ สร้างความชอบธรรมให้กับระบบการเมืองใหม่ โดยอ้างความสามารถ ที่จะให้ความยุติธรรม และสิ่งที่ดีกว่า การขัดแย้งนี้มักจะนำไปสู่การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบรุนแรง

⁵² เสรี วงษ์มณฑา, การสื่อสารกับการเมือง, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2544), หน้า 720-723.

5) รัฐบาลเข้าไปมีส่วนเกี่ยวกับเรื่องราวทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของสังคมมากยิ่งขึ้น นับเป็นสาเหตุที่สำคัญที่จะทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้นในระบบสังคมเดิมนั้นเรื่องราวในสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม จะตกอยู่ในอิทธิพลของกระบวนการประเพณี ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมมักจะได้รับแก้ไขกันเอง และมองรัฐบาลเป็นเรื่องของคนชั้นสูง โดยแยกตนเองออกจากการเมือง แต่ในปัจจุบันประเทศได้รับการพัฒนาขึ้น ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสาร และติดต่อกับผู้อื่นได้สะดวกขึ้น ทำให้ประชาชนพยายามเรียกร้องหรือต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่พวกเขาต้องการมากยิ่งขึ้น

6) อิทธิพลของการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่าคนที่ได้รับการศึกษาในระดับสูง มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่สูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย⁵³

อัลมอนต์ และเวอร์บา (Almond and Verba) ในหนังสือ The Civic Culture ได้สรุปว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า

- 1) ผู้ที่มีการศึกษาดี ยิ่งตระหนักในผลกระทบที่รัฐบาลมีต่อบุคคลมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย
- 2) ผู้ที่มีการศึกษาดี จะติดตามข่าวสารทางการเมือง และให้ความสนใจต่อการรณรงค์หาเสียงมากกว่าผู้มีการศึกษาน้อย
- 3) ผู้ที่มีการศึกษาดี ยังมีข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมาก
- 4) ผู้ที่มีการศึกษาดี จะสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องทางการเมืองได้กว้างขวาง และให้ความสนใจต่อการเมืองอย่างมีเป้าหมาย และมีประเด็นที่กว้างขวาง
- 5) ผู้ที่มีการศึกษาดี มีแนวโน้มที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการถกเถียง และพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น
- 6) ผู้ที่มีการศึกษาดี จะรู้สึกว่ามีอิสระในการสนทนาเรื่องราวทางการเมืองกับบุคคลทั่ว ๆ ไป แต่ผู้มีการศึกษาน้อยมีแนวโน้มที่จะไม่สนใจที่จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องทางการเมือง⁵⁴

⁵³ นันทนา วรรณระภูติ, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า 26.

⁵⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 29.

มิลแบรธ และโกเอล (Milbrath and Goel) ได้กล่าวถึงปัจจัย "อิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยแบ่งออกเป็นปัจจัยใหญ่ ๆ 2 ประการ" คือ

1) ปัจจัยด้านสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อม (Environmental Stimuli) หมายถึง ลักษณะของระบบสังคม (Social System) และสถานการณ์ทางการเมือง (Political Situation) ซึ่งไม่เพียงที่จะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้ข้อมูลเกี่ยวกับขอบเขต และทางเลือกต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลแต่ละคนแม้จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันก็จะรับสิ่งเร้าจากระบบการเมือง และสังคมไม่เท่ากัน เพราะบุคคลแต่ละคนจะเลือกรับรู้ และเลือกสรรเฉพาะสิ่งเร้าที่เหมาะสม และตรงกับความต้องการของตนเท่านั้น

2) ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล (Personal Factor) คือ พันธุกรรม ความต้องการทางบุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจ และร่างกาย และความเชื่อต่าง ๆ ร่วมทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคน ปัจจัยส่วนบุคคลถือเป็นปัจจัยภายใน บุคคลที่เอื้ออำนวยให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่างกันออกไป ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการคือ

2.1) ทรัพยากร คือ ปัจจัยสนับสนุนให้สามารถเข้าร่วมทางการเมืองได้ เช่น ความต้องการชื่อเสียง ความสำนึกทางกลุ่ม มีทักษะ และทุนทรัพย์

2.2) แรงจูงใจ คือ สิ่งที่ชักจูงให้บุคคลสนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง เช่น ความต้องการชื่อเสียง ความสำนึกทางกลุ่ม ความต้องการปรับปรุงงานท้องถิ่น

2.3) โอกาส คือ มีเวลาที่เหมาะสมมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมองค์ประกอบพื้นฐานของบุคคลโดยทั่วไปที่ถูกกล่าวถึง เช่น เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้⁵⁵

ณรงค์ สินสวัสดิ์ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองกับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองว่ามีปัจจัยดังนี้

1) ผู้ที่สนใจทางการเมือง มักจะมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่สนใจ ความสนใจอาจดูได้จากการติดตามข่าวสารทางการเมืองเช่นหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ การพูดคุยทางการเมือง เป็นต้น

⁵⁵มิลแบรธ และโกเอล, อ้างในสุทธิกานต์ หาญสุรินทร์, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเมืองน้อย อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2553, หน้า 16-17.

2) ความเลื่อมใสในพรรคการเมืองหรือผู้สมัคร บุคคลใดที่นิยมชมชอบพรรคการเมืองหรือผู้สมัครคนใดเป็นพิเศษ ก็มีแนวโน้มที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากด้วย นอกจากนั้นบุคคลใดมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง เช่น การศึกษารายได้ของบุคคลหรือของบิดามารดาสูงก็จะมีแนวโน้มเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

3) ความเชื่อว่าการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ เช่น การไปลงคะแนนเสียงเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ มิใช่เป็นสิ่งที่จะทำก็ได้

4) การแยกตัวออกจากการเมือง (Alienation from Politics) เช่น พวกที่ขาดความศรัทธาในมวลมนุษย มองคนในแง่ร้าย⁵⁶

สมบัติ อารงธัญวงศ์ ได้สรุปรวมบทบาทของปัจจัยชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากผลการวิจัยของนักวิชาการต่าง ๆ จำนวนมาก ซึ่งชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่มีผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลในฐานะปัจเจกชน ได้ดังนี้

1) ปัจจัยความสนใจหรือความผูกพันกับการเลือกตั้ง หรือการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2) ปัจจัยการประกาศตัวสังกัดพรรคการเมือง โดยผู้ที่ประกาศตัวว่าสังกัดพรรคการเมืองจะมีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้ประกาศตัว

3) ปัจจัยอายุ คือ ผู้ที่มีอายุมากหรือผู้อาวุโสมีแนวโน้มจะเข้าสังกัดพรรคการเมืองมากกว่าผู้มีอายุน้อยหรือคนหนุ่มสาว

4) ปัจจัยความนิยมตัวบุคคลในการแข่งขันทางการเมือง บุคคลใดมีความนิยมตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งในการแข่งขันทางการเมืองย่อมต้องการที่จะให้ผู้ที่ตนพอใจได้รับเลือกตั้ง ดังนั้นจึงมีความแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีได้นิยมในตัวบุคคลใดเป็นพิเศษ

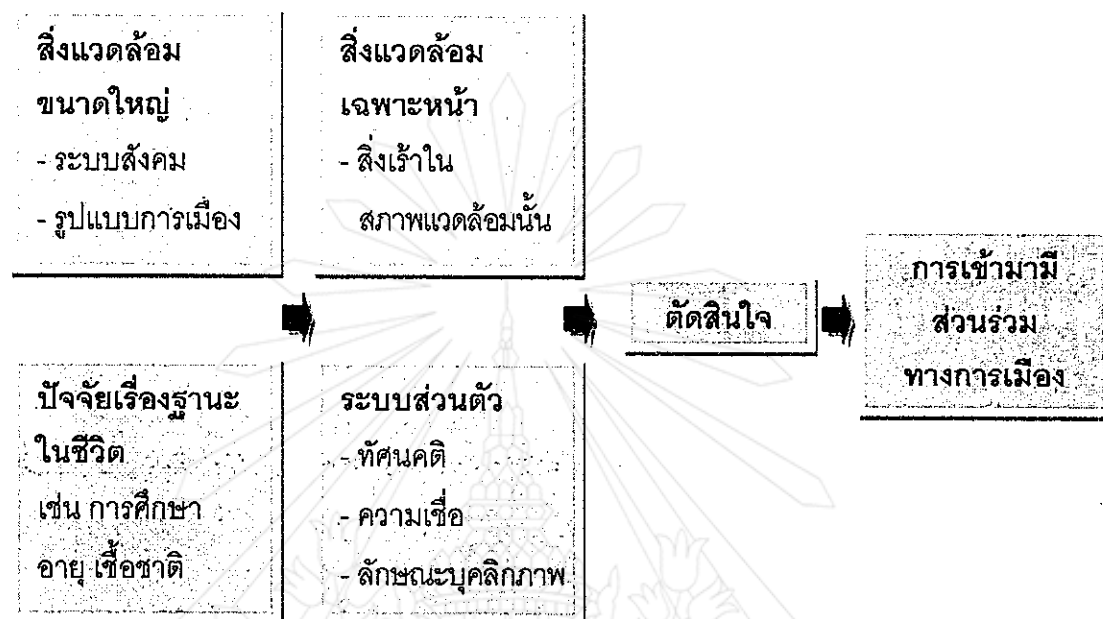
5) ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม และการศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อระดับความผูกพันทางการเมือง

6) ปัจจัยเพศ โดยเพศชายจะมีจิตใจเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ทางการเมืองมากกว่าเพศหญิงซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ที่ทำให้เพศชายเป็นเพศที่เป็นผู้นำในทุก ๆ ด้าน ส่วนเพศหญิงถูกอบรมขัดเกลาให้เป็นผู้ตาม⁵⁷

⁵⁶ ณรงค์ สินสวัสดิ์, จิตวิทยาการเมือง, อ่างแล้ว, หน้า 116.

⁵⁷ สมบัติ อารงธัญวงศ์, การเมือง : แนวคิดและการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, 2545), หน้า 371-372.

นอกจากนี้ เลสเตอร์ ดับเบิลยู มิลแบรท และ เอ็ม แอล โกล (Lester W. Milbrath and M.L. Goel) ได้พยายามสรุปแง่มุมหรือ ปัจจัยต่าง ๆ อันนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเขียนเป็นภาพได้ดังนี้⁵⁸

แผนภูมิที่ 2.3 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ศราวุธ ศรีแสงใส ได้สรุป ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยอธิบายจากการที่มีนักวิชาการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

1) ปัจจัยทางด้านเพศ จากการศึกษาของ มิลแบรท (Milbrath) พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้ เขายังพบว่าในหมู่คนที่มีสถานภาพต่ำ อัตราการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันมาก (ผู้ชายเข้ามีส่วนร่วมมากกว่าผู้หญิง) แต่ในหมู่คนที่มีสถานภาพสูง อัตราความแตกต่างในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชายและผู้หญิงมีน้อยมาก สิ่งที่ทำให้เพศชายและเพศหญิงมีอัตราการมีส่วนร่วมทางการเมือง

⁵⁸ เลสเตอร์ ดับเบิลยู มิลแบรท และ เอ็ม แอล โกล, อังโนดร. วัฏพฟ้า ศรีประพันธ์, "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการรณรงค์ทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่", งานวิจัย, (นักวิจัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2552, หน้า 20.

เมืองแตกต่างกันนั้น พบว่า มีสาเหตุมาจากการที่ผู้ชายมีความรู้สึกรับประสิทธิภาพในทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง กล่าวคือ ความรู้สึกว่าตนมีคุณสมบัติเพียงพอที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับความซับซ้อนของการเมืองมากกว่าผู้หญิง นอกจากนี้ มิลแบรท (Milbrath) ยังพบว่า อัตราความแตกต่างในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเพศชายและหญิงจะลดน้อยลงก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่มากขึ้น คือ ผู้หญิงมีความรู้มากขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น มีการออกไปทำงานนอกบ้าน และมีการขยายตัวของภาคเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิทธิสตรี

2) ปัจจัยทางด้านอายุ จากผลการศึกษาวิจัยของ มิลแบรท (Milbrath) พบว่า ยิ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงขึ้น ผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีอายุสูงขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ถึง 50 ปี และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะลดลงเมื่อผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองมีอายุมากกว่า 60 ปี ซึ่งหมายความว่า อายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน 2 ช่วงอายุดังกล่าว ซึ่งผลการศึกษาต่าง ๆ จะสอดคล้องกัน

เวอร์บา และ บอร์ดดี้ (Verba and Broady) พบว่า ผู้ที่มีอายุสูงขึ้น จะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อย อย่างไรก็ตาม ผู้ที่มีอายุน้อยนั้น จะมีระดับการศึกษาสูงกว่าผู้ที่มีอายุมาก

3) ปัจจัยทางด้านสถานะทางสังคม สถานภาพการสมรส การสมรสเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงสถานภาพและบทบาท ซึ่งเห็นได้ชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมชนบท ชาวชนบทจะสมรสเมื่ออายุยังน้อย และมีความตั้งใจที่จะสมรสหรือแต่งงาน ทั้งนี้เพราะชาวชนบทถือว่าการแต่งงานเท่ากับว่าเป็นการทำให้สถานภาพทางสังคมของความเป็นผู้ใหญ่ให้แก่ผู้สมรส ดังนั้น การสมรสจึงเท่ากับว่าเป็นการกำหนดสถานภาพและบทบาทของคู่แต่งงานให้มีมากขึ้น และมีความรับผิดชอบต่องานมากขึ้นทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

4) ปัจจัยด้านการศึกษา ผลการศึกษาของ มิลแบรท (Milbrath) ในประเทศแถบตะวันตก ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัลมอนต์ และเวอร์บา (Almond and Verba) พบว่า บุคคลยิ่งมีระดับการศึกษาสูงยิ่งมีความเข้าใจและความรู้ทางการเมืองการปกครอง มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย สนใจในการติดตามข่าวสารทางการเมือง มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย นอกจากนี้ ผู้ที่มีการศึกษาสูงยังมีความคิดเห็นทางการเมืองมากขึ้น มีการสนทนาปราศรัยเรื่องราวทางการเมืองมากขึ้น มีโอกาสเป็นสมาชิกองค์กรทางสังคมและการเมืองมากขึ้น มีความเชื่อมั่นและยอมรับในสภาพแวดล้อมต่อบุคคลอื่นและพยายามที่จะช่วยเหลือบุคคลอื่นมากขึ้น

5) ปัจจัยด้านรายได้ ผลการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่ได้ชี้ให้เห็นว่า รายได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยอธิบายว่า บุคคลยิ่งมีรายได้สูงมากยิ่งขึ้นเพียงโดยอ้อมมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจและเข้าร่วมทางการเมือง หรืออีกนัยหนึ่งรายได้เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง จากการศึกษาวิจัยของ แมทธิว และ พลาโธ (Mathews and Prothro) ซึ่งได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนผิวดำทางตอนใต้ของสหรัฐ พบว่า รายได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวขัดแย้งกับการศึกษาวิจัยของ แลน (Lan) ซึ่งพบว่า รายได้เป็นตัวแปรที่ไม่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองเท่าใดนัก แต่ มิลแบรท (Milbrath) ได้ให้ข้อสังเกตว่า รายได้ยังคงเป็นตัวแปรที่มีลักษณะที่น่าสนใจ เพราะมีอิทธิพลและเป็นเงื่อนไขที่สำคัญต่อการจูงใจให้บุคคลมีส่วนร่วมทางการเมือง

6) ปัจจัยทางด้านอาชีพ เลมเมอร์ (Lemer) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า ความแตกต่างของอาชีพ โดยจำแนกเป็นงานภาคราชการและภาคเอกชน จำมีทัศนคติทางการเมืองที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ การศึกษาของ เลอร์เนอร์ (Lerner) ได้จำแนกทัศนคติทางการเมืองเป็นความทันสมัยทางการเมือง และความเป็นนักอนุรักษ์นิยมทางการเมือง ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ที่ทำงานเอกชนจะมีความทันสมัยทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ทำงานภาคราชการ และจากการศึกษาของ เจนเซ็น (Jensen) พบว่าผู้ที่ประกอบวิชาชีพ (professionals) มีแนวโน้มที่จะมีความกระตือรือร้นทางการเมืองมากที่สุด รองลงมาได้แก่ นักธุรกิจ เสมียน ช่างฝีมือ และกรรมกร

7) ปัจจัยด้านทัศนคติทางการเมือง จากการศึกษาของ ดอยช์ (Deutsch) ได้ศึกษาการเป็นบุคคลที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบสมัยใหม่ (mobile politest attitude) โดยตื่นตัว และสามารถมองตนเองในบทบาท สอดคล้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงและความทันสมัยทางการเมือง (political modernization) การสนิทสนมและความคุ้นเคยทางการเมือง เป็นการสร้างความผูกพันระหว่างบุคคลทั่วไปกับนักการเมือง จากความผูกพันดังกล่าวทำให้บุคคลพร้อมที่จะรับแบบแผนใหม่ ของการอบรมขัดเกลาทางการเมือง นอกจากนี้ ดอยช์ (Deutsch) ยังพบว่า บุคคลที่มีทัศนคติทางการเมืองที่ดีแล้วนั้น มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดีด้วย

8) ปัจจัยทางการมีบทบาทในชุมชนหรือการเป็นผู้นำในชุมชน ผู้ที่มีบทบาทในชุมชน หรือการเป็นผู้นำในชุมชนเป็นผู้ที่ทำงานร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับสังคม เป็นสมาชิกที่มีความกระตือรือร้นขององค์การที่มีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะอื่น ๆ และการติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม

มิลแบรท (Mibrath) ให้ความเห็นว่า ผู้มีบทบาทในชุมชนมีลักษณะคล้ายคลึงกับเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงในหลาย ๆ ด้าน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นและมีความผูกพันทางจิตใจกับชุมชนสูง นอกจากนี้ ผู้ที่มีบทบาทในชุมชน หรือการเป็นผู้นำในชุมชนที่สูงมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สูงตามไปด้วย⁵⁹

สุนันท์ อังเกิดโชค กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ทางการเมือง อันนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่

(1) ครอบครัว ครอบครัวเป็นตัวการในการเรียนรู้ทางการเมืองที่มีอิทธิพลสูงและต่อเนื่องเป็นระยะยาวทั้งโดยตรงและโดยอ้อม อิทธิพลที่สำคัญของครอบครัว คือ การสร้างทัศนคติต่ออำนาจ กล่าวคือ ภายในครอบครัวจะมีลักษณะการตัดสินใจร่วม ซึ่งมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจ หากเด็กไม่เชื่อฟังหรือไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษ ดังนั้นประสบการณ์ของเด็กเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในครอบครัว จะส่งผลต่อความรู้สึกมีความสามารถทางการเมือง (political competence) สร้างทักษะเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองและนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคต

(2) สถาบันทางการศึกษา การศึกษามีบทบาทและอิทธิพลเป็นอย่างมากในระบบการเมืองการปกครองของทุกประเทศ เพราะการศึกษาก่อให้เกิดความรู้ ความคิดเห็น และความเชื่อของบุคคล สถานศึกษาเป็นตัวการในการเรียนรู้ทางการเมืองที่สำคัญมาก ก่อให้เกิดความรู้ ทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมทางการเมืองของสมาชิกในสังคม บุคคลที่มีการศึกษาสูงจะตระหนักถึงความเกี่ยวข้องและผลกระทบที่มีต่อตนเอง มีความสนใจทางการเมือง มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทางการเมือง ตลอดจนบุคคลต่าง ๆ ทางการเมือง และมีแนวโน้มเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในขอบเขตที่กว้างขวางกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า สถาบันทางการศึกษาจะทำให้บุคคลตระหนักถึงบทบาททางการเมืองของตนและเรียนรู้ถึงสถาบันทางการเมืองและความสัมพันธ์ต่าง ๆ ในระบบการเมือง นอกจากนี้สถาบันการศึกษายังมีบทบาทในการถ่ายทอดค่านิยมและทัศนคติของสังคมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างทัศนคติที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางการเมืองและความผูกพันที่มีต่อระบบการเมือง

⁵⁹ศราวุธ ศรีแสงใส, อ่างในมณฑล ฤกษ์รัตน์, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัทเอกชน : บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน)", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2547, หน้า 27-30.

(3) กลุ่มเพื่อน (peer group) สมาชิกของกลุ่มเหล่านี้จะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกันและกัน และอาจมีการยอมรับเอาความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อนมาเป็นความคิดเห็นของตน กลุ่มเพื่อนจึงมีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมืองโดยกระตุ้นหรือกดดันให้สมาชิกมีทัศนคติที่คล้อยตามและยอมรับความคิดเห็นของกลุ่ม

(4) สื่อมวลชน จะมีหน้าที่ในการรักษาเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสังคม เพราะสื่อมวลชนเป็นสถาบันที่มีพลังในการสร้างและสะท้อนประชาคม มีบทบาทในการส่งเสริมค่านิยม ความเชื่อที่สำคัญ ๆ ในสังคมทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้ประชาชนมีความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Understanding) และทัศนคติ (Attitude) ที่ดีหรือไม่ดีต่อการเมืองการปกครองหรือบุคคลทางการเมือง สื่อมวลชนที่มีประสิทธิภาพจะสามารถสร้างหรือพัฒนาความรู้ ทัศนคติตามความเข้าใจของประชาชนต่อระบบการเมืองในขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น

(6) สถาบันทางการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ได้แก่ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ตลอดจนสถาบันทางราชการซึ่งถือได้ว่าเป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรงและโดยอ้อม เป็นสถาบันที่มีความรอบรู้ทางวิชาการและความชำนาญเฉพาะด้าน ย่อมเป็นช่องทางให้ประชาชนได้เรียนรู้ทางการเมือง ตลอดจนมีทัศนคติ ค่านิยม และอุดมการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากสถาบันนั้น ๆ สถาบันทางการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ดังกล่าวถือได้ว่ามีบทบาทในการสร้างความโน้มเอียงของการมีส่วนร่วม (participant orientations)⁶⁰

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเกิดจากเหตุและปัจจัยหลายอย่างซึ่งมีอิทธิพลต่อการโน้มน้าวให้เข้ามามีส่วนร่วม โดยแบ่งออกเป็น 2 หลักใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มีส่วนมาจากพฤติกรรมของสังคมที่เปลี่ยนไป เนื่องจากมีความทันสมัยมากขึ้น มีการสื่อสารที่รวดเร็วทำให้เข้าถึงข้อมูลได้ง่ายรวดเร็วกว่าเดิม และ 2) ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล นั้นมีผลต่อการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ไม่ว่าจะเป็น เพศ อายุ การศึกษา ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองด้วยกันทั้งสิ้น

⁶⁰ สุรินทร์ อังเกิดโชค, อ่างในศิริรักษ์ จวงทอง, "ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2538", รายงานการวิจัยวิทยาการจัการ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา), 2539, หน้า 13-14.

2.3.9 หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคม ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐการนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1) การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็น การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาครัฐการจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

2) การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

3) การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเพื่อเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย เป็นต้น

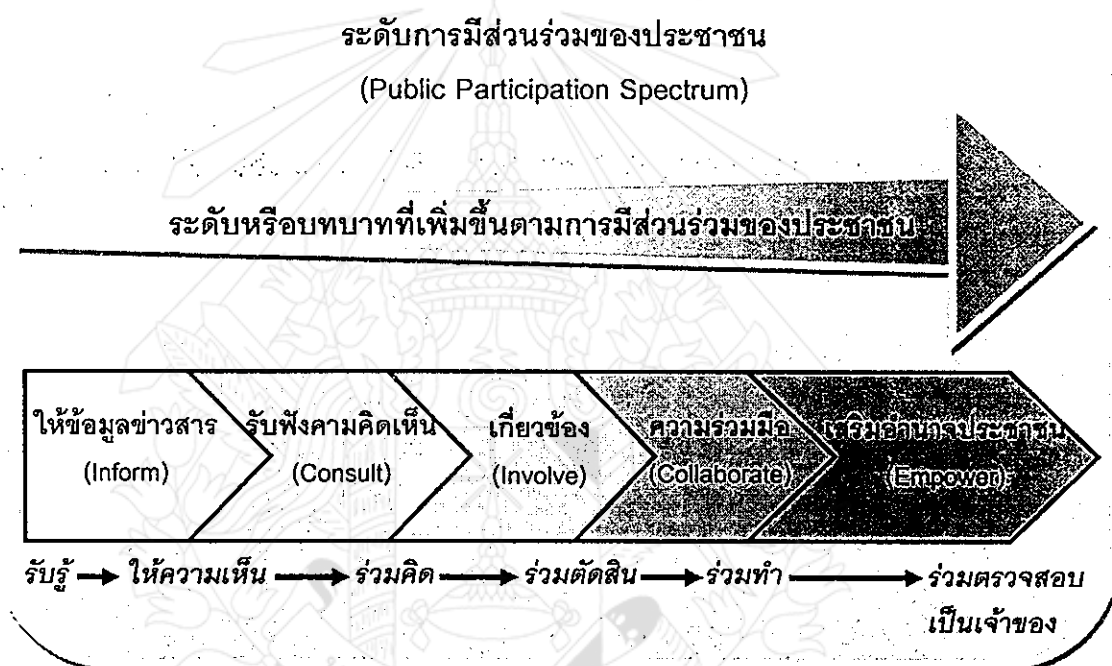
4) ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชน ผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วมโดยเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

5) การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง⁶¹

⁶¹สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, "การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน", มติชนรายวัน, ปีที่ 29 ฉบับที่ 10456 (วันพฤหัสบดี ที่ 26 ตุลาคม 2549) : 3.

เป้าหมายของการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในมิติของภาครัฐนั้นต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อให้กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ และการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐดีขึ้น เป็นไปด้วยความรอบคอบ มีความชอบธรรม และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน มีธรรมาภิบาลในการบริหาร ไม่ใช่เพียงการจัดให้มีส่วนร่วมตามกฎหมาย หรือเพื่อให้ไม่มีความขัดแย้งเท่านั้น ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงต้องเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง มีการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายรัฐองค์กรเอกชน และประชาชน โดยการดำเนินกิจกรรมของรัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน 5 มิติ ดังแผนภูมิที่ 2.4

แผนภูมิที่ 2.4 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ระดับที่ 1 การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform) : เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐเป็นระดับที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนน้อยที่สุด ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานของภาครัฐ โดยหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริงถูกต้อง ทันสมัย และประชาชนสามารถเข้าถึงได้ เป็นระดับที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยที่สุด แต่ถือว่าเป็นขั้นพื้นฐาน และมีความสำคัญมาก ซึ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมในระดับนี้อยู่ในลักษณะรายการให้ข้อมูลทางเดียวจากภาครัฐสู่ประชาชน

ระดับที่ 2 การมีส่วนร่วมในระดับการปรึกษาหารือ (To Consult) : เป็นการเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเท็จ ข้อเท็จจริง แสดงความเห็นร่วมทั้งขอเสนอแนะ ประกอบการตัดสินใจ การดำเนินงานของรัฐอย่างอิสระ และเป็นระบบ โดยหน่วยงานภาครัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็น ดังนั้นประชาชนมีบทบาทในฐานะการให้ข้อมูล การตัดสินใจเป็นของหน่วยงานภาครัฐ รูปแบบการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ เช่น การสำรวจความคิดเห็น และการประชุมสาธารณะ

ระดับที่ 3 การมีส่วนร่วมในระดับให้เข้ามามีบทบาท (To Involve) : เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทำงานตลอดกระบวนการตัดสินใจหรือเกี่ยวข้องในกระบวนการกำหนดนโยบาย การวางแผนโครงการ และวิธีการทำงานมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อมูลระหว่างรัฐกับประชาชนอย่างจริงจัง และมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน โดยหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่จัดระบบอำนวยความสะดวก ยอมรับการเสนอแนะ และการตัดสินใจร่วมกับภาคประชาชน การมีส่วนร่วมระดับนี้มักดำเนินการในรูปแบบกรรมกรที่มีตัวแทนภาคประชาชน

ระดับที่ 4 การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ (To Collaborate) : การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับสูง มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจตั้งแต่การระบุปัญหา พัฒนาทางเลือก และแนวทางแก้ไข รวมทั้งการเป็นภาคีในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้นการมีส่วนร่วมในระดับนี้ คือ การสัญญากับประชาชน และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยประชาชน และภาครัฐ จะทำงานร่วมกันในกระบวนการของการตัดสินใจ เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐ และเอกชน คณะที่ปรึกษาภาคประชาชน

ระดับที่ 5 การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจประชาชน (To Empower) : เป็นระดับที่ให้บทบาทแก่ประชาชนในระดับที่สูงสุด เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ โดยหน่วยงานรัฐจะต้องดำเนินการตามการตัดสินใจของประชาชน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสูงสุดนี้เน้นให้ประชาชนเป็นเจ้าของ ดำเนินการกิจ มีบทบาทในการบริหารจัดการ และภาครัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนเท่านั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมในระดับนี้ เช่น การลงประชามติ หรือสภาเมือง และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยกระบวนการประชาคม⁶²

⁶² ธีรชัย ณ นคร, ประชาธิปไตยชุมชน กลไกขับเคลื่อนภาคพลเมืองเข้มแข็ง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2553), หน้า 18-20.

สรุปได้ว่า การสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง ควรมีการสนับสนุน และพัฒนาการมีส่วนร่วมให้ทันต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับสาร ข้อมูลจะต้องมีความถูกต้องแม่นยำเสมอ ควรสนับสนุนให้ประชาชนออกมาแสดงความคิดเห็น โดยผ่านช่องทางที่ทันสมัยมากขึ้น โดยเฉพาะช่องทางการสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นแหล่งช่องทางการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และได้รับความร่วมมือในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

2.3.10 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

โดยทั่วไปแล้วกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่อง ซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนในการดำเนินการมากพอสมควร อย่างไรก็ตามข้อดีของการมีส่วนร่วมคือ ก่อให้เกิดการผลิตนโยบาย และบริการสาธารณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสาธารณชนเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรของสาธารณะให้สูงขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ ดังนี้

1) เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ กระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนช่วยให้เกิดความกระจ่างในวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบายนั้น ๆ ได้อยู่เสมอ สาธารณชนสามารถที่จะผลักดันให้เกิดการทบทวนข้อสันนิษฐานที่ปิดบังอยู่ ซึ่งอาจจะปิดบังไม่ให้มองเห็นทางออกที่มีประสิทธิภาพที่สุด

2) ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา โดยทั่วไปกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบมักจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเสียเวลา แต่ในทางปฏิบัติแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนมาตั้งแต่ต้น สามารถที่จะลดความล่าช้า และลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของประชาชนได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเกิดผลในการยอมรับอย่างสูงต่อการตัดสินใจโดยกลุ่มซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจนั้น ๆ วิธีการนี้จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติทำให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่ายซึ่งโดยทั่วไปมักจะแพงกว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดทำหรือดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระยะต้น

3) การสร้างฉันทามติ โครงการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่จะสร้างข้อตกลงที่มั่นคงและยืนยาว และการยอมรับระหว่างกลุ่มซึ่งก่อนหน้านี้นี้อาจจะมีความเห็นขัดแย้งกันคนละทาง ก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างคู่กรณี ลดความขัดแย้งทางการเมืองและก่อให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

4) ความสำเร็จและผลในการปฏิบัติของโครงการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้คนเรามีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น ตลอดจนรู้สึกกระตือรือร้นในการที่จะช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5) การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าหรือหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่รุนแรง ความขัดแย้งในโครงการอาจนำไปสู่การเป็นปฏิปักษ์อันยากที่จะแก้ไข กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดโอกาสที่คู่กรณีจะแสดงความต้องการของกลุ่มเขา และความห่วงกังวลที่ปราศจากความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์การมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงที่อาจจะเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่ยาวิเศษมันไม่อาจที่จะลดหรือกำจัดความขัดแย้งในทุก ๆ กรณีได้⁶³

สรุป การจัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองควรจัดไปในทางที่สร้างสรรค์ ลดความขัดแย้งที่รุนแรงลง ไม่ควรจัดในระยะเวลาที่นานเกินไป หากจัดการนานเกินไปอาจก่อให้เกิดความเสียหาย และค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองควรจัดโดยเน้นผลลัพธ์อันเป็นประโยชน์ที่ประชาชนได้รับกันอย่างทั่วถึง

2.4 สภาพพื้นที่ทำวิจัย

2.4.1 ประวัติความเป็นมาของ บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย

1) ผู้ก่อตั้ง : นายพิศิษฐ์ ปัทมสัทยาสนธิ ประธานกรรมการบริหารของ บริษัท บางกอกอินเตอร์เฟิร์น กรุ๊ป จำกัด

2) ประวัติการก่อตั้ง : บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2552

3) ทุนจดทะเบียน : 960 ล้านบาท

4) ประเภทผลิตภัณฑ์ : ผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ไม้ประเภทน็อคดาวน์ สำหรับใช้ภายในบ้าน และสำนักงาน ตามคำสั่งผลิต และคุณภาพที่ลูกค้าต้องการ ส่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศ

5) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ : เลขที่ 43/13 หมู่ที่ 7 ซอยพระราม 2 (50) ถนนพระราม 2 แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร 10150

⁶³ นवलน้อย ตริรัตน์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธรรมดาเพรส จำกัด, 2545), หน้า 380-381.

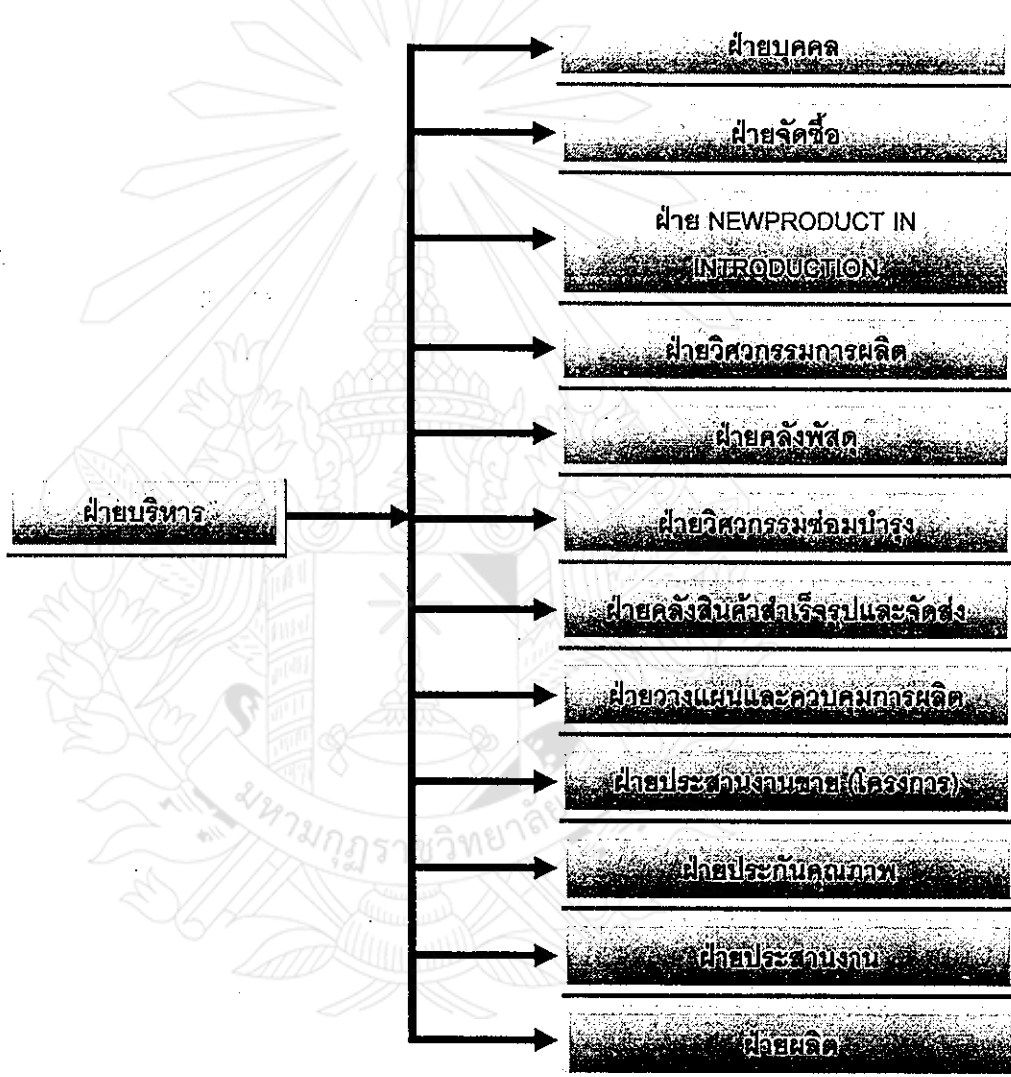
6) ที่ตั้งบริษัท : เลขที่ 18/1-2, 18/4, 18/6-7, 18/10 หมู่ที่ 4 ซอยทรัพย์มหาโชค ถนนพระราม 2 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000

7) พื้นที่ตั้งบริษัท : ประมาณ 92 ไร่ 3 งาน

8) พนักงาน : ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่อาวุโส/เจ้าหน้าที่/พนักงาน⁶⁴

9) จำนวนพนักงาน : 1,581 คน⁶⁵ (สัญชาติไทย 900 คน⁶⁶ และต่างด้าว 681 คน)

2.4.2 โครงสร้างองค์กร

แผนภูมิที่ 2.5 แสดงโครงสร้างองค์กร

⁶⁴ ฝ่ายบริหาร, "คู่มือคุณภาพ", 2556, (อัตสำเนา).

⁶⁵ ฝ่ายบุคคล, "รายชื่อพนักงานเข้าทำงาน", 2556, (อัตสำเนา).

⁶⁶ ฝ่ายบุคคล, "รายงานแยกประเภทพนักงานไทย/พม่าแยกตามฝ่าย, แผนก", 2556, (อัตสำเนา).

สรุป บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตั้งอยู่ เลขที่ 18/1-2, 18/4, 18/6-7, 18/10 หมู่ที่ 4 ซอยทรัพย์มหาโชค ถนนพระราม 2 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ไม้ประเภทน็อคดาวน สำหรับใช้ภายในบ้าน และสำนักงาน ตามคำสั่งผลิต และคุณภาพที่ลูกค้าต้องการ ส่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศ มีพนักงานรวมทั้งหมดจำนวน 1,581 คน (สัญชาติไทย 900 คน และต่างด้าว 681 คน)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษา "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร" ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้างานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

พิบูลย์ อรุณสันติโรจน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ใช้แรงงานในเขตอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี" พบว่า (1) ปัจจัยภายใน ด้านค่าจ้าง/ค่าแรงมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ใช้แรงงานในเขตอุตสาหกรรมนวนครในระดับที่มากที่สุด (2) ปัจจัยภายนอก ด้านกฎหมายและพระราชบัญญัติเกี่ยวกับแรงงานมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ใช้แรงงานในเขตอุตสาหกรรมนวนครในระดับที่มากที่สุด ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ใช้แรงงานมีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยในรายละเอียดพบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกนั้นมีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคืออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อเสนอแนะ คือ ขอให้มีการปรับขึ้นค่าจ้างค่าแรงให้เหมาะสมกับค่าครองชีพ ให้รัฐออกกฎหมายเกี่ยวกับแรงงานที่จะมีผลสนับสนุนให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และให้รัฐให้ความรู้ทางการเมืองกับกลุ่มผู้ใช้แรงงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ส่วนผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่าผู้นำแรงงานได้ให้สัมภาษณ์ไปในทิศทางเดียวกับกลุ่มตัวอย่างในเชิงปริมาณ โดยมีข้อเสนอแนะที่น่าสนใจคือ ต้องเพิ่มบทบาทขององค์กรไตรภาคีอันประกอบด้วยตัวแทนฝ่ายลูกจ้าง นายจ้าง และรัฐบาล⁶⁷

⁶⁷พิบูลย์ อรุณสันติโรจน์, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ใช้แรงงานในเขตอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี", วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), 2554, 123 หน้า.

สาโรจน์ ทองแถม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตยของพนักงาน บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) : ศึกษาเฉพาะกรณีแผนปฏิบัติการเขตพื้นที่ภาคใต้ของกรุงเทพมหานคร” พบว่า

1) พนักงาน บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) แผนกปฏิบัติการเขตพื้นที่ภาคใต้ของกรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2) พนักงาน บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) แผนกปฏิบัติการเขตพื้นที่ภาคใต้ของกรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่รายด้านมีข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน นอกนั้นไม่มีส่วนแตกต่างกัน

3) พนักงาน บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) แผนกปฏิบัติการเขตพื้นที่ภาคใต้ของกรุงเทพมหานครมีปัญหาคือ ต้องเข้ากะไม่สามารถไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งได้ ที่ทำงานไม่มีอินเทอร์เน็ตให้พนักงานได้ศึกษาข่าวสาร หรือความรู้อื่น ๆ ไม่มีโอกาสได้ไปฟังคำปราศรัยหาเสียงของนักการเมือง เพราะไม่มีเวลา และได้มีข้อเสนอแนะให้บริษัทควรรหาช่องทางหรือโอกาส ให้พนักงานทุกคนได้มีโอกาสออกไปใช้สิทธิ์ในวันที่มีการเลือกตั้ง จัดสรรให้มีอินเทอร์เน็ตในที่ทำงาน และจัดสรรเวลาพักให้พนักงานตามความเหมาะสม สร้างกระแสการเมืองหรือปลูกฝังแนวคิดทางการเมืองให้แก่พนักงานทุกระดับ และควรเพิ่มวันหยุด หรือจัดเวลาให้พนักงานได้มีโอกาสรวมกลุ่มทำกิจกรรมทางการเมือง⁶⁸

อดิศร ถาวรมาศ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตลำภูรา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง” พบว่า

1) พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตลำภูรามีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านทัศนคติทางการเมือง ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง และด้านแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองตามลำดับ

⁶⁸สาโรจน์ ทองแถม, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตยของพนักงานบริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) : ศึกษาเฉพาะกรณีแผนปฏิบัติการเขตพื้นที่ภาคใต้ของกรุงเทพมหานคร”, สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, 117 หน้า.

2) จากการศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยล้าภุรา ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

2.1) ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ คือ พนักงานการไฟฟ้าควรมีการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองตามหนังสือพิมพ์ และวารสาร ทั้งที่ทำงานและที่บ้าน

2.2) ด้านการคัดเลือกตัวแทนทางการเมือง กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะไว้ คือ พนักงานการไฟฟ้าควรสรรหาตัวแทนทางการเมืองด้วยการคัดเลือกคนที่ดี เพราะตัวแทนทางการเมืองถือว่าเป็นคนที่สำคัญในการบริหารประเทศ

2.3) ด้านกิจกรรมการเมืองกลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะไว้คือ พนักงานการไฟฟ้าควรมีกิจกรรมทางการเมืองร่วมกัน เช่น การแสดงความคิดเห็นการร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมทางการเมือง

2.4) ด้านการตรวจสอบทางการเมืองกลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะไว้คือ พนักงานการไฟฟ้าต้องมีบทบาทในการตรวจสอบนักการเมืองในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อความโปร่งใสในการทำงานทางการเมือง⁶⁹

ศิริลักษณ์ เพ็ญไทย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ประกอบการอาชีพประกันภัย” พบว่า ผู้ประกอบการอาชีพประกันภัยมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละด้าน ได้แก่ การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง, การมีบทบาทในชุมชน, การติดต่อหน่วยงานราชการ, การเป็นผู้ประท้วง, การเป็นผู้สื่อข่าวทางการเมือง ถือว่ายังอยู่ในเกณฑ์ต่ำอยู่ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ตำแหน่งหน้าที่การงาน สถานภาพสมรส ที่มีความแตกต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันด้วย⁷⁰

⁶⁹อดิศร ถาวรมาศ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตล้าภุรา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง”, สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, 87 หน้า.

⁷⁰ศิริลักษณ์ เพ็ญไทย, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ประกอบการอาชีพประกันภัย”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2549, 108 หน้า.

ณัฐดา ศรีกันทา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคาร ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่" พบว่า พนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อย ในแง่ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั่วไป เช่น การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับสูง ในขณะที่พฤติกรรมที่แสดงถึงความสนใจทางการเมืองในระดับเข้มข้น เช่น การร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หรือ การสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ยังอยู่ในระดับต่ำ และมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมการมีส่วนร่วม

นอกจากนี้ยังพบว่า ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ของพนักงานธนาคาร และยังสามารถสรุปได้อีกว่าความแตกต่างกันทางด้านรายได้ อายุ และระดับการศึกษา ไม่ได้ส่งผลให้พนักงานธนาคารมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน⁷¹

มลทล ฤกษ์รัตน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัทเอกชน : บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน)" พบว่า

- 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) อยู่ในระดับปานกลาง
- 2) พนักงานบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง
- 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) คือ ปัจจัยด้านอายุของพนักงาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05⁷²

⁷¹ณัฐดา ศรีกันทา, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคาร ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่", การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2546, 99 หน้า.

⁷²มลทล ฤกษ์รัตน์, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัทเอกชน : บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน)", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, 87 หน้า.

สุรียน นวอศวานนท์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)” พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เป็นไปตามสมมติฐาน 1 ข้อ คือ การมีความสนใจทางการเมืองต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองในกิจกรรมการรณรงค์หาเสียงต่างกัน แต่ในกิจกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2548 ไม่แตกต่างกัน และไม่ปฏิบัติตามสมมติฐาน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การมีความรู้ทางการเมือง การมีสำนึกทางการเมือง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁷³

เลขา จันท์เจริญ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี” พบว่า

1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความสนใจกิจกรรมทางการเมืองและด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด ที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนอายุ และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า สมาชิกสหกรณ์เข้าไปมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมืองน้อย หน่วยงานภาครัฐควรถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพิ่มขึ้น⁷⁴

⁷³สุรียน นวอศวานนท์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), 2549, 149 หน้า.

⁷⁴เลขา จันท์เจริญ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2554, 169 หน้า.

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีความถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เป็นการมีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตย มีการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบกิจกรรม ซึ่งประชาชนมีความสมัครใจ และสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีการส่งเสริม พัฒนาให้ประชาชนได้เข้ามาเรียนรู้การมีส่วนร่วมทางการเมือง หลักสำคัญของ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้แก่ การรับฟังข่าวสารทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การชุมนุมทางการเมือง และการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล เป็นต้น

2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำ แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่วนร่วมทางการเมืองของ มิลแบรธ และโกเอล (Milbrath and Goel)⁷⁵ และศราวุธ ศรีแสง⁷⁶ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ เลสเตอร์ ดับเบิลยู มิลแบรธ (Lester W. Milbrath)⁷⁷, ว่าที่ร้อยตรีสัมพันธ์ ภู่มมาลา⁷⁸ และสมบัติ อารังธัญวงศ์⁷⁹ รวมถึงผลงานวิจัยหลายเล่มนำมาผสมผสาน สังเคราะห์ วิเคราะห์ นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

⁷⁵ มิลแบรธ และโกเอล, อ้างในสุทธิกานต์ หาญสุรินทร์, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเมืองน้อย อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด", สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, อ้างแล้ว, หน้า 16-17.

⁷⁶ มลทล ถูกขริตน์, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัทเอกชน : บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน)", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, อ้างแล้ว, หน้า 27-30.

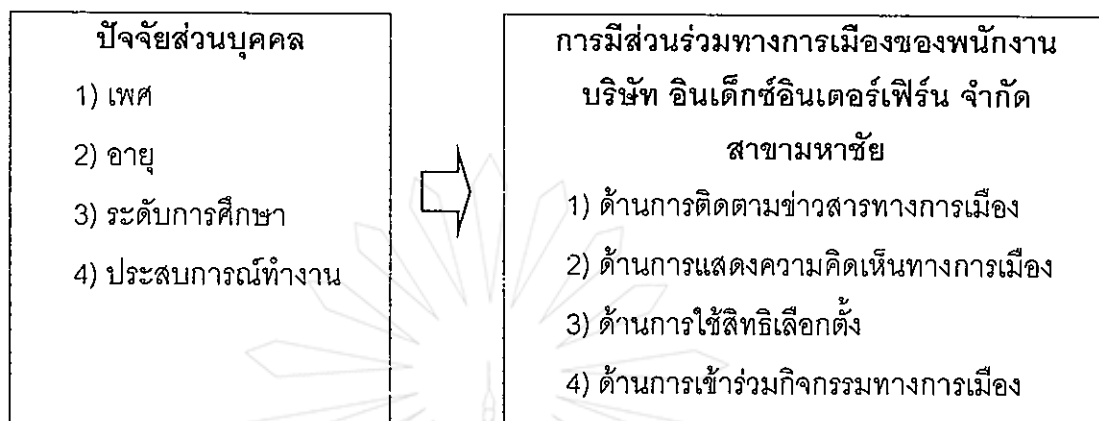
⁷⁷ Lester W. Milbrath, Political Participation, Op. Cit., p. 16-19.

⁷⁸ ว่าที่ร้อยตรีสัมพันธ์ ภู่มมาลา, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่", สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, อ้างแล้ว, หน้า 19-20.

⁷⁹ สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมืองแนวคิดและการพัฒนา, อ้างแล้ว, หน้า 387-393.

ตัวแปรอิสระ
(Independent Variables)

ตัวแปรตาม
(Dependent Variables)

แผนภูมิที่ 2.6 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร" นี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้การวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

3.1.1 ประชากร ได้แก่ พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีสัญชาติไทย อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 900 คน¹

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 269 คน โดยใช้กลุ่มประชากรตามข้อ 3.1.1 นำมาเปรียบเทียบกับตารางของเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)²

---

¹ฝ่ายบุคคล, "รายงานแยกประเภทพนักงานไทย/พม่าแยกตามฝ่าย, แผนก", 24 ตุลาคม 2556, (อัดสำเนา).

²บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2545), หน้า 53.

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

3.2.1 การหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)³ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 269 คน

3.2.2 การสุ่มตัวอย่าง เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 269 คน จึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยทำรายชื่อพนักงานมาทำการจับฉลาก แบบทดแทนโดยวิธีหยิบบครั้งละ 1 ใบ และนำใบที่หยิบได้คืนเข้าที่เดิมแล้วจับฉลากอีก ถ้าหากหยิบได้ใบเดิม ก็ใส่คืนและหยิบใหม่จนครบตามจำนวนที่ต้องการในการเก็บข้อมูล

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ แบ่งเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaires) สร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และแบ่งคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 บั้จจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน เป็นคำถามแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเพิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 25 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามเทคนิคของลิเคิร์ต (Likert's Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ⁴ โดยกำหนดค่า ดังนี้

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
มาก	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 53.

⁴ดร. วรภูมิ มูลสิน, หลักการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS เพื่อการวิจัย, (ม.ป.พ. : ม.ป.ท., 2555), หน้า 26.

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด คือ ให้พนักงานสามารถกรอกแบบสอบถามได้อย่างอิสระเสรี

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) คือ เครื่องมือที่ใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) สามารถตอบแบบสอบถามได้อย่างอิสระ โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 บั้จยัส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และที่อยู่

ตอนที่ 2 เป็นคำถามโดยรวมให้ผู้ตอบ ๆ ตามความเป็นจริงหรือตรงกับความคิดเห็นของตนเองให้มากที่สุด 4 ด้าน จำนวน 4 ข้อ โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) คือ พนักงาน จำนวน 5 คน ดังนี้

1) นายผดุงพันธุ์ ทูมมาลา	ผู้ช่วยผู้จัดการโรงงาน
2) นางนิภาพรรณ นามมุงคุณ	ผู้จัดการฝ่ายผลิต Plant 2
3) นายธีรยุทธ ใจดี	ผู้จัดการฝ่ายวิศวกรรม
4) นายยุวเวช แจ่มเพ็ญ	หัวหน้าแผนก
5) นางสาวธันัฐรา สมวงศ์ษา	เจ้าหน้าที่อาวุโส

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถาม 2 ประเภท คือ แบบปลายปิด และแบบปลายเปิด

3.4.3 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

3.4.4 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ

1) ดร. วิญญู กิณะเสน

วุฒិการศึกษา Ph.D. (Buddhith Study)
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์บรรยายพิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

2) นางกรุณา ชันทอง

วุฒิการศึกษา ศน.ม. (รัฐศาสตรการปกครอง) มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระ
ราชูปถัมภ์
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์บรรยายพิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

3) นายโรจน์ศักดิ์ อาษาบาล

วุฒิการศึกษา รศ.ม. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ตำแหน่งปัจจุบัน เจ้าหน้าที่อาวุโส บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด
สาขามหาชัย

โดยให้ตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อให้ได้แบบสอบถาม
ที่มีความตรงตามเนื้อหา

3.4.5 นำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือ เนื้อหา (IOC) ตามสูตรดังนี้⁵

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	คะแนนรวมของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
	+1	แทน	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
	0	แทน	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
	-1	แทน	ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

⁵ธีระศักดิ์ อุ่ณอารมณฺ์เลิศ, เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา,
(นครปฐม : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549), หน้า 65.

โดยเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากคำถามทั้งหมด 25 ข้อ ใช้ได้จำนวน 25 ข้อ ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3.4.6 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง

3.4.7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ พนักงานที่ทำงานใน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย จำนวน 30 คน

3.4.8 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ด้วยการพิจารณาคุณภาพ ด้านอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination Power) โดยใช้ t-test เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 1.79-5.31 แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.80

3.4.9 นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์การหาคุณภาพเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อประเมินความเหมาะสมและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ขอนหนังสือจากศูนย์การศึกษานันตพิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถึง ผู้จัดการทั่วไป ของ บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย

3.5.2 ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบ

3.5.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง

3.5.4 เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้วจำนวน 269 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 จึงตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูล

3.5.5 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกไปวิเคราะห์ และประมวลผลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.6.1 นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ

3.6.2 นำแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ที่มีความสมบูรณ์ของการตอบแล้วลงรหัส ตามแบบการลงรหัส (Coding Form) เฉพาะตอนที่ 3 แจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ

3.6.3 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่ลงรหัส (Coding Form) ให้คะแนนระดับการมีส่วนร่วม แต่ละข้อ ดังนี้

ตรวจสอบการมีส่วนร่วมมากที่สุด	ตรวจให้	5
ตรวจสอบการมีส่วนร่วมมาก	ตรวจให้	4
ตรวจสอบการมีส่วนร่วมปานกลาง	ตรวจให้	3
ตรวจสอบการมีส่วนร่วมน้อย	ตรวจให้	2
ตรวจสอบการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ตรวจให้	1

3.6.4 นำคะแนนไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยได้ 5 ระดับ⁶ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21-5.00	แปลความว่า	มีส่วนร่วมในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41-4.20	แปลความว่า	มีส่วนร่วมในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ย	2.61-3.40	แปลความว่า	มีส่วนร่วมในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81-2.60	แปลความว่า	มีส่วนร่วมในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.80	แปลความว่า	มีส่วนร่วมในระดับ น้อยที่สุด

3.6.5 แบบสอบถามในตอนที่ 3 ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้

1) แยกคัดกรอง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีข้อเสนอแนะคล้าย ๆ กัน แยกเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา 2 นำข้อเสนอแนะ ตามข้อ 1 มาแจกแจงความถี่

⁶บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2535), หน้า 100.

2) สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ประกอบตาราง

3) วิเคราะห์คำสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) จำนวน 5 คน

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.7.1 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1) การหาดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Item Objective Congruence Index = IOC) ตามสูตร⁷

สูตร	IOC	=	$\frac{\sum R}{N}$
เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	คะแนนรวมของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination Power) โดยใช้ t-test ตามสูตร⁸

สูตร	t	=	$\frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$
เมื่อ	t	แทน	ค่าที-เทสท์ (t-test)
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 2

⁷ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ, เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา, อ่างแล้ว, หน้า 65.

⁸นิภา เมธาวีชัย, วิทยาการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2543), หน้า 238.

3) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ตามสูตร⁹

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อคำถาม

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.7.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็นสองกลุ่ม คือ

1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่

(1) ความถี่ (Frequency)

(2) ร้อยละ (Percentage)¹⁰

$$\text{สูตร } P = \left(\frac{f}{n} \right) \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

f แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

(3) ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ (Mean)¹¹

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนเฉลี่ยทั้งหมด

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

⁹สมนึก ภัททิยธนี, วัดผลการศึกษา, (กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2544), หน้า 60-61.

¹⁰กัลยา วาณิชย์บัญชา, การวิเคราะห์สถิติ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 36.

¹¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 36.

(4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณตามสูตร¹²

$$\text{สูตร S.D.} = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2) สถิติอ้างอิง ได้แก่

ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-way ANOVA) ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป ตามสูตร¹³

$$\text{สูตร F} = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน อัตราส่วนของความแปรปรวน
 MS_b แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

¹² กัลยา วินิชย์บัญชา, สถิติสำหรับงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2546, หน้า 36.

¹³ นิภา เมธาวีชัย, วิทยาการวิจัย, อ่างแก้ว, หน้า 100.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเพิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระที่มีจำนวนสองกลุ่ม
F	แทน	ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระที่มีจำนวนตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป (Independent)
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง (Mean of Square)
Sig	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ใช้การวิเคราะห์หาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ต จำกัด สาขาmahachulalongkornrajavidyalaya ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)

ตอนที่ 4 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ต จำกัด สาขาmahachulalongkornrajavidyalaya ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่ใช้การวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 5 คำสัมภาษณ์เชิงลึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ต จำกัด สาขาmahachulalongkornrajavidyalaya ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.1-4.4

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	146	54.30
หญิง	123	45.70

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 54.30 และเพศหญิง จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 45.70

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18-27 ปี	64	23.80
27-37 ปี	96	35.70
38-47 ปี	87	32.30
48 ปีขึ้นไป	22	8.20
รวม	269	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 27-37 ปีขึ้นไป จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 รองลงมา คือ อายุ 38-47 ปีขึ้นไป จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 32.30 อายุ 18-27 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 23.80 และอายุ 48 ปีขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	89	33.10
ปวช./มัธยมศึกษา	117	43.50
ปวส./ปริญญาตรี	59	21.90
สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.50
รวม	269	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปวช./มัธยมศึกษา จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 รองลงมา คือ ประถมศึกษา จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 ปวส./ปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 21.90 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 4 ปี	140	52.00
4-6 ปี	45	16.70
7-9 ปี	22	8.20
10 ปีขึ้นไป	62	23.20
รวม	269	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน ไม่เกิน 4 ปี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมา 10 ปีขึ้นไป จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20 4-6 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70 และ 7-9 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.5-4.9

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม และรายด้าน

ด้าน	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	ระดับความการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	2.68	0.69	ปานกลาง
2.	ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	2.12	0.73	น้อย
3.	ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.98	0.83	มาก
4.	ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	2.38	0.69	น้อย
รวม		2.79	0.73	ปานกลาง

(n=269)

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 3 ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง รองลงมา คือ ข้อที่ 1 ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ข้อที่ 4 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 2 ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ ที่วีออนไลน์	2.93	0.87	ปานกลาง
2.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุวิทยุออนไลน์ เสียงประชาสัมพันธ์	2.51	1.01	น้อย
3.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ ใบปลิว และป้ายประกาศ เป็นต้น	2.77	0.86	ปานกลาง
4.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากอินเทอร์เน็ต เช่น อินตราแกรม LINE FACEBOOK เป็นต้น	2.92	0.85	ปานกลาง
5.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากครอบครัว หรือญาติ	2.57	0.79	น้อย
6.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากเพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิด	2.41	0.88	น้อย
รวม		2.68	0.87	ปานกลาง

(n=269)

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ ที่วีออนไลน์ รองลงมา คือ ข้อที่ 4 มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากอินเทอร์เน็ต เช่น อินตราแกรม LINE FACEBOOK เป็นต้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 6 มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากเพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิด

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขา
 มหาวิทยาลัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความ
 คิดเห็นทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.	มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับครอบครัว ญาติพี่น้อง	2.51	0.89	น้อย
2.	มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับเพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิด	2.03	0.93	น้อย
3.	มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือนักเมืองระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น	2.04	0.84	น้อย
4.	มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสถานที่ราชการ หรือสถานที่อื่น ๆ เช่น สถาบันการศึกษา ที่ว่าการอำเภอ เป็นต้น	1.97	0.83	น้อย
5.	มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสื่อทันสมัย เช่น กระทู้ทางอินเทอร์เน็ต อินสตราแกรม LINE FACEBOOK เป็นต้น	2.05	0.94	น้อย
6.	มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อชักชวนหรือโน้มน้าวให้ผู้อื่นลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือให้ผู้อื่นลงคะแนนเสียงให้กับพรรคการเมืองที่ท่านสนับสนุน	2.17	0.99	น้อย
รวม		2.12	0.90	น้อย

(n=269)

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เพิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับน้อยทั้ง 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับครอบครัวญาติพี่น้อง รองลงมา คือ ข้อที่ 6 มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อชักชวนหรือโน้มน้าวให้ผู้อื่นลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือให้ผู้อื่นลงคะแนนเสียงให้กับพรรคการเมืองที่ท่านสนับสนุน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 4 มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสถานี่ราชการ หรือสถานี่อื่น ๆ เช่น สถาบันการศึกษา ที่ว่าการอำเภอ เป็นต้น

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขา มหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระดับการมีส่วนร่วม		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	มีความรู้ ความเข้าใจชัดเจนในวัตถุประสงค์ และ ความสำคัญของการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและ ระดับท้องถิ่น	4.12	1.15	มาก
2.	ให้ความสำคัญ และตระหนักถึงคุณค่าของการ เลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น	4.09	1.05	มาก
3.	ได้ศึกษานโยบายของพรรคการเมืองก่อนไปใช้สิทธิ เลือกตั้ง	4.03	1.14	มาก
4.	ทำการตรวจสอบการใช้สิทธิการเลือกตั้งทุกครั้ง เช่น ตรวจสอบรายชื่อก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น	4.18	1.01	มาก
5.	เข้าร่วมใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งใน ระดับชาติและระดับท้องถิ่น	4.16	1.05	มาก
6.	ชักชวนญาติพี่น้อง เพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิดไปใช้ สิทธิเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น	3.35	1.05	ปานกลาง
รวม		3.98	1.07	มาก

(n=269)

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขา มหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 4 ทำการตรวจสอบการใช้สิทธิการเลือกตั้งทุกครั้ง เช่น ตรวจสอบรายชื่อก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น รองลงมา คือ ข้อที่ 5 เข้าร่วมใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 6 ชักชวนญาติพี่น้อง เพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิดไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด สาขา
 มหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วม
 กิจกรรมทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม		แปลผล
		$\bar{x}$	S.D.	
1.	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น	2.44	0.79	น้อย
2.	ศึกษาข้อมูลทุกครั้งก่อนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น	2.33	0.87	น้อย
3.	สนใจเข้าร่วมรับฟังคำปราศรัยของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น	2.48	0.81	น้อย
4.	สนใจเข้าร่วมรณรงค์ทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เช่น รณรงค์การเลือกตั้ง ติดสติ๊กเกอร์หรือเข็มกลัด เป็นต้น	2.07	0.96	น้อย
5.	เป็นผู้สนับสนุนนักการเมืองที่มีความสามารถเข้าไปทำงานร่วมกับรัฐบาลในระดับชาติและระดับท้องถิ่น	2.51	1.07	น้อย
6.	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยการชุมนุมหรือเดินขบวนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เช่น วันรำลึกถึงเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง การประท้วงทางการเมือง เป็นต้น	2.17	0.87	น้อย
7.	มีการได้ติดตามการทำงานหรือตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ท่านเลือก เช่น การติดตามผลงานของรัฐบาลตามนโยบายที่หาเสียง เป็นต้น	2.69	0.95	ปานกลาง
	รวม	2.38	0.90	น้อย

(n=269)

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เพิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 7 มีการได้ติดตามการทำงานหรือตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ท่านเลือก เช่น การติดตามผลงานของรัฐบาลตามนโยบายที่หาเสียง เป็นต้น รองลงมา คือ ข้อที่ 5 เป็นผู้สนับสนุนนักการเมืองที่มีความสามารถเข้าไปทำงานร่วมกับรัฐบาลในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 4 สนใจเข้าร่วมรณรงค์ทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เช่น รณรงค์การเลือกตั้ง ติดสติ๊กเกอร์หรือเข็มกลัด เป็นต้น

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์ อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ของพนักงานที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปรากฏผลดังตารางที่ 4.10-4.50

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	146	2.84	0.49	ปานกลาง
หญิง	123	2.69	0.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	146	2.84	0.49	2.42	0.19
หญิง	123	2.69	0.48		

จากตารางที่ 4.11 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	146	2.65	0.68	ปานกลาง
หญิง	123	2.71	0.71	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	146	2.65	0.68	0.76	0.77
หญิง	123	2.71	0.71		

จากตารางที่ 4.13 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	146	2.16	0.74	น้อย
หญิง	123	2.08	0.74	น้อย

จากตารางที่ 4.14 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	146	2.16	0.74	0.86	0.40
หญิง	123	2.08	0.74		

จากตารางที่ 4.15 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขา มหาวิทยาลัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	146	4.10	0.84	มาก
หญิง	123	3.80	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาวิทยาลัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาวิทยาลัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	146	4.10	0.84	3.14	0.81
หญิง	123	3.80	0.79		

จากตารางที่ 4.17 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาวิทยาลัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	146	2.49	0.68	น้อย
หญิง	123	2.25	0.68	น้อย

จากตารางที่ 4.18 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	146	2.49	0.68	2.8	0.61
หญิง	123	2.25	0.68		

จากตารางที่ 4.19 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-27 ปี	64	2.77	0.51	ปานกลาง
28-37 ปี	96	2.78	0.57	ปานกลาง
38-47 ปี	87	2.78	0.41	ปานกลาง
48 ปีขึ้นไป	22	2.72	0.40	ปานกลาง
รวม	269	2.76	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.20 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม ทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามช่วงอายุ พบว่า สูงที่สุด คือ พนักงานที่มีอายุ 38-47 ปี อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ พนักงานที่มีอายุ 28-37 ปี อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำที่สุด คือ พนักงานที่มีอายุ 48 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.21 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.07	3	0.02	0.09	0.96
ภายในกลุ่ม	66.03	265	0.24		
รวม	66.10	268			

จากตารางที่ 4.21 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเพิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-27 ปี	64	2.73	0.78	ปานกลาง
28-37 ปี	96	2.73	0.80	ปานกลาง
38-47 ปี	87	2.61	0.57	ปานกลาง
48 ปีขึ้นไป	22	2.56	0.47	น้อย
รวม	269	2.65	0.65	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.22 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเพิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามช่วงอายุ พบว่า สูงที่สุดคือ พนักงานที่มีอายุ 18-27 ปี อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ พนักงานที่มีอายุ 28-37 ปี อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำที่สุด คือ พนักงานที่มีอายุ 48 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.23 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเพิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.21	3	0.06	0.83	0.47
ภายในกลุ่ม	128.49	265	0.52		
รวม	129.70	268			

จากตารางที่ 4.23 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเพิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
18-27 ปี	64	2.03	0.76	น้อย
28-37 ปี	96	2.18	0.83	น้อย
38-47 ปี	87	2.14	0.60	น้อย
48 ปีขึ้นไป	22	2.07	0.69	น้อย
รวม	269	2.10	0.72	น้อย

จากตารางที่ 4.24 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกตามช่วงอายุ พบว่า สูงที่สุด คือ พนักงานที่มีอายุ 28-37 ปี อยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือ พนักงานที่มีอายุ 38-47 ปี อยู่ในระดับน้อย และต่ำที่สุด คือ พนักงานที่มีอายุ 18-27 ปี อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.25 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.95	3	0.31	0.57	0.63
ภายในกลุ่ม	145.72	265	0.55		
รวม	146.67	268			

จากตารางที่ 4.25 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.26 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย
 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิ
 เลือกตั้ง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-27 ปี	64	3.97	0.79	มาก
28-37 ปี	96	3.94	0.88	มาก
38-47 ปี	87	4.04	0.84	มาก
48 ปีขึ้นไป	22	4.00	0.75	มาก
รวม	269	3.98	0.81	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย
 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง
 จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกตามช่วงอายุ พบว่า สูงที่สุด คือ พนักงานที่มี
 อายุ 38-47 ปี อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ พนักงานที่มีอายุ 48 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก และต่ำ
 ที่สุด คือ พนักงานที่มีอายุ 28-37 ปี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.27 แสดงการวิเคราะห์ความการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท
 อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัด
 สมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.48	3	0.16	0.22	0.87
ภายในกลุ่ม	187.09	265	0.70		
รวม	187.57	268			

จากตารางที่ 4.27 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย
 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิ
 เลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-27 ปี	64	2.41	0.74	น้อย
28-37 ปี	96	2.35	0.72	น้อย
38-47 ปี	87	2.40	0.62	น้อย
48 ปีขึ้นไป	22	2.33	0.67	น้อย
รวม	269	2.37	0.68	น้อย

จากตารางที่ 4.28 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกตามช่วงอายุ พบว่า สูงที่สุด คือ พนักงานที่มีอายุ 18-27 ปี อยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือ พนักงานที่มีอายุ 38-47 ปี อยู่ในระดับน้อย และต่ำที่สุด คือ พนักงานที่มีอายุ 48 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.29 แสดงการวิเคราะห์ความการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองจำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.23	3	0.08	0.16	0.92
ภายในกลุ่ม	127.84	265	0.48		
รวม	128.07	268			

จากตารางที่ 4.29 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	89	2.74	0.43	ปานกลาง
ปวช./มัธยมศึกษา	117	2.76	0.54	ปานกลาง
ปวส./ปริญญาตรี	59	2.85	0.50	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.81	0.28	ปานกลาง
รวม	269	2.79	0.43	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.30 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม ทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามช่วงระดับการศึกษาพบว่า สูงที่สุด คือ พนักงานที่มีระดับการศึกษา ปวส./ปริญญาตรี อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ พนักงานที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำที่สุด คือ พนักงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.31 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.52	3	0.17	0.70	0.54
ภายในกลุ่ม	65.58	265	0.24		
รวม	66.10	268			

จากตารางที่ 4.31 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขา มหาวิทยาลัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	89	2.48	0.57	น้อย
ปวช./มัธยมศึกษา	117	2.76	0.71	ปานกลาง
ปวส./ปริญญาตรี	59	2.82	0.77	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.58	0.48	น้อย
รวม	269	2.66	0.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.32 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาวิทยาลัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามช่วงระดับการศึกษา พบว่า สูงที่สุด คือ พนักงานที่มีระดับการศึกษา ปวส./ปริญญาตรี อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ พนักงานที่มีระดับการศึกษา ปวช./มัธยมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำที่สุด คือ พนักงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.33 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5.67	3	1.89	4.03	0.00*
ภายในกลุ่ม	124.03	256	0.46		
รวม	129.70	268			

จากตารางที่ 4.33 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)

ตารางที่ 4.34 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้วยวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffé)

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา ($\bar{x} = 2.48$)	ปวช./ มัธยมศึกษา ($\bar{x} = 2.76$)	ปวส./ ปริญญาตรี ($\bar{x} = 2.82$)	สูงกว่า ปริญญาตรี ($\bar{x} = 2.58$)
ประถมศึกษา ($\bar{x} = 2.48$)	-	-0.28*	-0.34*	-0.10
ปวช./มัธยมศึกษา ($\bar{x} = 2.76$)		-	-0.05	0.18
ปวส./ปริญญาตรี ($\bar{x} = 2.82$)			-	0.23
สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{x} = 2.58$)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.34 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างจากพนักงานที่มีระดับการศึกษา ปวช./มัธยมศึกษา และ ปวส./ปริญญาตรี

ตารางที่ 4.35 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	89	2.12	0.60	น้อย
ปวช./มัธยมศึกษา	117	2.06	0.78	น้อย
ปวส./ปริญญาตรี	59	2.23	0.83	น้อย
สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.25	0.31	น้อย
รวม	269	2.16	0.63	น้อย

จากตารางที่ 4.35 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกตามช่วงระดับการศึกษา พบว่า สูงที่สุด คือ พนักงานที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือ พนักงานที่มีระดับการศึกษา ปวส./ปริญญาตรี อยู่ในระดับน้อย และต่ำที่สุด คือ พนักงานที่มีระดับการศึกษา ปวช./มัธยมศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.36 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.16	3	0.38	0.70	0.55
ภายในกลุ่ม	145.51	265	0.54		
รวม	146.67	268			

จากตารางที่ 4.36 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.37 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขา
 มหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิ
 เลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	89	4.01	0.81	มาก
ปวช./มัธยมศึกษา	117	3.95	0.89	มาก
ปวส./ปริญญาตรี	59	4.00	0.76	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	4	4.37	0.28	มากที่สุด
รวม	269	4.08	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.37 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย
 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง
 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกตามช่วงระดับการศึกษา พบว่า สูง
 ที่สุด คือ พนักงานที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ
 พนักงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ พนักงานที่มีระดับ
 การศึกษา ปวช./มัธยมศึกษา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.38 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.83	3	0.27	0.39	0.75
ภายในกลุ่ม	186.74	265	0.70		
รวม	187.57	268			

จากตารางที่ 4.38 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.39 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	89	2.40	0.61	น้อย
ปวช./มัธยมศึกษา	117	2.34	0.70	น้อย
ปวส./ปริญญาตรี	59	2.44	0.76	น้อย
สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.14	0.78	น้อย
รวม	269	2.33	0.71	น้อย

จากตารางที่ 4.39 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกตามช่วงระดับการศึกษา พบว่า สูงที่สุด คือ พนักงานที่มีระดับการศึกษา ปวส./ปริญญาตรี อยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือ พนักงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา อยู่ในระดับน้อย และต่ำที่สุด คือ พนักงานที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.40 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.63	3	0.21	0.43	0.72
ภายในกลุ่ม	127.45	265	0.48		
รวม	128.08	268			

จากตารางที่ 4.40 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.41 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ไม่เกิน 4 ปี	140	2.83	0.46	ปานกลาง
4-6 ปี	45	2.78	0.51	ปานกลาง
7-9 ปี	22	2.74	0.49	ปานกลาง
10 ปีขึ้นไป	62	2.67	0.53	ปานกลาง
รวม	269	2.75	0.49	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.41 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม ทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามช่วงประสบการณ์ พบว่า สูงที่สุด คือ พนักงานที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 4 ปี อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ พนักงานที่มีประสบการณ์ 4-6 ปี อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำที่สุด คือ พนักงานที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.42 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.13	3	0.37	1.53	0.20
ภายในกลุ่ม	64.97	265	0.24		
รวม	66.10	268			

จากตารางที่ 4.42 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.43 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขา มหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ไม่เกิน 4 ปี	140	2.70	0.74	ปานกลาง
4-6 ปี	45	2.70	0.71	ปานกลาง
7-9 ปี	22	2.65	0.73	ปานกลาง
10 ปีขึ้นไป	62	2.63	0.54	ปานกลาง
รวม	269	2.67	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.43 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามช่วงประสบการณ์ พบว่า สูงที่สุด คือ พนักงานที่มีประสบการณ์ 4-6 ปี อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ พนักงานที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 4 ปี อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำที่สุด คือ พนักงานที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.44 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.22	3	0.07	0.15	0.92
ภายในกลุ่ม	129.48	265	0.48		
รวม	129.70	268			

จากตารางที่ 4.44 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.45 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ไม่เกิน 4 ปี	140	2.16	0.71	น้อย
4-6 ปี	45	2.21	0.89	น้อย
7-9 ปี	22	2.12	0.53	น้อย
10 ปีขึ้นไป	62	1.97	0.73	น้อย
รวม	269	2.11	0.71	น้อย

จากตารางที่ 4.45 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกตามช่วงประสบการณ์ พบว่า สูงที่สุด คือ พนักงานที่มีประสบการณ์ 4-6 ปี อยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือ พนักงานที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 4 ปี อยู่ในระดับน้อย และต่ำที่สุด คือ พนักงานที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.46 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.07	3	0.69	1.27	0.28
ภายในกลุ่ม	144.59	265	0.54		
รวม	146.66	268			

จากตารางที่ 4.46 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.47 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขา มหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ไม่เกิน 4 ปี	140	4.10	0.68	มาก
4-6 ปี	45	3.78	0.90	มาก
7-9 ปี	22	3.93	1.01	มาก
10 ปีขึ้นไป	62	3.88	1.00	มาก
รวม	269	3.92	0.89	มาก

จากตารางที่ 4.47 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกตามช่วงประสบการณ์ พบว่า สูงที่สุด คือ พนักงานที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 4 ปี อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ พนักงานที่มี ประสบการณ์ 7-9 ปี อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ พนักงานที่มีประสบการณ์ 4-6 ปี อยู่ใน ระดับมาก

ตารางที่ 4.48 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4.44	3	1.48	2.14	0.09
ภายในกลุ่ม	183.12	265	0.69		
รวม	187.56	268			

จากตารางที่ 4.48 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.49 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ไม่เกิน 4 ปี	140	2.42	0.68	น้อย
4-6 ปี	45	2.46	0.59	น้อย
7-9 ปี	22	2.31	0.68	น้อย
10 ปีขึ้นไป	62	2.26	0.76	น้อย
รวม	269	2.36	0.67	น้อย

จากตารางที่ 4.49 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกตามช่วงประสบการณ์ พบว่า สูงที่สุด คือ พนักงานที่มีประสบการณ์ 4-6 ปี อยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือ พนักงานที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 4 ปี อยู่ในระดับน้อย และต่ำที่สุด คือ พนักงานที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.50 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.56	3	0.52	1.08	0.35
ภายในกลุ่ม	126.52	265	0.47		
รวม	128.08	268			

จากตารางที่ 4.50 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย
ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.51-4.54

ตารางที่ 4.51 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบล
นาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง	
1.1 ควรมีการเพิ่มโทรศัพท์ตามจุดที่เหมาะสม เพื่อให้พนักงานได้รับฟัง ข่าวสาร	12
1.2 ควรมีการจัดมุมหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้น และมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารตาม บอร์ดตามจุดต่างในโรงงาน	10
รวม	22

จากตารางที่ 4.51 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย
ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ได้เสนอแนะเพิ่มเติมประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วน
ร่วมทางการเมือง ด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมือง เรียงตามลำดับความถี่มากไปหาน้อย ได้แก่
ข้อที่ 1.1 ควรมีการเพิ่มโทรศัพท์ตามจุดที่เหมาะสม เพื่อให้พนักงานได้รับฟังข่าวสาร และ
ข้อที่ 1.2 ควรมีการจัดมุมหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้น และมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารตามบอร์ดตามจุด
ต่างในโรงงาน

ตารางที่ 4.52 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
2. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	
2.1 ควรประชาสัมพันธ์ให้พนักงานแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในทางที่สร้างสรรค์	9
2.2 ควรส่งเสริมให้พนักงานได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างอิสระเสรี	6
รวม	15

จากตารางที่ 4.52 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ได้เสนอแนะเพิ่มเติมประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เรียงตามลำดับความถี่มากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 2.1 ควรประชาสัมพันธ์ให้พนักงานแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในทางที่สร้างสรรค์ และข้อที่ 2.2 ควรส่งเสริมให้พนักงานได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างอิสระเสรี

ตารางที่ 4.53 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
3. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	
3.1 ควรเป็นผู้ดำเนินการแทนพนักงานในการยื่นคำร้องขอเลือกตั้งล่วงหน้าให้กับพนักงานทุกคน	16
3.2 ควรส่งเสริม และเปิดโอกาสให้พนักงานลากลับภูมิลำเนา เพื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น	8
3.3 ควรให้ความรู้แก่พนักงานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เช่น การประชาสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งติดตามบอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น	7
3.4 ควรมีการส่งเสริม รณรงค์ และประชาสัมพันธ์ให้พนักงานทราบถึงความสำคัญเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น	6
รวม	37

จากตารางที่ 4.53 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ได้เสนอแนะเพิ่มเติมประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง เรียงตามลำดับความถี่มากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 3.1 ควรเป็นผู้ดำเนินการแทนพนักงานในการยื่นคำร้องขอเลือกตั้งนอกพื้นที่ให้กับพนักงานทุกคน ข้อที่ 3.2 ควรส่งเสริม และเปิดโอกาสให้พนักงานลากลับภูมิลำเนา เพื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ข้อที่ 3.3 ควรให้ความรู้แก่พนักงานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เช่น การประชาสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งติดตามบอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น และ ข้อที่ 3.4 ควรมีการส่งเสริม รณรงค์ และประชาสัมพันธ์ให้พนักงานทราบถึงความสำคัญเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น

ตารางที่ 4.54 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
4. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	
4.1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ความรู้ และส่งเสริมให้พนักงานเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองตามแนวทางประชาธิปไตย	7
4.2 ควรเปิดโอกาสให้นักการเมืองเข้ามาปราศรัยของพรรคการเมืองให้กับพนักงานตามความเหมาะสม	5
รวม	12

จากตารางที่ 4.54 พบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ได้เสนอแนะเพิ่มเติมประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เรียงตามลำดับความถี่มากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 4.1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ความรู้ และส่งเสริมให้พนักงานเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองตามแนวทางประชาธิปไตย และข้อที่ 4.2 ควรเปิดโอกาสให้นักการเมืองเข้ามาปราศรัยของพรรคการเมืองให้กับพนักงานตามความเหมาะสม

โดยสรุป พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ลำดับตามความถี่มากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 3.1 ควรเป็นผู้ดำเนินการแทนพนักงานในการยื่นคำร้องขอเลือกตั้งล่วงหน้าให้กับพนักงานทุกคน ข้อที่ 1.1 ควรมีการเพิ่มโทรทัศน์ตามจุดที่เหมาะสม เพื่อให้พนักงานได้รับฟังข่าวสาร และข้อที่ 1.2 ควรมีการจัดมุมหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้น และมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารตามบอร์ดตามจุดต่างในโรงงาน

ตอนที่ 5 คำสัมภาษณ์เชิงลึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) โดยผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ดุลยพินิจในการตอบคำถามตามความพึงพอใจของตน โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เริ่มต้นด้วยปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และคำถามอันเป็นโครงร่างโดยรวม

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) คือ พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขา มหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1) นายผลตุงพันธ์ ทูมมาลา	ผู้ช่วยผู้จัดการโรงงาน
2) นางนิภาพรรณ นามมุงคุณ	ผู้จัดการฝ่ายผลิต Plant 2
3) นายธีรยุทธ ใจดี	ผู้จัดการฝ่ายวิศวกรรมซ่อมบำรุง
4) นายยุวเวช แจ่มเพ็ญ	หัวหน้าแผนก
5) นางสาวธนัฐฐา สมวงศ์ษา	เจ้าหน้าที่อาวุโส

คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 4 ข้อ ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง
- 2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง
- 3) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง
- 4) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

1) ชื่อ นายผดุงพันธ์ ทูมมาลา ผู้ช่วยผู้จัดการโรงงาน

(1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

ข่าวสารทุกข่าวสารมีความสำคัญและจำเป็นกับชีวิตประจำวันของทุกคน การบริโภคข่าวสารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องรับรู้ เช่น สภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ เป็นต้น ข่าวสารทางการเมืองก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน เพราะทุกคนเป็นผู้อยู่อาศัยในประเทศไทย อยู่ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หรือมีการเคลื่อนไหวทางการเมือง ก็ควรมีการติดตามข่าวสารเอาไว้ เพื่อให้รู้เท่าทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

(2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

ความคิดเห็นอาจมองเป็นเรื่องอิสระ แต่ถ้าเราแสดงความคิดเห็นที่พาดพิงถึงบุคคลอื่นไปในทางเสียหาย ทำให้ผู้อื่นเกิดความเสื่อมเสีย หรือเสียหาย ก็อาจทำให้เกิดเป็นคดีความได้ ความคิดเห็นเราอาจมีมุมมองที่แตกต่างกัน แต่ไม่ควรที่แตกแยกกัน ควรมีการแสดงความคิดเห็นไปในทางที่สร้างสรรค์จะเป็นการออกความคิดเห็นที่ดีที่สุด

(3) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

การเลือกตั้งถือเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดี การไปใช้สิทธิเลือกตั้งในแต่ละครั้งถือเป็นสิ่งสำคัญมาก หนึ่งสิทธิ์ หนึ่งเสียง รวมกันหลายล้านเสียง เป็นผลที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของประเทศ ดังนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์ในองค์กรเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพื่อให้พนักงานได้มีความตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

(4) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองนั้นขึ้นอยู่กับความสมัครใจแล้วแต่ความชอบของแต่ละคนไม่สามารถห้ามกันได้ แต่ขอให้แสดงออกไปในทางที่สร้างสรรค์ ไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น และองค์กร¹

¹สัมภาษณ์ นายผดุงพันธ์ ทูมมาลา, ผู้ช่วยผู้จัดการโรงงาน, 1 กุมภาพันธ์ 2557.

2) ชื่อ นางนิภาพรรณ นามมุงคุณ ผู้จัดการฝ่ายผลิต Plant 2

(1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

พนักงานทุกคนมีการติดตามข่าวสารอยู่แล้ว แต่การติดตามข่าวสารนั้นขึ้นอยู่กับบุคคลว่ามีความสนใจมากน้อยแค่ไหน แต่เห็นควรให้มีการส่งเสริมข่าวสารทุกข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้พนักงานได้รับรู้ เพราะข่าวสารมีความสำคัญกับพนักงาน เพื่อให้พนักงานได้รับทราบเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ๆ และสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันได้

(2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

ความคิดเห็นทุกความคิดเห็นสามารถแสดงออกได้อย่างอิสระ ไม่สามารถปิดกั้นกันได้ คนทุกคนสามารถสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ทุกเรื่อง โดยส่วนมากพนักงานมีการสนทนาในเรื่องการเมืองน้อยมาก ส่วนใหญ่ในช่วงเวลาพักระหว่างการทำงานพนักงานจะพักผ่อน แต่ควรสนับสนุนให้พนักงานแสดงความคิดเห็นไปในทางที่สร้างสรรค์ ไม่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่น ไม่สร้างความเสียหายกับผู้อื่น

(3) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

การเลือกตั้งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ถือเป็นหัวใจหลักของประชาธิปไตย เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่จะต้องไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง พนักงานส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มาจากต่างจังหวัด หากมีการเลือกตั้งบ่อยครั้ง อาจทำให้พนักงานต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพิ่มขึ้น เพราะการเลือกตั้งนั้นมีทั้งแบบระดับชาติ และแบบท้องถิ่น ในส่วนขององค์กรควรมีประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และให้ความรู้แก่พนักงานทุกคน อีกทั้งเป็นตัวแทนในการดำเนินเอกสารการเลือกตั้งล่วงหน้าให้กับพนักงานที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด

(4) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

การเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองก็มีอยู่หลายด้าน ขึ้นอยู่กับความสนใจของแต่ละคน ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพที่จะเข้าร่วมได้อยู่แล้ว หากมีกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์ต่อพนักงาน ก็ควรมีการประชาสัมพันธ์และสนับสนุนให้พนักงานได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ²

²สัมภาษณ์ นางนิภาพรรณ นามมุงคุณ, ผู้จัดการฝ่ายผลิต Plant 2, 1 กุมภาพันธ์ 2557.

3) ชื่อ นายธีรยุทธ ใจดี ผู้จัดการฝ่ายวิศวกรรมซ่อมบำรุง

(1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

ข่าวสารสมัยนี้มีความทันสมัยมาก สามารถนำเสนอข่าวเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ทันทั่วทั้งที่ พนักงานควรต้องติดตามข่าวสารเป็นประจำ เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ของการเมืองในปัจจุบัน จะได้ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้ องค์กรควรมีการส่งเสริมการให้ข่าวสารตามความต้องการของพนักงานตามความเหมาะสม

(2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

การแสดงความคิดเห็นในปัจจุบันสามารถทำกันได้หลายทาง เกิดจากความทันสมัยของเทคโนโลยีด้วย โดยเฉพาะช่วงนี้คนส่วนใหญ่มีกระแสนิยมในการแสดงความคิดเห็นผ่านมือถือกันเยอะ สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างอิสระ สามารถสนทนากับใครก็ได้ ส่วนใหญ่จะเป็นในกลุ่มเพื่อน แต่ขอให้ออกไปมีสติในการแสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ ควรมีการสนทนาแสดงความคิดเห็นไปในทางที่ดีและสร้างสรรค์ ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนก็พอ

(3) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

การเลือกตั้งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศชาติ การเลือกตั้งมีความสำคัญต่อคนไทยทุกคน และคนไทยจะต้องไปทำหน้าที่ในการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของประชาชน ดังนั้นพนักงานทุกคนต้องไปเลือกตั้งใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียง เลือกคนเก่งที่มีความสามารถเข้าไปเป็นตัวแทนในการบริหารประเทศ

(4) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

โดยรวมแล้วทุกกิจกรรมเปิดกว้างให้ทุกคนเข้าร่วมอย่างอิสระ กิจกรรมมีหลากหลายให้เลือก ขึ้นอยู่กับความสนใจของแต่ละคน ส่วนกิจกรรมทางการเมืองนั้นเป็นกิจกรรมที่เปิดกว้างให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอยู่แล้ว รวมถึงตัวพนักงานเองด้วย แต่หากพนักงานมีความสนใจต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ควรมีการติดตามดูข่าวสารข้อมูลให้ดีก่อน และขอให้ใช้ดุลพินิจในการเข้าไปมีส่วนร่วมก่อนทุกครั้ง³

³สัมภาษณ์ นายธีรยุทธ ใจดี, ผู้จัดการฝ่ายวิศวกรรมซ่อมบำรุง, 1 กุมภาพันธ์ 2557.

4) ชื่อ นายยุทธเวช แจ่มเพ็ญ หัวหน้าแผนก

(1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

พนักงานส่วนใหญ่ใช้เวลาไปกับการทำงาน มีเวลาในการติดตามข่าวสารน้อย ส่วนมากจะเป็นช่วงเวลาพัก พอได้ติดตามข่าวสารบ้าง เพราะการรับรู้ข่าวสารมีความสำคัญต่อพนักงาน ยังมีพนักงานที่ยังอ่านติดตามข่าวสารจากหนังสือพิมพ์อยู่บ้าง แต่จุดที่บริการหนังสือพิมพ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของพนักงาน อยากให้มีการเพิ่มจุดประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมตามความเหมาะสม

(2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของพนักงานสามารถแสดงได้อย่างอิสระ พนักงานสามารถสนทนากับใครก็ได้ แต่ส่วนมากจะสนทนาในเรื่องทั่วไปมากกว่าการสนทนาเรื่องการเมือง จึงทำให้การสนทนาเรื่องการเมืองในกลุ่มของพนักงานมีน้อย แต่ยังมีกลุ่มของพนักงานเพศชายบางกลุ่มเท่านั้นที่มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่บ้างแต่ก็ไม่มากนัก

(3) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องออกไปทำหน้าที่ใช้สิทธิ์ ถึงแม้ว่าการเลือกตั้งจะมีไม่บ่อยนัก แต่มีความหมายและมีความสำคัญมากสำหรับทุกคน พนักงานส่วนใหญ่รับรู้ถึงหน้าที่นี้ดี ขึ้นอยู่กับพนักงานจะเลือกทำหน้าที่นี้หรือไม่ อยากให้มีการรณรงค์ให้พนักงานเห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง และไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันทุกคน อยากให้พนักงานทุกคนใช้สิทธิ์และเสียงของตนเลือกผู้แทนที่ดีมีสามารถเข้าไปพัฒนาและดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ

(4) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

ส่วนมากพนักงานจะใช้เวลาส่วนใหญ่ทำงาน การเข้าร่วมอาจจะมีน้อย แต่การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่มีความสนใจในกิจกรรมทางการเมืองแบบไหน สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้อิสระอยู่แล้ว กิจกรรมทางการเมืองมีหลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของพนักงานที่จะเข้าร่วมเองไม่สามารถบังคับได้⁴

⁴สัมภาษณ์ นายยุทธเวช แจ่มเพ็ญ, หัวหน้าแผนก, 1 กุมภาพันธ์ 2557.

5) ชื่อ นางสาวธัญธรา สมวงศ์ษา เจ้าหน้าที่อาวุโส

(1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

พนักงานมีการติดตามข่าวสารทั้งการเมืองและเรื่องทั่วไปอยู่บ้าง เพราะข่าวสารบางเรื่องอาจส่งผลกระทบต่อตัวเราทั้งในทางตรงและทางอ้อมได้ ข่าวสารบางเรื่องทำให้เราทราบความเคลื่อนไหวและได้รู้ถึงความเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ของประเทศ พนักงานควรมีการติดตามข่าวสารเอาไว้เพื่อสิทธิของตนเอง ควรมีการเพิ่มจุดประชาสัมพันธ์ข่าวสารไว้ตามบอร์ดต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการของพนักงาน เพื่อให้พนักงานสามารถเข้าไปอ่านติดตามข่าวสารด้วยตนเองได้

(2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

โดยทั่วไปแล้วในองค์กรเรามีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันบ่อยครั้ง แต่การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองถึงจะเป็นเรื่องทั่วไปแต่ก็เป็นเรื่องที่ถูกถึงน้อยในการสนทนา ขึ้นอยู่กับความชอบของแต่ละบุคคลไม่สามารถบังคับกันได้ ทุกคนมีอิสระในการพูดและแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกัน แต่ขอให้พูดแบบมีวิจารณญาณแสดงความคิดเห็นในทางที่สร้างสรรค์จะดีที่สุด

(3) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

พนักงานทุกคนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับพื้นฐานอยู่แล้ว และทุกคนทราบดีว่าเป็นหน้าที่ของตนที่ต้องไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง เพื่อให้พนักงานมีความตระหนักถึงหน้าที่อันเป็นสิทธิ์ของตนที่ไม่สามารถยกให้ผู้อื่นได้ องค์กรควรมีการสนับสนุนด้วยการประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพื่อเป็นการกระตุ้นส่งเสริมให้พนักงานเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น

(4) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

พนักงานสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองได้ เพราะกิจกรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน กิจกรรมทางการเมืองมีรูปแบบที่หลากหลายที่จะเชิญชวนผู้ที่สนใจมาเข้าร่วม ขึ้นอยู่กับ

ความสมัครใจของบุคคลนั้น หากต้องการเข้าร่วมกิจกรรมควรใช้วิจารณญาณในการเข้าร่วมทุกครั้ง ควรเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ที่ดีแต่สังคม⁵

สรุป คำสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์ อินเทอร์เน็ต จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ทั้ง 4 ด้าน จำนวน 5 คน ได้ให้ข้อมูลพอสรุปได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกลไกส่วนหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย ควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้พนักงานเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม พนักงานทุกคนเป็นผู้มีสิทธิเสรีภาพสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างมีอิสระ พนักงานสามารถติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองได้ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน พนักงานสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองบุคคลใดก็ได้ แต่ควรมีการแสดงความคิดเห็นไปในทางที่สร้างสรรค์ ส่วนการเลือกตั้งซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของพลเมืองในประเทศ เพื่อให้พนักงานมีความสำนึกในหน้าที่ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่พนักงาน ในส่วนของการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองนั้นขึ้นอยู่กับความสมัครใจแล้วแต่ความชอบของแต่ละบุคคล แต่ขอให้ใช้วิจารณญาณและแสดงออกไปในทางที่สร้างสรรค์ ไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น และองค์กร

---

⁵สัมภาษณ์ นางสาวณัฐฐา สมวงศ์ษา, เจ้าหน้าที่อาวุโส, 1 กุมภาพันธ์ 2557.

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า พนักงาน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีสัญชาติไทย อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 900 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบตารางของเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 269 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 25 ข้อ คือ 1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง 3) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และ 4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.80 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มในเรื่องเพศ และ F-test (One-way ANOVA) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่

อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน และนำเสนอในรูปตารางตามลำดับ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร สามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า พนักงานส่วนมาก เป็นเพศชายจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 54.30 มีอายุ 27-37 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 มีระดับการศึกษาปวช./มัธยมศึกษา จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 และมีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 4 ปี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00

5.1.2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามลำดับ เมื่อแยกเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ ทีวีออนไลน์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 6 มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากเพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิด

2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับน้อยทั้ง 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับครอบครัว ญาติพี่น้อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 4 มีการ

พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสถานที่ราชการ หรือสถานที่อื่น ๆ เช่น สถาบันการศึกษา ที่ว่าการอำเภอ เป็นต้น

3) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ต จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัด ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 4 ทำการตรวจสอบการใช้สิทธิการเลือกตั้งทุกครั้ง เช่น ตรวจสอบรายชื่อก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ข้อที่ 6 ชักชวนญาติพี่น้อง เพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิดไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ต จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 7 มีการได้ติดตามการทำงานหรือตรวจสอบการทำงาน ของนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ท่านเลือก เช่น การติดตามผลงานของรัฐบาลตามนโยบายที่หาเสียง เป็นต้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ข้อที่ 4 สนใจเข้าร่วมรณรงค์ทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เช่น รณรงค์การเลือกตั้ง ติดสติ๊กเกอร์หรือเข็มกลัด เป็นต้น

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ต จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ของพนักงานที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 พนักงานที่มีเพศต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมือง บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ต จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า พนักงาน ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ต จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 2 พนักงานที่มีอายุต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมือง บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ต จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า พนักงาน ที่มีอายุต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมือง บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ต จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 3 พนักงานที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมือง บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า พนักงานที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมือง บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) แต่พนักงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างจากพนักงานที่มีระดับการศึกษา ปวช./มัธยมศึกษา และ ปวส./ปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 4 พนักงานที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมือง บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า พนักงานที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมือง บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

5.1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ดังนี้

- 1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ข่าวสารมีความสำคัญและมีประโยชน์ ควรมีการเพิ่มโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ตามจุดที่เหมาะสม เพื่อให้พนักงานได้รับฟังข่าวสารและสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน
- 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พนักงานสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ แต่ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ เพื่อให้พนักงานแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในทางที่สร้างสรรค์
- 3) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่พนักงานทราบถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง และควรเป็นผู้ดำเนินการแทนพนักงานในการยื่นคำร้องขอเลือกตั้งล่วงหน้าให้กับพนักงานทุกคน
- 4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ควรมีการประชาสัมพันธ์ความรู้และส่งเสริมให้พนักงานเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองไปในทางที่สร้างสรรค์ และควรเปิดโอกาสให้นักการเมืองเข้ามาปราศรัยนโยบายของพรรคให้กับพนักงานได้รับฟังตามความเหมาะสม

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ใน 4 ด้าน คือ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ผู้วิจัยเห็นผลการวิจัยที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลเพิ่มตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า พนักงานมีความเข้าใจและสนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านบุคคลใกล้ชิด และผ่านสื่อต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ให้ความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย และเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของการเมือง มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮาร์เวสต์ แม็คโคลกี (Herbert McClosky) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า การกระทำโดยความสมัครใจของสมาชิกในสังคม เพื่อมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ปกครอง และกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งโดยตรง และทางอ้อม กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง การชุมนุมทางการเมือง การช่วยเหลือทางการเมือง แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมือง และการติดต่อกับผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ลักษณะของความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมทางการเมืองยังพิจารณาได้จากการสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ณรงค์ สินสวัสดิ์ กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า บุคคลที่สนใจการเมือง มีความเข้าใจการเมือง เชื่อว่าตนเองมีประสิทธิภาพทางการเมือง มีความศรัทธาในกระบวนการทางการเมือง และตัวนักการเมือง และคิดว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของตน เป็นคนที่มีความสามารถในการเข้าสังคม และเป็นคนที่มีความหวังในชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ มลลล ฤกษ์รัตน์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัทเอกชน : บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน)" พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาโรจน์ ทองแถม เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของพนักงาน บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด

(มหาชน) : ศึกษาเฉพาะกรณีแผนปฏิบัติการเขตพื้นที่ภาคใต้ของกรุงเทพมหานคร" พบว่า พนักงาน บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) แผนปฏิบัติการเขตพื้นที่ภาคใต้ของ กรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ อติศร ถาวรมาศ "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตลำภูรา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง" พบว่า พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตลำภูรามีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง 3) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และ 4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า

1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า พนักงานอาจเห็นว่าการติดตามข่าวสารเป็นเรื่องสำคัญ เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับตนเอง เป็นเรื่องที่สามารถนำไปพูดคุยกันในสังคม เพื่อแลกเปลี่ยนติดตามข่าวสารจากบุคคลใกล้ชิด แต่ปัจจุบันการสื่อสารมีความทันสมัย มีความรวดเร็วในการนำเสนอ และมีความหลากหลายให้เลือกติดตาม เช่น โทรศัพท์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งพนักงานสามารถติดตามข่าวสารผ่านสื่อทันสมัยเหล่านี้ได้ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ เสรี วงษ์มณฑา ได้กล่าวถึงความสนใจทางการเมืองไว้ว่า ในสมัยก่อนนั้นคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจการเมืองนักเพราะไม่ค่อยได้รู้ข่าวสารทางการเมือง ไม่เคยพบเห็นนักการเมืองหรือผู้บริหาร แต่ในปัจจุบันนี้ ข่าวคราวของรัฐบาลมีให้สัมผัส รับรู้กันเป็นประจำ นักการเมืองจะเป็นข่าวให้เห็นทั้งในหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง ตลอดจนการวิพากษ์วิจารณ์ทางสื่อต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ จึงมีส่วนทำให้คนในยุคนี้จะสนใจข่าวสารการเมืองเพิ่มมากขึ้น และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สาโรจน์ ทองแถม เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ พนักงาน บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) : ศึกษาเฉพาะกรณีแผนปฏิบัติการเขตพื้นที่ภาคใต้ของกรุงเทพมหานคร" พบว่า พนักงาน บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) แผนปฏิบัติการเขตพื้นที่ภาคใต้ของกรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1 มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ ที่วีออนไลน์ มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พนักงานมีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ ที่วีออนไลน์ เพราะเป็นสื่อที่มีภาพและเสียง ทำให้เข้าใจง่าย จึงทำให้พนักงานมีความสนใจในการติดตามข่าวสารผ่านโทรทัศน์ ที่วีออนไลน์ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เลขา จันท์เจริญ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี" พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ 6 มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิด มีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พนักงานอาจเห็นว่ามี การพบปะกับเพื่อนน้อย ทำให้มีการสนทนากันน้อย เนื่องจากพนักงานส่วนใหญ่อยู่ในช่วงทำงาน หรืออาจมีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อต่าง ๆ มากกว่าการติดตามข่าวสารจากเพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิด อาจด้วยเหตุนี้จึงทำให้พนักงานมีส่วนร่วมในรายข้อนี้อยู่ในระดับต่ำกว่าทุกข้อ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศร ถาวรมาศ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตลำภูรา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง" พบว่า พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตลำภูรามีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง

2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พนักงานอาจเห็นว่าตนเป็นลูกจ้าง ซึ่งต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการทำงาน จึงทำให้มีการแสดงความคิดเห็นน้อย อาจด้วยเหตุนี้จึงทำให้พนักงานมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับแนวคิดของ จันทนา สุทธิจारी ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการไว้ว่า การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ในประเด็นหรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะของประชาชน เช่น การพูด อภิปราย เขียน พิมพ์ในระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมโดยการสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมือง ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล รัฐบาลจะมีโอกาสรับรู้ปัญหา ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ วิจารณ์ ห้วงติงการทำงานของรัฐบาลจากประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยต่อการปรับปรุงการทำงานของรัฐบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ เลขา จันท์เจริญ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี" พบว่า

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐิดา ศรีกันทา เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคาร ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่" พบว่า พนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1 มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับครอบครัว ญาติพี่น้อง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พนักงานอาจเห็นว่าในการสนทนาหรือการแสดงความคิดเห็นในภายครอบครัว หรือญาติพี่น้องมีโอกาสมากกว่า ส่วนใหญ่พนักงานจะใช้เวลาหลังเลิกงาน หรือในช่วงวันหยุดอยู่กับครอบครัว จึงทำให้มีโอกาสสนทนาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สารโชน ทองแถม เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของพนักงาน บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) : ศึกษาเฉพาะกรณีแผนปฏิบัติการเขตพื้นที่ภาคใต้ของกรุงเทพมหานคร" พบว่า พนักงาน บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) แผนกปฏิบัติการเขตพื้นที่ภาคใต้ของกรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 4 มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสถานีราชการ หรือสถานที่อื่น ๆ เช่น สถาบันการศึกษา ที่ว่าการอำเภอ เป็นต้น ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พนักงานอาจเห็นว่าโอกาสในการแสดงความคิดเห็นตามสถานที่ภายนอกองค์กรมีน้อย ส่วนใหญ่พนักงานจะใช้เวลาอยู่กับการทำงานมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐิดา ศรีกันทา เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคาร ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่" พบว่า พนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อย

3) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พนักงานอาจมีความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองในประเทศ เห็นว่าการเลือกตั้งมีความสำคัญต่อระบบประชาธิปไตย และการเลือกตั้งพนักงานมีสิทธิและเสียงของตนโดยชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญ อาจด้วยเหตุนี้พนักงานจึงมีการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับมาก มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮาร์เวสต์ แม็คโคลกี (Herbert McClosky) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า การกระทำโดยความสมัครใจของสมาชิกในสังคม เพื่อมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ปกครอง และกำหนด

นโยบายสาธารณะทั้งโดยตรง และทางอ้อม กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง สอดคล้องกับแนวคิดของ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ จันทนา สุทธิจารี ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการไว้ว่า การเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุดในทางการวิจัยสามารถวัดระดับ ประเมินค่าของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แน่นอนมากกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ บรอมเมจ (Bromage) ได้กล่าวถึงการลงคะแนนเลือกตั้งไว้ว่า การปกครองในระบบประชาธิปไตยจำแนกออกเป็น 2 แบบ คือ การปกครองซึ่งประชาชนใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรง และการปกครองซึ่งประชาชนใช้อำนาจอธิปไตยผ่านทางสภาผู้แทนราษฎร การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนี้เป็นการแสดงออกของเจตนาของประชาชนต่อวิธีกำหนดนโยบายในการปกครองประเทศ การแสดงเจตจำนงดังกล่าวนี้จะมีความหมายจริง ๆ หรือมีผลตามระบอบประชาธิปไตยหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสนใจของประชาชนอย่างจริงจัง และการมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดด้วย หากประชาชนสำนึกถึงคุณค่าของความร่วมมือมาก ย่อมจะทำให้ประชาชนสามารถควบคุมพฤติกรรมของผู้แทนได้มาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ เพ็ญไทย เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ประกอบการอาชีพประกันภัย" พบว่า ผู้ประกอบการอาชีพประกันภัยมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 4 ทำการตรวจสอบการใช้สิทธิการเลือกตั้งทุกครั้ง เช่น ตรวจสอบรายชื่อก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า พนักงานอาจเห็นว่าก่อนการเลือกตั้งทุกครั้ง จะต้องทำการตรวจสอบรายชื่อทุกครั้ง เพื่อทำการตรวจสอบสิทธิการเลือกตั้งของตนนั้นอยู่ในเขตไหน หากไม่มีรายชื่อพนักงานก็ไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้ พนักงานจึงให้ความสำคัญการตรวจสอบรายชื่อเพื่อที่จะใช้สิทธิในการเลือกตั้ง อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้พนักงานมีส่วนร่วมในรายชื่อนี้สูงกว่าทุกข้อ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เลขา จันทรเจริญ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี" พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 6 ทานชักชวนญาติพี่น้อง เพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิดไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า พนักงานอาจเห็นว่าส่วนใหญ่ทุกคนจะมีความสนใจและให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งอยู่แล้ว เมื่อมีการพบปะกับเพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิด อาจมีการสนทนา

กันบ้างเล็กน้อย จึงทำให้ในรายชื่อนี้ต่ำกว่าทุกข้อ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เลขา จันท์เจริญ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิก สหกรณ์การเกษตร เมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี" พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า กิจกรรมทางการเมืองนั้นมีหลากหลายรูปแบบ สามารถสร้างความสนใจให้กับพนักงานในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองได้ เช่น การรณรงค์ การรับฟังคำปราศรัย การร่วมชุมนุม เป็นต้น ซึ่งทำให้พนักงานอาจเห็นได้ว่ากิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมภายนอกองค์กร หากพนักงานต้องการเข้าไปร่วมกิจกรรม จะต้องขออนุญาตหยุดงาน หรือใช้เวลาในวันหยุดเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม แต่พนักงานส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างทำงานประจำ เวลาส่วนใหญ่จะใช้ไปกับการทำงาน ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองน้อยลง อาจด้วยเหตุนี้จึงทำให้พนักงานมีส่วนร่วม ในรายด้านนี้อยู่ในระดับน้อย มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ ได้กล่าวถึงการแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมืองไว้ว่า การที่บุคคลจะแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ย่อมแสดงว่าบุคคลนั้นได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองจากสิ่งแวดล้อมพอสมควร จนกระทั่งเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตนเอง บุคคลที่คาดหวังว่าจะสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องอุทิศความพยายามเพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางการเมืองของตน กิจกรรมเหล่านี้เป็นรากฐานเบื้องต้น จำเป็นในการร่วมกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮาร์เวสต์ แม็คโคกี (Herbert McClosky) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า การกระทำโดยความสมัครใจของสมาชิกในสังคม เพื่อมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ปกครอง และกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งโดยตรง และทางอ้อม กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ การชุมนุมทางการเมือง การช่วยเหลือทางการเมือง แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมือง และการติดต่อกับผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ลักษณะของความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมทางการเมืองยังพิจารณาได้จากการสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ว่าที่ร้อยตรีสัมพันธ์ ภูมมาลา ได้กล่าวถึงกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง และการรณรงค์หาเสียงไว้ว่า กิจกรรมประเภทนี้ได้จัดรวมกันไว้ และเรียกรวมกันว่า

Campaign Activities กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน การทำงานให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งอย่างกระตือรือร้น การให้ความสนใจเข้าร่วมประชุมทางการเมือง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาโรจน์ ทองแถม เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของพนักงาน บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) : ศึกษาเฉพาะกรณีแผนปฏิบัติการเขตพื้นที่ภาคใต้ของกรุงเทพมหานคร" พบว่าพนักงาน บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) แผนปฏิบัติการเขตพื้นที่ภาคใต้ของกรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 7 มีการได้ติดตามการทำงานหรือตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ท่านเลือก เช่น การติดตามผลงานของรัฐบาลตามนโยบายที่หาเสียง เป็นต้น ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าพนักงานมีความสนใจในการติดตามการทำงานหรือตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองหรือรัฐบาล ตามนโยบายที่ได้หาเสียงเอาไว้ ในการติดตามการทำงานที่พนักงานสามารถติดตามได้ง่ายผ่านทางโทรทัศน์ วิทยุ สื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถทำให้เข้าถึงการติดตามการทำงานของนักการเมืองหรือรัฐบาลได้ง่าย อาจด้วยเหตุนี้จึงทำให้พนักงานมีส่วนร่วมในรายข้อนี้สูงกว่าทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศร ถาวรมาศ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตลำภูรา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง" พบว่า พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตลำภูรามีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 4 สนใจเข้าร่วมรณรงค์ทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เช่น รณรงค์การเลือกตั้ง ติดสติ๊กเกอร์หรือเข็มกลัด เป็นต้น ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พนักงานอาจเห็นได้ว่ากิจกรรมการรณรงค์เป็นกิจกรรมภายนอกองค์กร จึงมีการเข้าร่วมรณรงค์น้อย หากพนักงานต้องการเข้าร่วมรณรงค์ ต้องขออนุญาตหยุดงานเพื่อเข้าร่วม แต่หากเป็นการร่วมรณรงค์ด้วยการใช้สัญลักษณ์ด้วยการติดสติ๊กเกอร์หรือเข็มกลัด พนักงานสามารถเข้าร่วมได้ง่ายกว่า แต่หากมีการแสดงสัญลักษณ์มากเกินไปอาจขัดต่อระเบียบการแต่งกายขององค์กรได้ อาจด้วยเหตุนี้จึงทำให้พนักงานมีส่วนร่วมในรายข้อนี้ต่ำกว่าทุกข้อ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ณัฐิดา ศรีกันทา เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคาร ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่" พบว่า พนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อย ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ เลขา จันทร์เจริญ เรื่อง "การมี

ส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี” พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

5.2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง บริษัท อินเด็กซ์ อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ของพนักงานที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า

1) เพศ จากสมมติฐานที่ว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พนักงานไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้เหมือนกัน และมีความเท่าเทียมกัน ด้วยเหตุนี้พนักงานทั้งเพศชาย และเพศหญิง บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครจึงมีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรียน นวอศวานนท์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)" พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ได้แก่ เพศ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ ศิริลักษณ์ เพ็ไทย เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ประกอบการอาชีพประกันภัย" พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ เพศ ที่มีความแตกต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันด้วย และไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ เลขา จันท์เจริญ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี" พบว่า ผลการเปลี่ยนแปลงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด ที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

2) อายุ จากสมมติฐานที่ว่าพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า พนักงาน ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า อายุของพนักงานเป็นเพียงเครื่องหมายให้รู้ว่าใครเกิดก่อนเกิดหลัง แต่

การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ทุกช่วงอายุ ดังนั้นพนักงานไม่ว่าช่วงอายุใด จึงมีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐิดา ศรีกันทา เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคาร ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่" พบว่า ความแตกต่างกันทางด้าน อายุ ไม่ได้ส่งผลให้พนักงานธนาคารมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรียน นวธัศวานนท์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)" พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ได้แก่ อายุ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ เพ็ไทย เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ประกอบการอาชีพประกันภัย" พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ อายุ ที่มีความแตกต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันด้วย ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มลลล ฤกษ์รัตน์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัทเอกชน : บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน)" พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) คือปัจจัยด้านอายุของพนักงาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ระดับการศึกษา จากสมมติฐานที่ว่าพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า พนักงานที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เพราะ การศึกษาเป็นคุณวุฒิที่แสดงถึงระดับที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมา แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ทุกระดับการศึกษา ดังนั้นพนักงานไม่ว่าจะมีความรู้ในระดับใด สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย เลขา จันท์เจริญ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี" พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด ที่มี ระดับการศึกษา ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ เพ็ไทย เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ประกอบการอาชีพประกันภัย" พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การศึกษา ที่มีความแตกต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันด้วย

4) ประสพการณ์ทำงาน จากสมมติฐานที่ว่า พนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า พนักงาน ที่มีประสพการณ์ทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประสพการณ์ทำงานของพนักงานเป็นเพียงการสะสมประสพการณ์ในการทำงานเท่านั้น แต่การมีส่วนร่วมทางการเมือง พนักงานสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เท่าเทียมกัน ดังนั้นพนักงานไม่ว่ามีประสพการณ์ทำงานเท่าใด สามารถมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยน นวอศวานนท์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)" พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ได้แก่ อายุงาน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ สาโรจน์ ทองแถม เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของพนักงาน บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) : ศึกษาเฉพาะกรณีแผนปฏิบัติการเขตพื้นที่ภาคใต้ของกรุงเทพมหานคร" พบว่า ด้านมีข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ประสพการณ์การทำงาน

5.3 ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เป็นข้อเสนอแนะ และข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัย และการอภิปรายผล ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง 3) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และ 4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยควรมีการปรับปรุงในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และเพื่อให้พนักงานเกิดมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร และเป็นแนวทางในการปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงได้นำมาเป็นข้อเสนอแนะโดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

ผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์กร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรปรับปรุงแก้ไข และยกระดับการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยการส่งเสริมให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองมากขึ้น

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารองค์กร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรรักษา และยกระดับการพัฒนา โดยจัดให้มีการตรวจสอบความต้องการของพนักงานให้มากกว่าที่เป็นอยู่ และสนับสนุนให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น ผู้บริหารองค์กร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรปรับปรุงการพัฒนาด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยจัดให้มีการส่งเสริม และให้ความรู้แก่พนักงาน เพื่อให้พนักงานสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และมีความคิดเห็นในทางที่สร้างสรรค์

และแบ่งเป็นรายด้านในการเสนอแนะเชิงนโยบายตามลำดับดังนี้

1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์กร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรปรับปรุงแก้ไข และยกระดับการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยจัดให้มีการตรวจสอบความต้องการของพนักงาน และควรมีการปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารแก่พนักงานให้ดีขึ้น เพื่อให้พนักงานได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองให้อยู่ในระดับมาก และมากที่สุดต่อไป

2) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับน้อย ดังนั้น ผู้บริหารองค์กร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรปรับปรุง โดยการให้ความรู้ และให้ข่าวสารตามความต้องการของพนักงาน เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้พนักงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในทางที่สร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก และมากที่สุดต่อไป

3) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารองค์กร และผู้เกี่ยวข้อง จึงควรรักษาและยกระดับพัฒนา ในด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ และส่งเสริมให้พนักงานเห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง และการอำนวยความสะดวกเป็นตัวแทนยื่นเอกสารเลือกตั้งล่วงหน้าให้กับพนักงาน เพื่อกระตุ้นให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมให้อยู่ในระดับมาก และมากที่สุดต่อไป

4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น ผู้บริหารองค์กร และผู้เกี่ยวข้อง ควรปรับปรุง โดยการทำความรู้แก่พนักงาน ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในทางที่สร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นให้พนักงานเห็นความสำคัญของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

- 1) ควรวิจัยเกี่ยวกับ การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
- 2) ควรวิจัยเกี่ยวกับ ประชาธิปไตยในความคิดเห็นของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
- 3) ควรวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กัลยา วาณิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

_____ . สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

เกษม อุทยานิน. รัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2516.

ชัตติยา กรรณสูต. สตรีกับการเมือง รวมบทความวิชาการ พัฒนาสังคม แนวคิดและการปฏิบัติการ. กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2535.

จรรยา สุภาพ. หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2514.

จินทนา สุทธิจารี. การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : มปท., 2544.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ณศพรินดีง, 2539.

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. จิตวิทยาการเมือง. กรุงเทพมหานคร : วัชรินทร์การพิมพ์, 2539.

ธีระศักดิ์ อุ๋นอารมณ์เลิศ. เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา. นครปฐม : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

เกียรติชัย ณ นคร. ประชาธิปไตยชุมชน กลไกขับเคลื่อนภาคพลเมืองเข้มแข็ง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2553.

นวลน้อย ตีร์รัตน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : บริษัทธรรมดาเพรสจำกัด, 2545.

นิภา เมธาวีชัย. วิทยาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2543.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2535.

_____ . การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2545.

บัญญัติ แก้วส่อง. การวางแผนสาธารณสุข. ขอนแก่น : ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุขคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537.

- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. สิทธิ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์องค์การค้ำของคุรุสภา, 2545.
- พฤทธิสาธน์ ชุมพล. ระบบการเมืองความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์, 2540.
- มานิต มานิตเจริญ. พจนานุกรมไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัท รวมสาร (1977) จำกัด, 2537.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. การพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยอนุเคราะห์ไทย, 2536.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด, 2546.
- วรภูมิ มูลสิน, ดร. หลักการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS เพื่อการวิจัย. ม.ป.พ. : ม.ป.ท., 2555.
- สมนึก ภัททิยธนี. วัดผลการศึกษา. กาลสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2544.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. การเมืองแนวคิดและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, 2539.
- _____ . การเมือง : แนวคิดและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, 2545.
- สวณา พรพัฒน์กุล. ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2520.
- เสรี วงษ์มณฑา. การสื่อสารกับการเมือง. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2544.
- โสภณา เหลืองเดชาอนุรักษ์. พจนานุกรมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ภูมิปัญญา, 2550.
- สำนักพจนานุกรม มติชน. พจนานุกรมฉบับมติชน. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิชฌเนศ พรินติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด, 2547.
- อดิน รพีพัฒน์. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, 2527.
- อนุรักษ์ นิยมเวช. บทความเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2554.
- อภิชัย พันธเสน. แนวคิดทฤษฎีและภาพรวมของการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ อัมรินทร์, 2539.
- อารีย์วรรณ พูลทรัพย์. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ภูมิปัญญา, 2551.

อัศวเมศวร์ ทองนวล. การเลือกตั้งแบบเขตละหนึ่งคน. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์บริการเอกสาร
ค้นคว้าสำนักเลขาธิการรัฐสภา, 2529.

2) บทความในวารสาร

วัชรวิทย์ ไชยสาร. "การมีส่วนร่วมในทางการเมืองกับการเมืองภาคประชาชน", รัฐสภาสาร.
(พฤษภาคม 2545) : 49.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. "การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน", มติชน
รายวัน. ปีที่ 29 ฉบับที่ 10456 (วันพฤหัสบดี ที่ 26 ตุลาคม 2549) : 3.

3) บทความจากเว็บไซต์

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร, "กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข," 5 ตุลาคม 2552,
<<http://psdg.anamai.moph.go.th>>(5 October 2009).

ประสิทธิ์ สุนทรกิจปริษา, "การมีส่วนร่วมคืออะไร," 20 พฤษภาคม 2554,
<http://region2.prd.go.th/ewt_news.php?nid=9979&filename=ect54>
(11 January 2013).

ไมตรี อินทสุต, "ลงประชามติรัฐธรรมนูญ : อีกมิตินี้หนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตย,"
<<http://www2.ect.go.th/modules/>>(4 February 2013).

admin, "แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation)," 11 ธันวาคม 2556,
<<http://library.vu.ac.th/km/?p=84>>(21 September 2011).

4) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

กัญจวิวัฒน์ ยศปัญญา. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง : ศึกษากรณี
ประชาชนในหมู่บ้านดินธนา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร". ปัญหาพิเศษรัฐ
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.

เกียรติศักดิ์ ชุนทอง. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลคูซูด
อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา". สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. 2551.

- ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์, ดร. "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการรณรงค์ทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่". งานวิจัย. นักวิจัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.
- จักรพงษ์ ทองเพชร. "การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาจังหวัดที่ใช้งบประมาณตามข้อเสนอของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสตูล". วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2538.
- ณัฐดา ศรีกันทา. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคาร ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่". การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.
- ดำเกิง ลักษณะโยธิน. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนครลำปาง". ค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.
- ดนุสารถ จินอนันต์. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์". วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์, 2552.
- นันทนา วรรณนะภุติ. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี". วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539.
- ปติณญา มั่นหมาย. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนบ้านขาม หมู่ที่ 6 ตำบลเป็นสุข อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์". สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2554.
- ประสงค์ สาวเสมอ. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี". วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2551.
- ปวีณา อุดมกัน. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษา ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร". วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2553.

- พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี". สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2551.
- พิบูลย์ อรุณสันติโรจน์. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ใช้แรงงานในเขตอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี". วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2554.
- มนูญ จันทรแก้ว. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี". สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2551.
- มณฑล ฤกษ์รัตน์. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัทเอกชน : บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน)". วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547.
- ยุพาพร รุ่งงาม. "การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานประมงในการปฏิรูประบบราชการ". ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2545.
- เลขา จันทรเจริญ. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เมืองสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี". สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2554.
- ศิริรักษ์ จวงทอง. "ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2538". รายงานการวิจัยวิทยาการจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2539.
- ศิริลักษณ์ เพ็ชร์. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ประกอบการอาชีพประกันภัย". วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549.
- สรายุทธ์ ทศช่วย. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสิม อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม". วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.

- สาโรจน์ ทองแถม. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของพนักงาน บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) : ศึกษาเฉพาะกรณีแผนปฏิบัติการเขตพื้นที่ภาคใต้ของกรุงเทพมหานคร". สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2551.
- สุทธิกานต์ หาญสุรินทร์. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลเมืองน้อย อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด". สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2553.
- สุริยน นวอัครานนท์. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)". วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2549.
- เสกสรร ทักสิน. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหัวน้ำคำ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์". การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.
- สัมพันธ์ ภู่มมาลา, ว่าที่ร้อยตรี. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่". สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2549.
- อดิศร ถาวรรมาศ. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตลำภูรา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง". สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2551.
- อุสนา สิมหล้า. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบรป่า อำเภอบรป่า จังหวัดมหาสารคาม". การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.

5) เอกสารที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์

ฝ่ายบริหาร. "คู่มือคุณภาพ". 2556. (อัดสำเนา).

ฝ่ายบุคคล. "รายงานแยกประเภทพนักงานไทย/พม่าแยกตามฝ่าย,แผนก". 2556. (อัดสำเนา).

_____. "รายชื่อพนักงานเข้าทำงาน". 2556. (อัดสำเนา).

6) การสัมภาษณ์

ผดุงพันธ์ ทุ้มมาลา. ผู้ช่วยผู้จัดการโรงงาน. 1 กุมภาพันธ์ 2557.

นิภาพรรณ นามมุงคุณ. ผู้จัดการฝ่ายผลิต Plant 2. 1 กุมภาพันธ์ 2557.

ธีรยุทธ์ ใจดี. ผู้จัดการฝ่ายวิศวกรรมซ่อมบำรุง. 1 กุมภาพันธ์ 2557.

ยุวเวช แจ่มเพ็ญ. หัวหน้าแผนก. 1 กุมภาพันธ์ 2557.

ธนัฐฐา สมวงศ์ษา. เจ้าหน้าที่อาวุโส. 1 กุมภาพันธ์ 2557.

2. ภาษาอังกฤษ

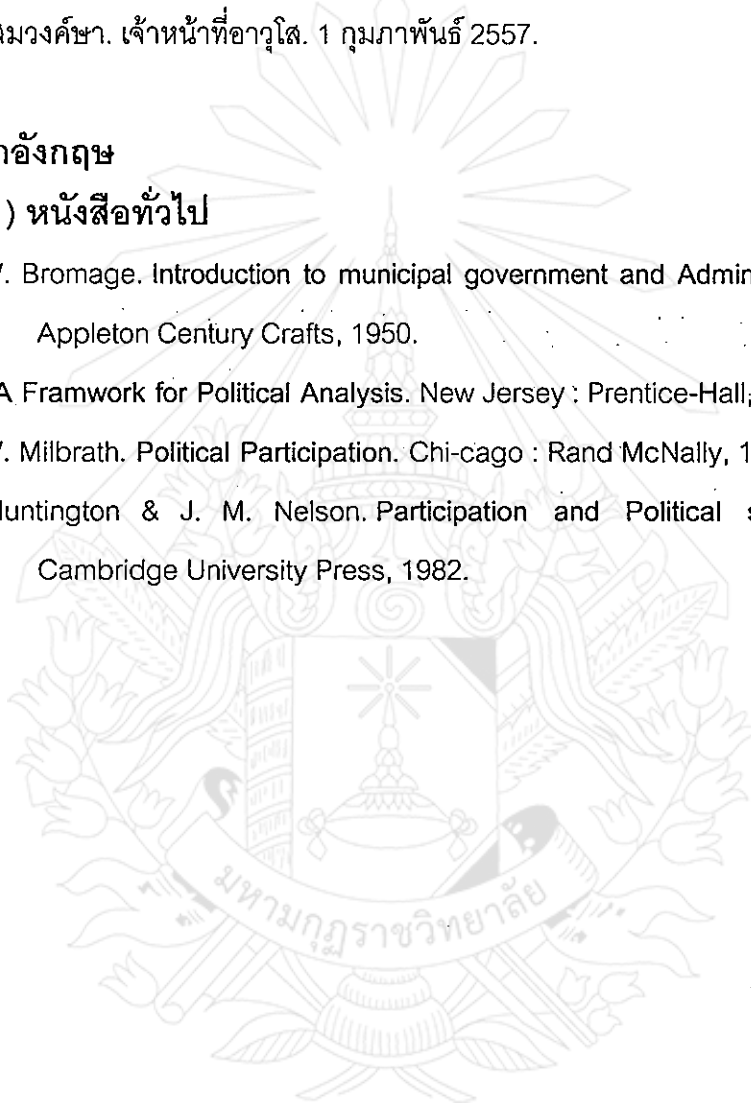
1) หนังสือทั่วไป

Arthur W. Bromage. Introduction to municipal government and Administration. New York :
Appleton Century Crafts, 1950.

Easton. A Framework for Political Analysis. New Jersey : Prentice-Hall, 1965.

Lester W. Milbrath. Political Participation. Chi-cago : Rand McNally, 1965.

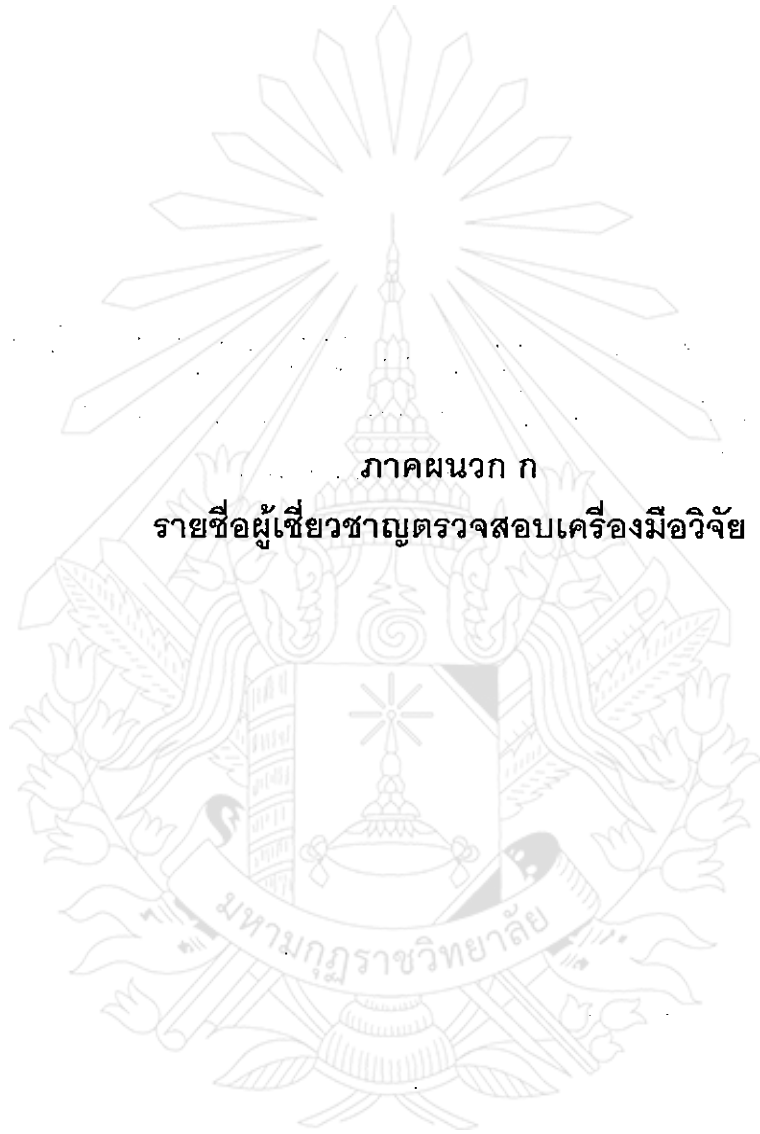
S. P. Huntington & J. M. Nelson. Participation and Political study. Cambridge :
Cambridge University Press, 1982.

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ดร. วิญญู กิณะเสน

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Buddhith Study)

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์บรรยายพิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม

2. นางกรรณา ชื่นทอง

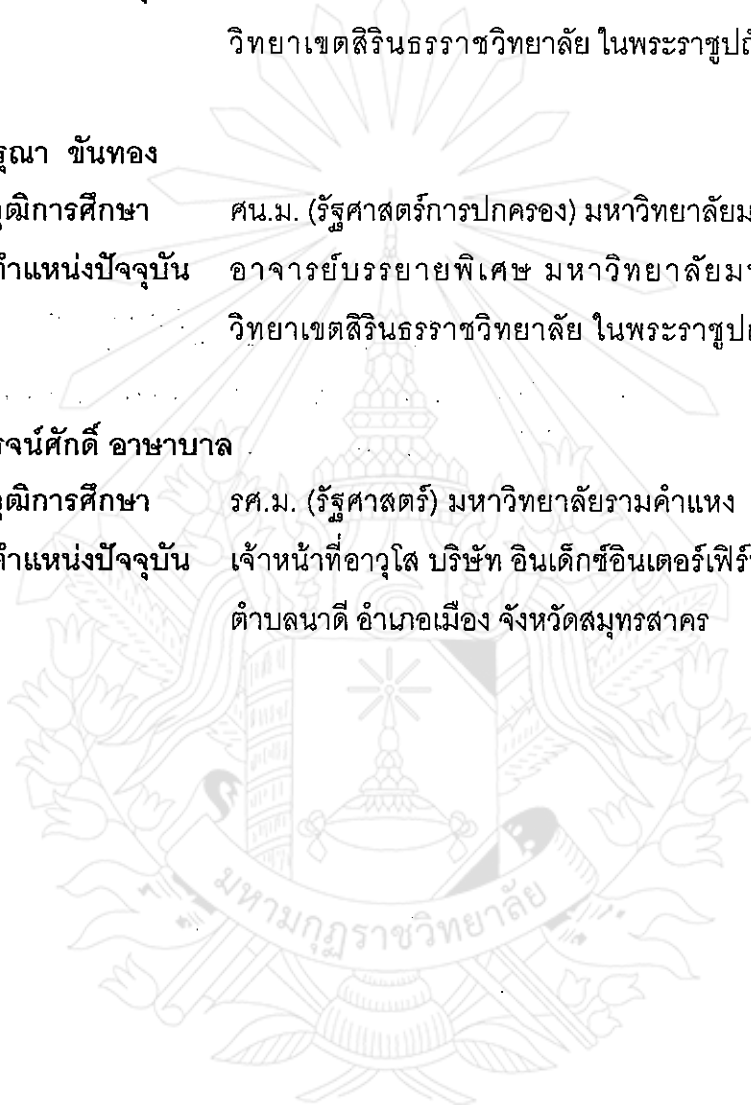
วุฒิการศึกษา ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์บรรยายพิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม

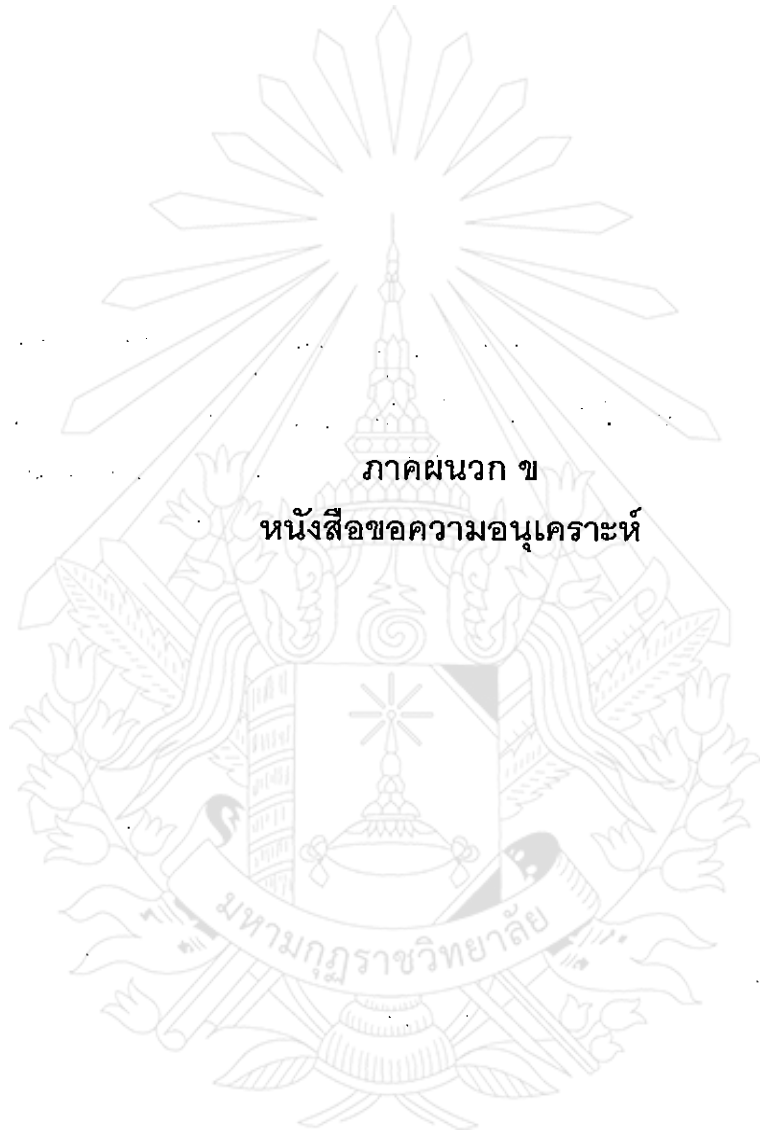
3. นายโรจน์ศักดิ์ อาษาบาล

วุฒิการศึกษา รศ.ม. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่งปัจจุบัน เจ้าหน้าที่อาวุโส บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเพิร์น จำกัด สาขามหาชัย
ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ศธ ๖๐๑๕/ว ๓๘๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร ผู้จัดการทั่วไป

ด้วย นางสาวเจนจิรา วิไล นักศึกษาศาสาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชาธิบดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

อนุมัติ

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๕๖๑๘

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ศธ ๖๐๑๕/ว ๓๘๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร. วิญญู กิณะเสน

ด้วย นางสาวเจนจิรา วิไล นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟียร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่ง เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชาธิบดีวรมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

๑๖๖๐/๑๖๖

15 ต.ก. 56

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๕, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ศธ ๖๐๑๕/ว ๓๘๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร คุณกรุณา ชันทอง

ด้วย นางสาวเจนจิรา วิไล นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท อินเทอร์เน็ตเวิร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีติวมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๕, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๕๖๑๘

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ศธ ๖๐๑๕/ว ๓๘๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติเป็นผู้อยู่ควบคุมตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร คุณโรจน์ศักดิ์ อาษาบาล

ด้วย นางสาวเจนจิรา วิไล นักศึกษาศาสนาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขออนุมัติจากท่านซึ่ง เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

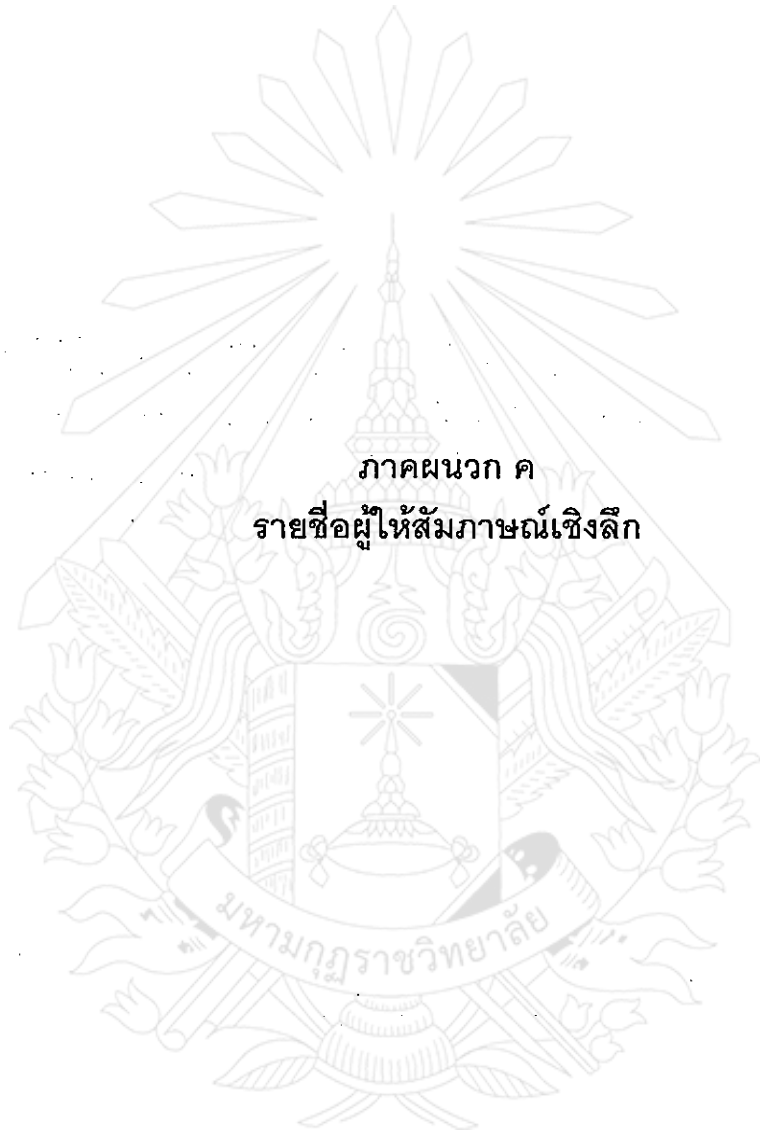
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๕๖๑๘

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

1. นายผดุงพันธ์ ทุมมามลา

อายุ 43 ปี

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี

ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้จัดการโรงงาน

ที่อยู่ 18/2 หมู่ 4 ซอยทรัพย์มหาโชค ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

2. นางนิภาพรรณ นามมุงคุณ

อายุ 38 ปี

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี

ตำแหน่ง ผู้จัดการฝ่ายผลิต Plant 2

ที่อยู่ 18/2 หมู่ 4 ซอยทรัพย์มหาโชค ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

3. นายธีรยุทธ ใจดี

อายุ 49 ปี

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี

ตำแหน่ง ผู้จัดการฝ่ายวิศวกรรมซ่อมบำรุง

ที่อยู่ 18/2 หมู่ 4 ซอยทรัพย์มหาโชค ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

4. นายยุวเวช แจ่มเพ็ญ

อายุ 39 ปี

วุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ตำแหน่ง หัวหน้าแผนก

ที่อยู่ 18/2 หมู่ 4 ซอยทรัพย์มหาโชค ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

5. นางสาวธนัฐฐา สมวงศ์ษา

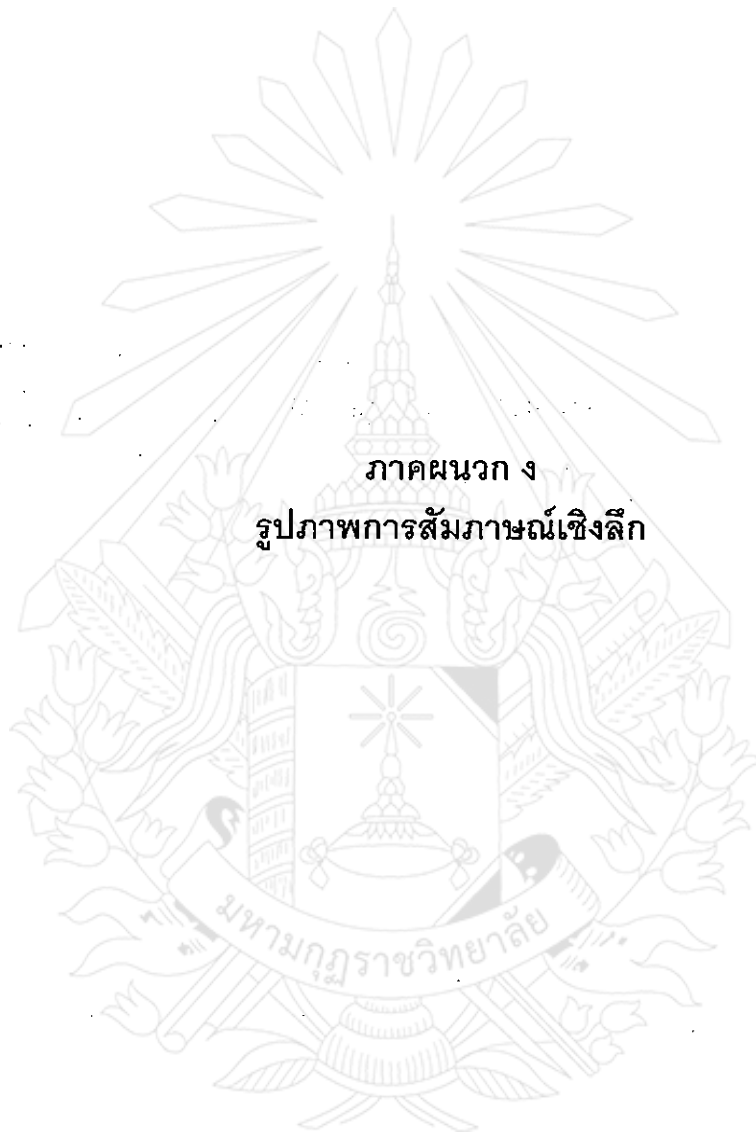
อายุ 41 ปี

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่อาวุโส

ที่อยู่ 18/2 หมู่ 4 ซอยทรัพย์มหาโชค ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ภาคผนวก ง
รูปภาพการสัมภาษณ์เชิงลึก

รูปภาพการสัมภาษณ์เชิงลึก

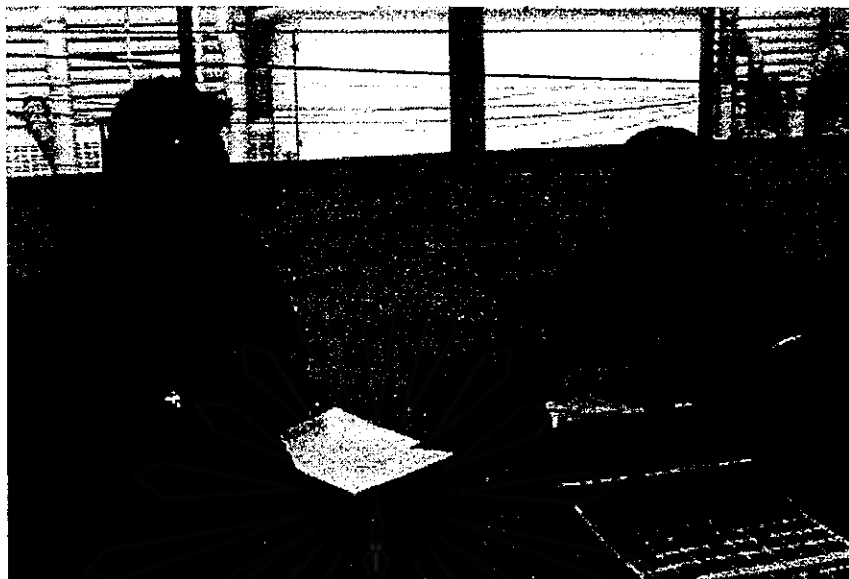

รูปภาพที่ 1 ป้าย บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟอร์นิเจอร์ จำกัด สาขามหาชัย

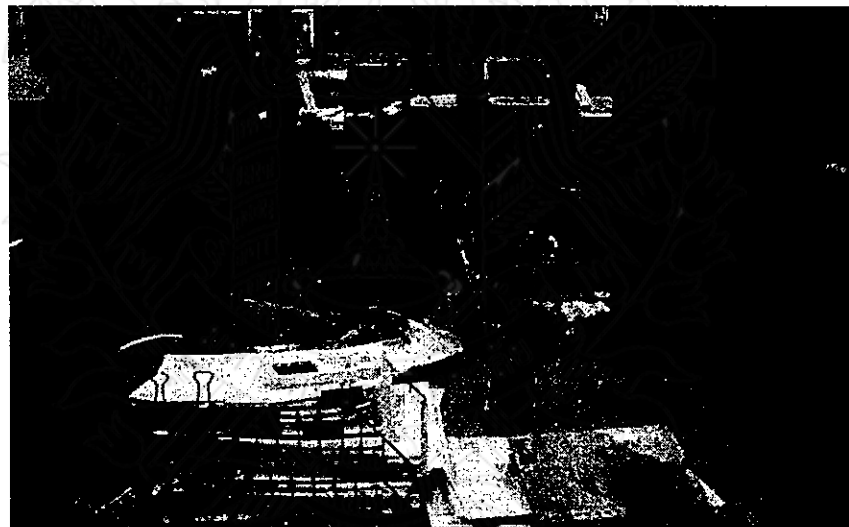

รูปภาพที่ 2 ทิวไป บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟอร์นิเจอร์ จำกัด สาขามหาชัย

รูปภาพที่ 3 สัมภาษณ์ นายผลงพันธ์ ทูมมาลา

รูปภาพที่ 4 สัมภาษณ์ นางนิภาพรรณ นามมุงคุณ

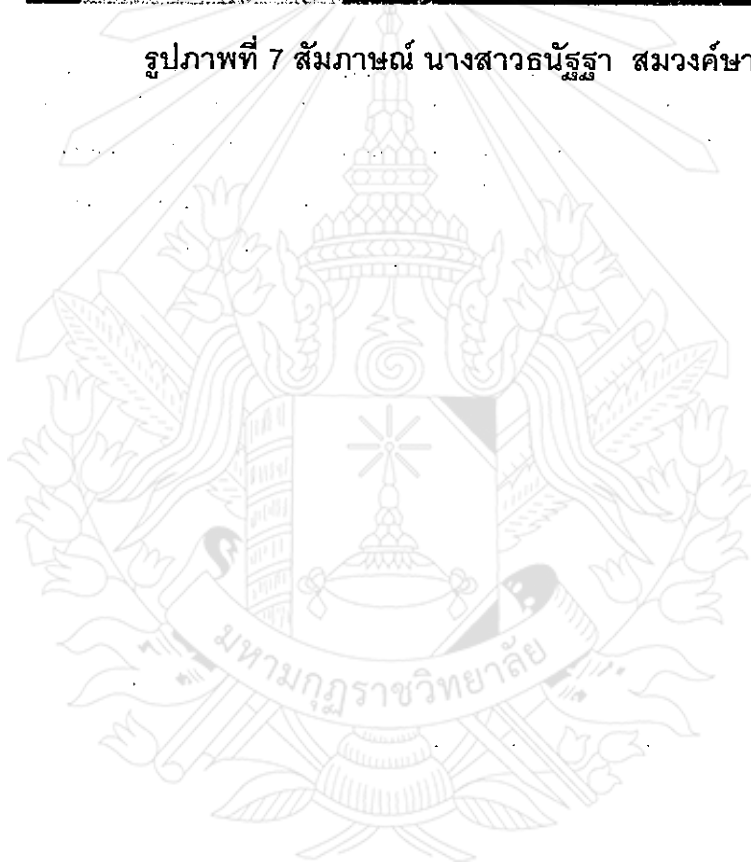
รูปภาพที่ 5 สัมภาษณ์ นายธีรยุทธ ใจดี

รูปภาพที่ 6 สัมภาษณ์ นายชวระเวช แจ่มเพ็ญ

รูปภาพที่ 7 สัมภาษณ์ นางสาวณัฐฐา สมวงศ์ษา

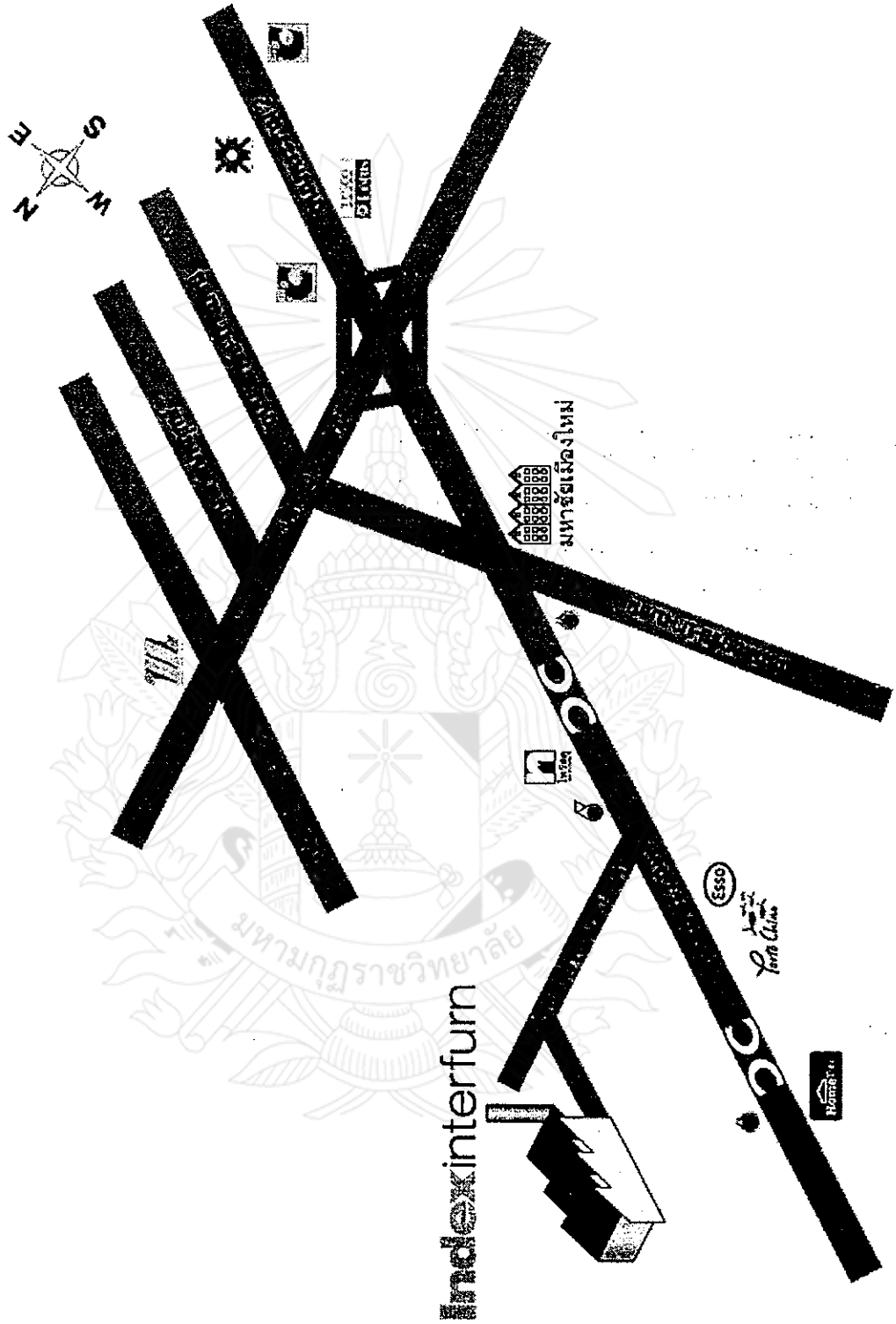

ภาคผนวก จ

แผนที่ บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย

แผนที่ บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย

รูปภาพที่ 1 แผนที่ บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม ชุดที่ 1

เลขที่.....

เรื่อง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเพิร์น จำกัด
สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยประกอบการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
2. คำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ตอบแต่อย่างใด เพราะ
วิเคราะห์และเสนอผลการวิจัยในภาพรวม
3. ขอความกรุณาให้ตอบแบบสอบถามทุกตอนและทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็น
ประโยชน์ต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเพิร์น
จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเพิร์น จำกัด
สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ทั้ง 4 ด้าน
  - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อิน
เด็กซ์อินเทอร์เน็ตเพิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ลักษณะ
คำถามเป็นแบบปลายเปิด

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวเจนจิรา วิไล

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริงของท่านและกรอกข้อความในช่องว่าง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

18-27 ปี

28-37 ปี

38-47 ปี

48 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

ปวช./มัธยมศึกษา

ปวส./ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ทำงาน

ไม่เกิน 4 ปี

4-6 ปี

7-9 ปี

10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขาmahachulalongkornrajavidyalaya อําเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	มีส่วนร่วมมากที่สุด
มาก	มีค่าเท่ากับ	มีส่วนร่วมมาก
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	มีส่วนร่วมปานกลาง
น้อย	มีค่าเท่ากับ	มีส่วนร่วมน้อย
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียวที่ตรงกับการมีส่วนร่วมของท่าน

ข้อ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขาmahachulalongkornrajavidyalaya อําเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ ทีวีออนไลน์					
2.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ วิทยุออนไลน์ เสียงประชาสัมพันธ์					
3.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ ใบปลิว และป้ายประกาศ เป็นต้น					
4.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากอินเทอร์เน็ต เช่น อินสตราแกรม LINE FACEBOOK เป็นต้น					
5.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากครอบครัว หรือญาติ					
6.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากเพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิด					

ข้อ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับ ครอบครัว ญาติพี่น้อง					
2.	มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับ เพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิด					
3.	มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือนักเมืองระดับชาติหรือระดับ ท้องถิ่น					
4.	มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองผ่าน สถานที่ราชการ หรือสถานที่อื่น ๆ เช่น สถาบัน การศึกษา ที่ว่าการอำเภอ เป็นต้น					
5.	มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสื่อทันสมัย เช่น กระทู้ทางอินเทอร์เน็ต อินสตราแกรม LINE FACEBOOK เป็นต้น					
6.	มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อชักชวนหรือ โน้มน้าวให้ผู้อื่นลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือให้ผู้อื่น ลงคะแนนเสียงให้กับพรรคการเมืองที่ท่านสนับสนุน					
1.	ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความรู้ ความเข้าใจชัดเจนในวัตถุประสงค์ และ ความสำคัญของการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับ ท้องถิ่น					
2.	ให้ความสำคัญ และตระหนักถึงคุณค่าของการเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น					
3.	ได้ศึกษานโยบายของพรรคการเมืองก่อนไปใช้สิทธิ เลือกตั้ง					

ข้อ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.	ทำการตรวจสอบการใช้สิทธิการเลือกตั้งทุกครั้ง เช่น ตรวจสอบสอปรายชื่อก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น					
5.	เข้าร่วมได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งใน ระดับชาติและระดับท้องถิ่นทุกครั้ง					
6.	ชักชวนญาติพี่น้อง เพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิดไปใช้สิทธิ เลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น					
1.	ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง					
1.	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้งในระดับชาติและ ระดับท้องถิ่น					
2.	ศึกษาข้อมูลทุกครั้งก่อนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้ง ในระดับชาติและระดับท้องถิ่น					
3.	สนใจเข้าร่วมรับฟังคำปราศรัยของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น					
4.	สนใจเข้าร่วมรณรงค์ทางการเมืองทั้งในระดับชาติและ ระดับท้องถิ่น เช่น รณรงค์การเลือกตั้ง ติดสติ๊กเกอร์หรือ เข็มกลัด เป็นต้น					
5.	เป็นผู้สนับสนุนนักการเมืองที่มีความสามารถเข้าไป ทำงานร่วมกับรัฐบาลในระดับชาติและระดับท้องถิ่น					
6.	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยการชุมนุมหรือ เดินขบวนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เช่น วัน รำลึกถึงเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง การประท้วงทาง การเมือง เป็นต้น					
7.	มีการติดตามการทำงานหรือตรวจสอบการทำงานของ นักการเมือง หรือพรรคการเมืองที่ท่านเลือก เช่น การ ติดตามผลงานของรัฐบาลตามนโยบายที่หาเสียง เป็น ต้น					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์
 อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
 เพื่อให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขอความกรุณาได้ให้
 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด
 สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ต่อไป

1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

.....

.....

.....

.....

.....

2) ด้านการไปฟังคำปราศรัยของพรรคการเมือง

.....

.....

.....

.....

.....

3) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

.....

.....

.....

.....

.....

4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

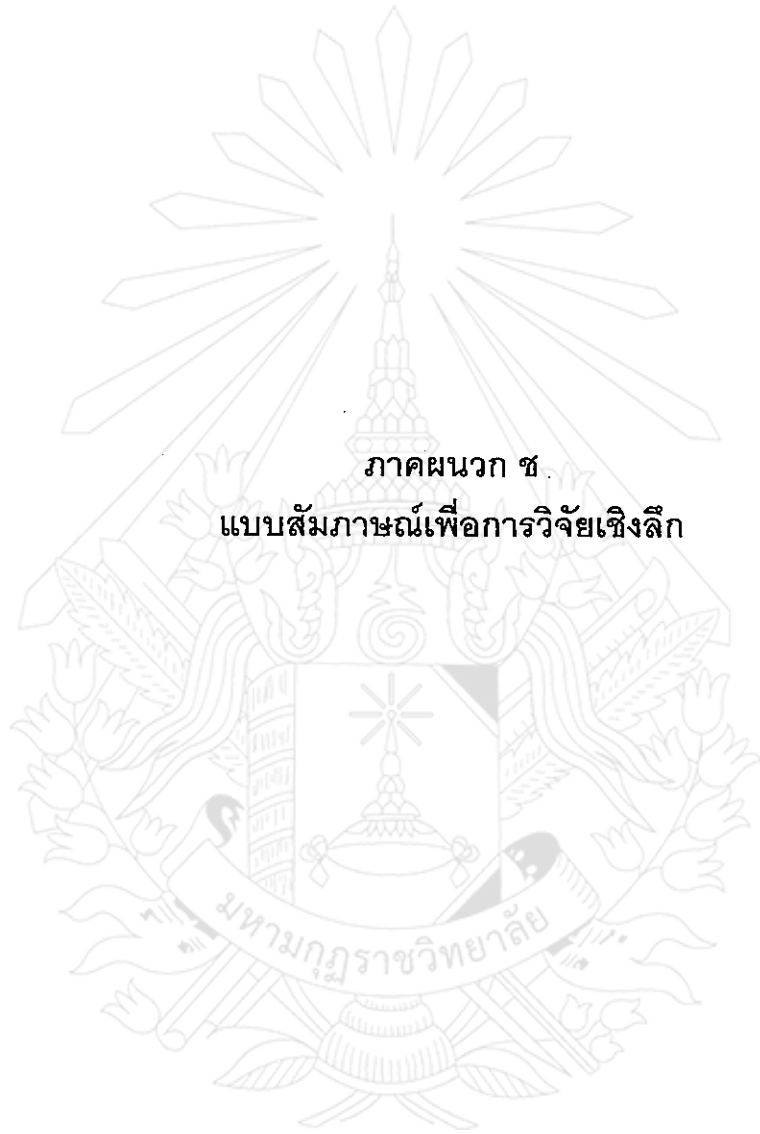
.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ช.

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเชิงลึก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย ชุดที่ 2 เลขที่.....

เรื่อง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด
สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

คำชี้แจง

ขอความกรุณาตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึกนี้ตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะปกปิดเป็นความลับ เพื่อนำไปวิเคราะห์ปัญหาในงานวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด

ผู้วิจัยขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึกมา ณ โอกาสนี้
แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด
สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก กรอกข้อมูลที่แท้จริงลงในช่องว่าง

1) ชื่อ ..... นามสกุล ..... อายุ .....

ระดับการศึกษา ..... ตำแหน่งงาน .....

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ..... หมู่ ..... ซอย ..... ถนน.....

แขวง/ตำบล ..... เขต/อำเภอ .....

จังหวัด .....

ตอนที่ 2 หัวข้อสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน
บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 4 ข้อ

1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พนักงานควรมี
ส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พนักงานควร
มีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

3) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พนักงานควรมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พนักงานควรมี
ส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ

นางสาวเจนจิรา วิไล

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ซ
สรุปผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

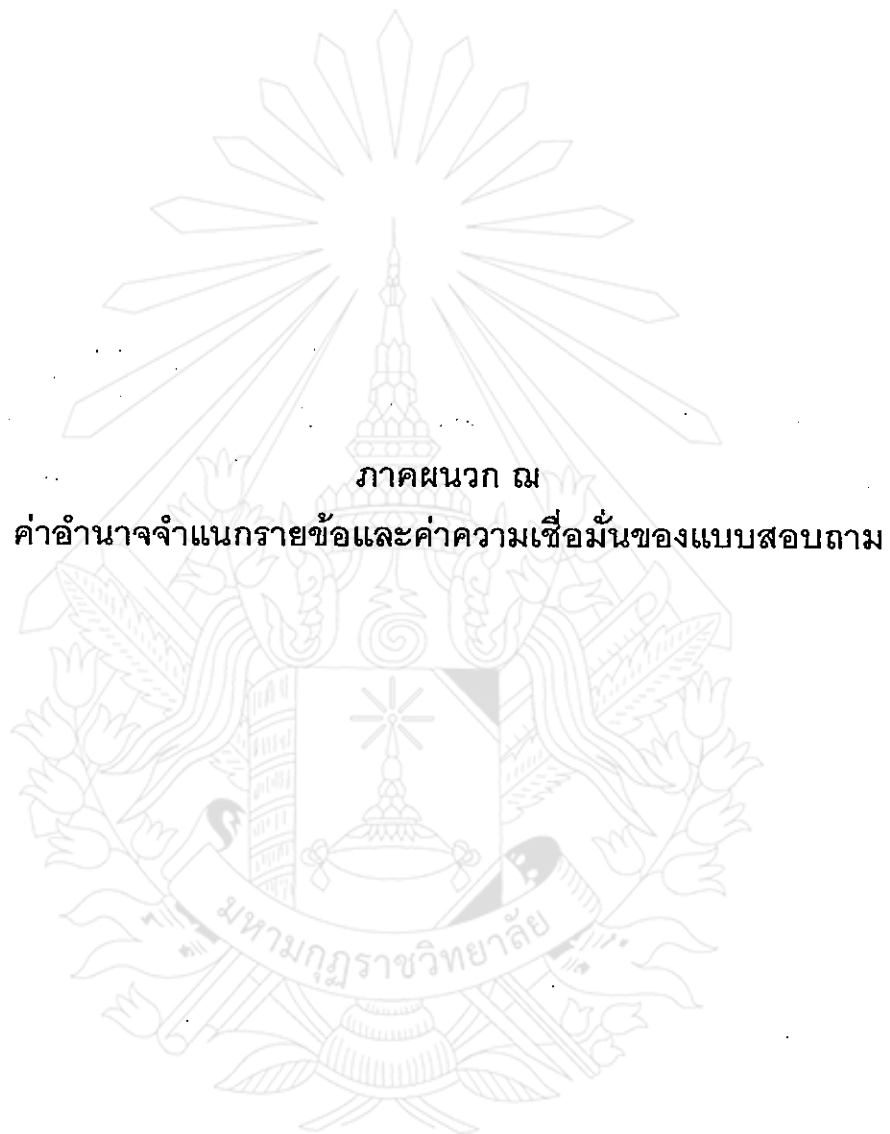
แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด
สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
 โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item-Objective Congruence Index) มีเกณฑ์ดังนี้

- +1 หมายถึง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 -1 หมายถึง ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ข้อ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์ม จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1.	ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ ทีวีออนไลน์	+1	+1	+1	1
2.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ วิทยุ ออนไลน์ เสียงประชาสัมพันธ์	+1	+1	+1	1
3.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อ สิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ โบปปลิว และป้ายประกาศ เป็นต้น	+1	+1	+1	1
4.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจาก อินเทอร์เน็ต เช่น อินสตราแกรม LINE FACEBOOK เป็นต้น	+1	+1	+1	1
5.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจาก ครอบครัว หรือญาติ	+1	+1	+1	1
6.	มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากเพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิด	+1	+1	+1	1

ข้อ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1.	ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับ ครอบครัว ญาติพี่น้อง	+1	+1	+1	1
2.	มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับ เพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิด	+1	+1	+1	1
3.	มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือนักเมืองระดับชาติหรือระดับ ท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
4.	มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองผ่าน สถานที่ราชการ หรือสถานที่อื่น ๆ เช่น สถาบัน การศึกษา ที่ว่าการอำเภอ เป็นต้น	+1	+1	+1	1
5.	มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสื่อทันสมัย เช่น กระทู้ทางอินเทอร์เน็ต อินสตราแกรม LINE FACEBOOK เป็นต้น	+1	+1	+1	1
6.	มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อชักชวนหรือ โน้มน้าวให้ผู้อื่นลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือให้ผู้อื่น ลงคะแนนเสียงให้กับพรรคการเมืองที่ท่านสนับสนุน	+1	+1	+1	1
ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง					
1.	มีความรู้ ความเข้าใจชัดเจนในวัตถุประสงค์ และ ความสำคัญของการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับ ท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
2.	ให้ความสำคัญ และตระหนักถึงคุณค่าของการเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
3.	ได้ศึกษานโยบายของพรรคการเมืองก่อนไปใช้สิทธิ เลือกตั้ง	+1	+1	+1	1

ข้อ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท อินเด็กซ์อินเตอร์เฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
4.	ทำการตรวจสอบการใช้สิทธิการเลือกตั้งทุกครั้ง เช่น ตรวจสอบสอบบรายชื่อก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น	+1	+1	+1	1
5.	เข้าร่วมได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งใน ระดับชาติและระดับท้องถิ่นทุกครั้ง	+1	+1	+1	1
6.	ชักชวนญาติพี่น้อง เพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิดไปใช้สิทธิ เลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง					
1.	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้งในระดับชาติและ ระดับท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
2.	ศึกษาข้อมูลทุกครั้งก่อนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้ง ในระดับชาติและระดับท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
3.	สนใจเข้าร่วมรับฟังคำปราศรัยของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
4.	สนใจเข้าร่วมรณรงค์ทางการเมืองทั้งในระดับชาติและ ระดับท้องถิ่น เช่น รณรงค์การเลือกตั้ง ติดสติ๊กเกอร์หรือ เข็มกลัด เป็นต้น	+1	+1	+1	1
5.	เป็นผู้สนับสนุนนักการเมืองที่มีความสามารถเข้าไป ทำงานร่วมกับรัฐบาลในระดับชาติและระดับท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
6.	สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยการชุมนุมหรือเดินขบวน ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เช่น วันรำลึกถึงเหตุการณ์ สำคัญทางการเมือง การประท้วงทางการเมือง เป็นต้น	+1	+1	+1	1
7.	มีการติดตามการทำงานหรือตรวจสอบการทำงานของ นักการเมือง หรือพรรคการเมืองที่ท่านเลือก เช่น การติดตาม ผลงานของรัฐบาลตามนโยบายที่ท่านเลือก เป็นต้น	+1	+1	+1	1

ภาคผนวก ฅ

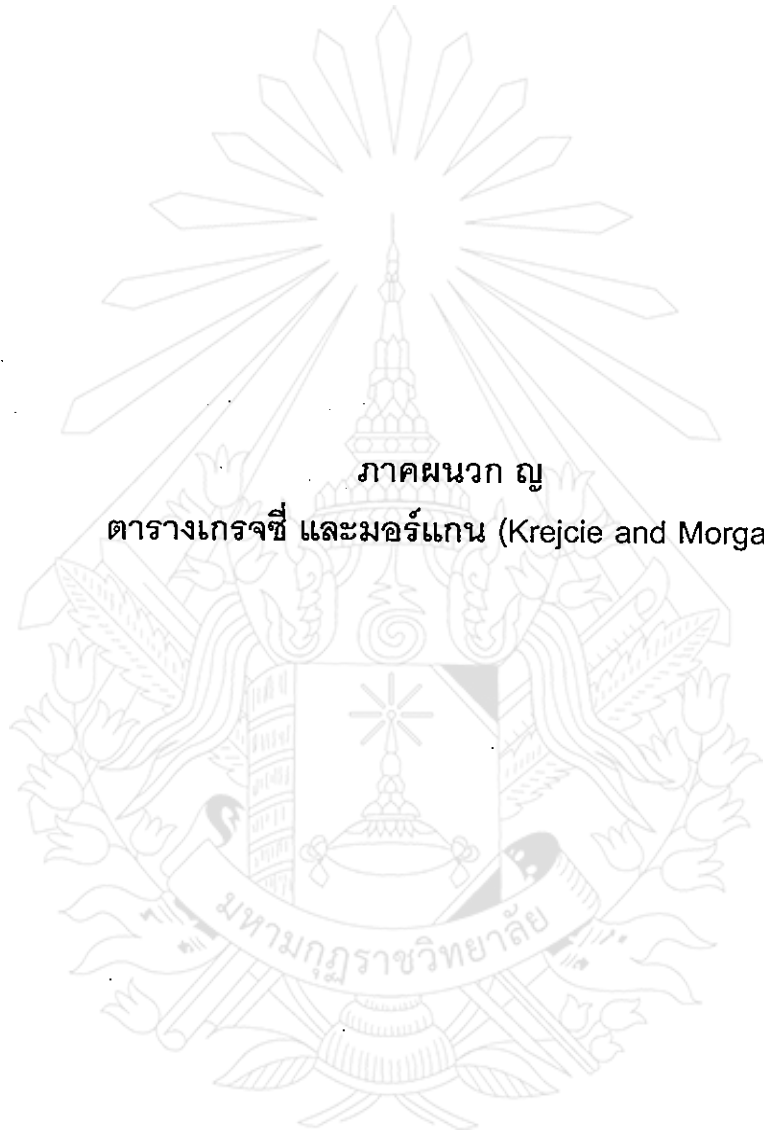
ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1.	3.74	14.	1.79
2.	2.24	15.	1.87
3.	2.83	16.	1.83
4.	2.25	17.	1.79
5.	2.56	18.	2.08
6.	3.97	19.	2.93
7.	1.91	20.	2.24
8.	4.77	21.	2.02
9.	3.18	22.	2.04
10.	5.31	23.	2.52
11.	2.97	24.	2.25
12.	1.94	25.	2.37
13.	1.84		

ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ด้วยการพิจารณาคุณภาพด้านอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination Power) โดยใช้ t-test เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ 1.75 ขึ้นไป ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 1.79-5.31 จำนวน 25 ข้อ ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.80

ภาคผนวก ญ
ตารางเกรจซี และมอร์แกน (Krejcic and Morgan)

ตารางสำเร็จรูปกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเกรจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

N	s	N	s	N	s	N	s	N	s
10	10	100	80	280	162	800	260	2,800	338
15	14	110	86	290	165	850	265	3,000	341
20	19	120	92	300	169	900	269	3,500	347
25	24	130	97	320	175	950	274	4,000	350
30	28	140	103	340	181	1,000	278	4,500	354
35	32	150	108	360	186	1,100	285	5,000	357
40	36	160	113	380	191	1,200	291	6,000	361
45	40	170	118	400	196	1,300	297	7,000	364
50	44	180	123	420	201	1,400	302	8,000	367
55	48	190	127	440	205	1,500	306	9,000	368
60	52	200	243	460	210	1,600	310	10,000	370
65	56	210	135	480	214	1,700	317	15,000	375
70	59	220	140	500	217	1,800	320	20,000	377
75	63	230	140	550	226	1,900	322	30,000	379
80	66	240	140	600	234	2,000	322	40,000	380
85	70	250	152	650	242	2,200	328	50,000	381
90	73	260	155	700	248	2,400	331	75,000	382
95	76	270	159	750	254	2,600	335	100,000	384

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล : เจนจิรา วิไล
 วัน/เดือน/ปีเกิด : 11 ตุลาคม 2526
 ที่อยู่ปัจจุบัน : 18/2 หมู่ 4 ซอยทรัพย์มหาโชค ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัด
 สมุทรสาคร

การศึกษา

พ.ศ. 2548 : บธ.บ. (สารสนเทศทางคอมพิวเตอร์)
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตเชียงราย

ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน

พ.ศ. 2548 : เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ต้นทุน ฝ่ายวิศวกรรมการผลิต
 บริษัท บิ๊กสตาร์ จำกัด
 พ.ศ. 2550 : Programmer ฝ่ายสารสนเทศ
 บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด สาขามหาชัย
 พ.ศ. 2556-ปัจจุบัน : Technical ฝ่าย IT
 บริษัท อินเด็กซ์อินเทอร์เน็ตเฟิร์น จำกัด สำนักงานใหญ่